פרסם מודעת דרושים
ב"הדף הירוק" – יום ג'
ותקבל- בחינם
מודעה נוספת
ב"על המשמר"–יום ו'
ולהיפך
03-6388508-581

על המשמר

יום ב', 23.1.1995, כ"ב בשבט תשנ"ה ■ שנה 52, גליון 15685 ■ 2.90 ש"ח

מבצע!!
פרסם לך שתמכור
הדף הירוק
03-6388508-581

19 נהרגו ו־65 נפצעו בפיגוע הרצחני בצומת בית ליד

ההרוגים הם 18 חיילים ואזרח תושב השרון □ מבין הפצועים, רובם חיילים, 38 עדיין מאושפזים, 13 במצב קשה □ הפיגוע אירע בשעה 9.20 בבוקר ליד המזנון בצומת □ פיצוץ שני שאירע זמן קצר אחריו, גרם למותם של חיילים נוספים □ הממשלה הטילה סגר על השטחים שיימשך מספר ימים ואולי יוארך □ כן נדחה שחרור האסירים הפלסטינים ופתיחת המעבר הבטוח □ ראה גם בעמודים 6,5,4,3

□ נחמן גלבוע, מאר לי שחר, אהרון קליין, פנחס ענברי

18 חיילים ואזרח אחד נהרגו, ו־65 נפצעו, מהם 38 עדיין מאושפזים בבתי החולים, 13 במצב קשה, רובם חיילים שהיו בדרכם לבסיס, נפגעו אתמול באחד הפיגועים הקשים שאירעו בתקופה האחרונה. בעקבות הפיגוע הקשה החליטה הממשלה למנוע כניסה של ערבים

המשך בעמוד 8

להבות מה השאלה?

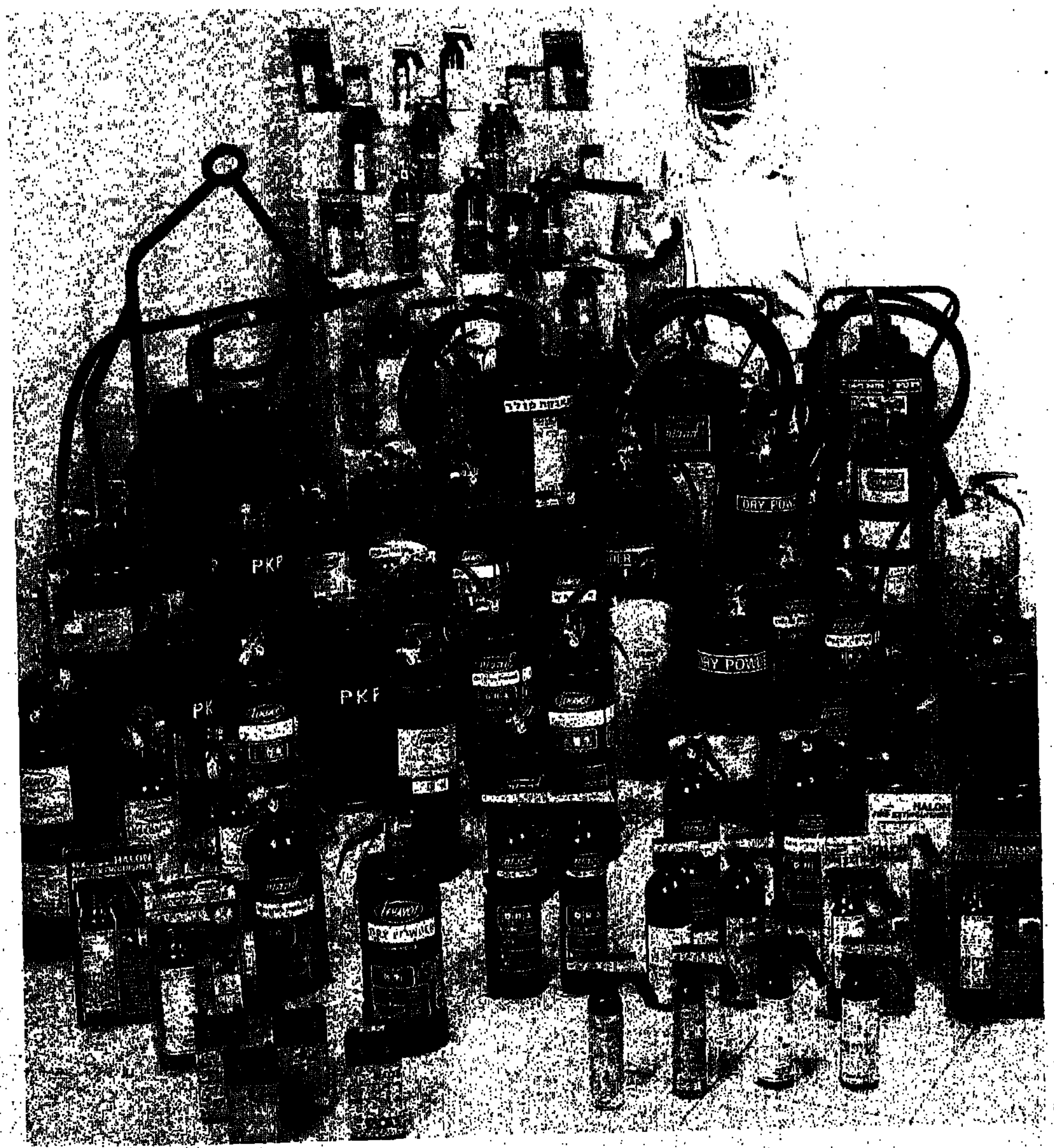

המפעל: **להבות חרושת**
קיבוץ להבות הבשן ד"נ גליל עליון 12125 • טל': 06-952101 (10 קווים)
פקס': 06-952119
* סניפים למכירה ושרות בכל הארץ.

הממשלה החליטה להקים ועדת שרים שתפקח על הבנייה בשטחים ובירושלים

בוועדה יהיו חברים ראש הממשלה כיו"ר, שמעון פרס, בייגה שוחט, בנימין בן אליעזר, דוד ליבאי ושולמית אלוני □ כן ישתתף בדיונים היועץ המשפטי □ נקבע כי הפקעת קרקעות תיעשה לצרכי ביטחון וסלילת כבישים עוקפים בלבד ורק באישור הוועדה

□ פאר־לי שחר

הממשלה החליטה אתמול על הקמת ועדת שרים מיוחדת, שתפקח על הבנייה בשטחים בכלל, ובירושלים רבתי בפרט. יו"ר הוועדה הוא ראש הממשלה יצחק רבין, וחברים בה שר החוץ שמעון פרס, שר האוצר בייגה שוחט, שר הבינוי והשיכון בנימין בן אליעזר, שר המשפטים דוד ליבאי ושרת התקשורת, שולמית אלוני. היועץ המשפטי לממשלה ישתתף בדיוני הוועדה.

הוועדה תתבסס בשיקוליה ובהחלטותיה של החלטות הממשלה מס. 360 מיום 22.11.92 ומס. 721 מיום 24.1.93. מדובר באותן החלטות הקובעות מעמד של איזור פיתוח א' לאזורים מסביב לירושלים. הממשלה הסמיכה את רבין לצרף שני שרים נוספים לוועדה, לאחר שהשר גונן שגב דרש כי יצורף לוועדה.

השר יאיר צבן התנגד להחלטה, כששלושת שרי מרצ האחרים – רובינשטיין, שריד ואלוני נמנעו, ואליהם הצטרפו השרים סואר, שטרית ושגב. השר צבן אמר, כי מצער מאוד ששוב לא היתה הידברות מוקדמת עם מרצ באשר לנוסח ההחלטה. "ביקשנו מראש הממשלה להסתפק בהחלטה על ועדת שרים. אך משסירב – לא יכולנו להצביע בעד ההחלטה וניסוחה הנוכחי. שלושת חברי נמנעו ואני הצבעתי נגד, וביטאנו בכך את הסתייגויותנו. יחד עם זאת, לארבעתנו משותפת התקווה כי ועדת השרים אכן תחולל שינוי משמעותי בפרשת הבנייה בשטחים. הצבעתי נגד, כי חשתי שנוסח ההחלטה לא נותן ביטוי הולם למגמה זו", אמר.

צבן יצא גם נגד העובדה שבהחלטת הממשלה מתבססים על אותן החלטות מן העבר, בהן ניתנת עדיפות ליישובים מסוימים ביש"ע. "שרי מרצ הצביעו אז נגדה. זה היה לפני אוסלו, ועתה, לאחר אוסלו, כיצד נצביע בעדה?"

הידיעה על הפיגוע הרצחני בצומת ליד התקבלה כמעט בתחילתה של ישיבת הממשלה, ומטבע הדברים, הפך את נושא הבניה בירושלים רבתי למשני. הממשלה בהחלטתה קבעה, כי יש לראות בעדיפות עליונה את חיזוק בניינה של ירושלים המאוחדת כבירת ישראל. תחום ירושלים הוגדר בהחלטת הממשלה מס. 577 מיום 26.6.67, על פי פקודת סדרי השלטון והמשפט.

הפקעת קרקעות תיעשה לצרכי ביטחון וסלילת כבישים עוקפים בלבד, ובאישור ועדת השרים. ועדת השרים תאשר לפי הצורך השקעות ממשלתיות ביישובים הישראליים ביהודה, שומרון וחבל עזה, במבני ציבור ובתשתיות חיוניות.

יחידות דיור בבנייה תקציבית באיזור יהודה ושומרון וחבל עזה תאושר על ידי ועדת השרים בלבד. ועדת השרים תבחן בהקדם את תוכניות הבנייה הפרטית למגורים בתחומי היישובים הישראלים הקיימים באזורי יו"ש ועזה, בהתחשב בתוכניות המתאר שאושרו עד כה ובהתחייבויות החוזיות לבנייה, ובהתחשב במדיניותה של הממשלה, ובלבד שהתשתית והבניה לא תהיינה מתקציב המדינה. כל השתתפות המדינה בתקציב לתשתית ובניה טעונה אישור ועדת השרים.

המדינה תשקול הקצאת אדמות מדינה לפלסטינים באזורים צפופי אוכלוסיה. הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה ע"י הקצאת משאבים מיוחדים. לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות גם במעילויות של רשויות המדינה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.

בסוף השבוע התקיימו דיונים אינטנסיביים בניסיון להגיע להצעת פשרה בין שרי מרצ לשאר חברי הממשלה.

שר הבינוי והשיכון הציג תוכנית לבניית כ־20 אלף יחידות דיור בירושלים גופה. מדובר ב־7,000 יחידות דיור בהר־חומה א' ועוד 5,000 בהר־חומה ב', 3,500 יחידות בגבעת המטוס, 3,500 ברמת־רחל ועוד 700 ברמות. מדובר בתוכניות בנייה שכבר אושרו. כן הציג השר תוכנית בנייה לפיה ייבנו 1,300 דירות בגבעת זאב, 400 בקריית ספר, 1,466 בביתר, 216 באפרת ו־1,280 במעלה ארומים.

נציין כי בכל הקשר לבנייה במעלה ארומים גם שרי מרצ סבורים שיש לנהוג שם באורח חריג, מאחר שאין מדובר בבנייה שתיעשה על קרקעות שהופקעו מפלסטינים, אלא על אדמה שהוגדרה קודם לכן כאדמת מרבר.

גורמים אמריקאיים הביעו את החשש שמא בנייה מסיבית בסדר גודל כזה בירושלים תעורר זעם עצום בקרב הפלסטינים מה שעלול לגרור בעקבותיו אינתיפאדת־קרקעות אלימה.

גורמים אמריקאים חזרו והזכירו באחרונה לדרג המדיני בישראל את העובדה, כי כל השקעה בשטחים תקוזז מסכומי הערבויות. בשנה שעברה קוזזו כמה מאות מיליוני שקלים, וההנחה היא שכך יהיה גם השנה.

ליבאי מינה ועדה המוסמכת לשחרר אסירים פלסטינים

□ עליזה חטואל

שר המשפטים, פרופ' דוד ליבאי, מינה ועדה המוסמכת לשחרר אסירים פלסטינים על פי הסכם עם הרשות הפלסטינית. בראש הוועדה יעמוד מנכ"ל משרד המשפטים, חיים קלוגמן, וחברים בה גונדר משנה יצחק ניר, המשנה לנציב בתי הסוהר ועו"ד ארז בן ארי, היועץ המשפטי במשרד ראש הממשלה.

ועדת השחרורים המיוחדת הוקמה על פי החוק החדש שחוקקה הכנסת, ליישום הסכם עזה ויריחו. היא תבדוק כל מקרה לפי הקריטריונים לשחרור אסירים שתקבע הממשלה, על פי המלצות ועדת המשנה שמינתה. הוועדה מוסמכת לשחרר אסירים פלסטינים, שהם תושבי רצועת עזה ויהודה ושומרון, שנשפטו על ידי בתי משפט בישראל. השחרור יכול להיות בתנאים, שאם יופרו, יהיה בית משפט שלום רשאי לצוות על החזרת האסיר הפלסטיני המשוחרר לבית הסוהר לריצוי יתרת מאסרו. כן ניתן יהיה להעמידו לדין על כל עבירה חדשה שיעבור.

הוועדה מוסמכת גם להורות על העברתו של אסיר משוחרר לשטח הרשות הפלסטינית בעזה או ביריחו ולהתנות את שחרורו בכך שיעבור לשם.

כזכור, הוקמה ועדת השרים, בה חברים שר המשטרה, משה שחל, שר המשפטים, דוד ליבאי, והשר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, על מנת לבחון אם ניתן לשחרר אסירים החברים בארגוני הסירוב ואסירים שיש להם "דם על הידיים".

נסיון האמריקאי להביא לפתרון המשבר בין ישראל למצרים

קהיר (ע"ר). עוזר שר החוץ האמריקאי לענייני המזרח התיכון נפגש עם שר החוץ המצרי עמרו מוסה, בנסיון להביא לפתרון המשבר שהתעורר בין מצרים לישראל בנושא סירובה של האחרונה לחתום על האמנה לאי הפצת נשק גרעיני, מסרו מקורות מצריים.

"ארה"ב מייחסת חשיבות רבה לחתימה על האמנה. ארה"ב מאמינה שעל כל המדינות לחתום עליה, לתמוך בה ולהביא מחויבות לנושא, כדי להביא בטחון ויציבות לעולם", אמר עוזר שר החוץ האמריקאי לענייני המזרח התיכון, רוברט פלטרו, לאחר פגישתו עם עמרו מוסה.

פלטרו הגיע לקהיר בשבת, כדי לקחת חלק במושב ועדת ההיגוי של שיחות השלום הרב לאומיות שנפתחו אתמול, בהערכת העבודות שנעשו עד כה בידי הוועדות לפיקוח על החימוש, המים, הפליטים, איכות הסביבה והכלכלה. קהיר שבה והדגישה כי לא תחתום על האמנה עם הגיע מועד חידושה בחודש אפריל, אם ישראל לא תחתום עליה. ישראל הודיעה כי לא תחתום על האמנה כל עוד היא עומדת מול סכנות פוטנציאליות מצד סוריה, אירן ועירק.

מקורות רשמיים אמרו, כי פלטרו, שכיהן כשגריר בקהיר במשך שלוש שנים, ינסה לשכנע את מצרים לוותר על עמדתה.

אולם מוסה טוען, כי על ארה"ב לשכנע גם את ישראל. "עמדת מצרים ברורה, ולא תשתנה כל עוד לא יחול שינוי בעמדה הישראלית," אמר מוסה, שהוסיף כי הוא ופלטרו החליטו להמשיך ולדון בנושא.

פלטרו אמור לפגוש גם את נשיא מצרים חוסני מובארק, כדי לדון עמו במכשולים העומדים בפני תהליך השלום, שהחל באוקטובר 1991 במדריד, בחסות ארה"ב ורוסיה.

הח"כים מצא וזיסמן מציעים לצרף את גבעת זאב ומעלה אדומים לירושלים

שני חברי כנסת, האחד מהעבודה והשני מהליכוד, יגישו הצעת חוק שתצרף את מעלה אדומים וגבעת זאב לתחום המוניציפלי של ירושלים. שני השותפים, הם יהושע מצא (ליכוד) ועמנואל זיסמן (עבודה). הצעת החוק נועדה להחיל את החוק והמשפט הישראלי על שתי שכונות אלה, כמו שהוחל על ירושלים.

מצא מנסה להשיג את הסכמת ש"ס בהצעה כדי להעבירה מהר ביום רביעי, בקריאה טרומית בכנסת. השניים טוענים כי החקיקה באה להבטיח את עתידה של ירושלים, כדי למנוע ניתוק שני היישובים המרוחקים הללו מהבירה.

בצלאל עמיקם

ח"כ אלי דיין מתכוון להגיש התפטרותו כיו"ר סיעת העבודה

□ יהודה צור

יו"ר סיעת העבודה בכנסת, אלי דיין, מתכוון להגיש היום את התפטרותו מהתפקיד לפני ישיבת הסיעה. דיין אמר אמש לכתבנו, שהוא אכן נוטה להתפטר, למרות שרשמית יחליט על כך היום, לאחר שייפגש עם עמיר פרץ, שמואל אביטל ואחרים, אשר תמכו בו במאבקו על יום לימודים ארוך.

גם מזכ"ל העבודה, נסים זוילי, ייפגש היום עם דיין, כדי לנסות לשכנעו לא להתפטר.

אתמול ניסה שר החוץ שמעון פרס לשכנע את דיין לדחות את החלטתו. דיין אמר לכתבנו שהוא לא ישן בלילות, כיוון שהוא חושש שהמקרה שלו יהפוך לתקדים. לדבריו, אם הוא לא מתפטר, ח"כים אחרים כמו קהלני וחבריו, ינסו גם הם להפר את המשמעת הקואליציונית, בעניין הגולן.

דיין הדגיש שרצונו להתפטר נובע מן הצורך לא לפגוע במפלגתו ובסיעתו, למרות שהוא עדיין משוכנע שמאבקו צודק.

● מרכז הארגונים האיסלמיים באירופה, ארגון חדש המאגד בתוכו 38 תנועות איסלאמיות אירופיות, מתכוון להקים את מטהו בבון, מסרו אתמול מקורות שונים. חאסן אוזרגאן, מראשי הארגון החדש, אמר כי בין חבריו מוסלמים ברוסיה ובבלקנים, וכי המרכז נועד לדאוג ל"תיאום ומחקר" ויפעל למען השתלבות המוסלמים באירופה.

חמישים שנה לאושוויץ. אתמול נערך טקס לציון 50 שנה לשחרור אושוויץ (ראה גם בעמוד 20)
(צילום: יצחק הררי)

השר גונן שגב צורף לקבינט הבטחוני

□ פאר־לי שחר

שר האנרגיה והתשתית, גונן שגב, צורף לקבינט הבטחוני. כמו כן, צורף שגב לוועדת השרים המאשרת השקעות ממשלתיות ביישובים הישראלים ביהודה, שומרון ועזה, זאת על פי סיכום עם ראש הממשלה.

על המשמר
לציונות לסוציאליזם לאחוות עמים
עורך ראשי: צבי טימור | מנכ"ל: יוסף הולצברג
עורך משנה: ישראל זמיר | מרכזת המערכת: דורית גפן
המו"ל: עיתון וספר בע"מ
המערכת והמנהלה
תל אביב, 67771 רח' חומה ומגדל 2 טל. 03-6388555 פקס 03-5370037
מח' מודעות: טל' 03-6388508 פקס' 03-372301
מח' המנויים 177-022-0668 שרות שק דואר נעול 61999
סניף ירושלים: רח' בן יהודה 2, חדרים 102, 121 טל' 02-255161 פקס 02-250145
ת"ד 1216 ירושלים 91008
סניף חיפה: רח' הבנאי 17 טל' 04-673673, פקס' 04-676057 ת"ד 4007 חיפה 31040
AL HAMISHMAR THE GUARDIAN) Daily عل همشمار
Tel-Aviv P.O.B. 61999

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מתחייבת לתוכן יד
כל הזכויות שמורות

מודפס בירודפוס החדשי בע"מ, טל. 03-6388510

המחבל־המתאבד פוצץ את עצמו בהמולה סביב פצועי המטען הראשון

בית־ליד נשטפה דם, פיח וחלקי גופות, כשפיצוצים החרידו ב־9:30 את הצומת ההומה בחיילים ששבו מחופשת השבת

□ נחמן גלבוע

אוטובוס שרוב שמשותיו מנופצות, מוגן שחור גדול נפער בקירות הבלוקים שלו, ושהסככה שהיתה מחוברת אליו רוסקה כליל. מכונית סוברו כסופה מפוייחת לגמרי, ולידה מכונית פיאט אונו שפעם היתה לבנה. שורת מכוניות חונות סמוך לקיר בסיס צבאי, ובכל אחת מהן ניכר נזק. מתחת למכוניות גוחנים אנשי הזיהוי הפלילי ואנשי היחידה לזיהוי חללים ומחפשים שרידים – וזה המראה הראשוני שנגלה לעיני כל מי שהגיע לזירת הפיגוע בצומת בית־ליד בשעות הראשונות שלאחר האסון. מבט קרוב יותר גילה את התיקים של החיילים שנשארו בזירת הפיצוץ. צ'מידנים צבאיים ואזרחיים, מוכתמים בפיח ודם, כומתת חיילת אדומה שנשארה מונחת על אחד התיקים.

בהמשך נראית הזוועה מקרוב. רוב הפצועים פונו בתוך שעה. צוותי החללים מפנים את הגופות הנאספות בזהירות אל רחבת השק"ם של בסיס סמוך. האלונקות ובהן הגופות העטופות בשקי פלסטיק לבנים נעות בזו אחר זו. כשם שעשו בפיגוע רינגוף ובחדרה, עוסקים צוותי החללים במשך שעות באיסוף איברים וחלקי גוף שהועפו מעוצמת הפיצוץ. במלאכה זו הם נעזרים במנופי ניכוי, שבאמצעותם הם סורקים גם את גגות תחנות האוטובוסים ואפילו עצים סמוכים.

בשעה 9:20 בבוקר המה הצומת אדם. מאות חיילים עשו את דרכם לבסיס כתום חופשת השבת. בין החיילים בלטו טירוני הצנחנים, שהצומת משמש להם נקודת מפגש ומקום איסוף של ההסעה המאורגנת מטעם הבסיס. אוטובוס של "אגד" פרק נוסעים בקרבת המזנון של שמעון מנתניה "מפגש הצומת", כאשר בחלקו האחורי־המזרחי של המזנון עמדו חיילים מתחת לסככה וקנו בייגלים ומשקה קל לדרך. ואז אירע הפיצוץ הראשון.

אילן, תושב ראשון־לציון, תיאר בביה"ח "הלל יפה" בחדרה, כשהוא שוכב במיטה כולו, כי הוא ישב עם עוד חבר ליד הקיוסק ואכל עד ששמע את הפיצוץ. "הרגשתי שאני מתחשמל. לאחר 20 שניות התעוררתי, וראיתי סביבי חתיכות של גופות, מישהו הרים אותי ועזר לי ללכת. אחרי דקה היה פיצוץ נוסף. רצתי לכיוון השקם, ושם כבר טיפלו בי."

"במקום היה פזורים חלקי גופות," תיאר עד ראייה אחר. "כל החברה שדיברתי איתם קודם היו פצועים ומרוטשים. ראיתי בור עמוק של ביוב ובתוכו בן־אדם."

הפצוע, שנפגע באוזניו, תיאר מבית־החולים מאיר בכפר־סבא כי הוא וחברו ישבו במכונית ליד הקיוסק. הם שמעו פיצוץ במרחק מטרים ספורים מהמקום שבו היו. "התכופפנו מייד. אני לא שמעתי כלום, וראיתי את חברי נשכב. חשבתי שקרה לו משהו. התרוממתי וצעקתי לו, הוא ענה שהוא לא שומע." הפצוע סיפר כי הוא הוא חובש, וכשהוא קם לטפל בנפגעים נשמע פיצוץ נוסף, והוא נשכב בשנית. "כל הבניין קרס. אנשים שהיו בתוכו נפגעו, אנשים שהיו לידו עפו ונשרפו. מהמכונית שאני ישבתי בתוכה לא נשאר דבר."

אבנר שאול, שהיה באוטובוס מנתניה לכפר יונה, תיאר את הרגעים שבהם הגיע האוטובוס לרמזורים של צומת בית ליד. "שמענו פיצוץ. האוטובוס נעצר והנהג פתח את הדלתות. ירדנו מהאוטובוס במטרה להגיש עזרה, ופתאום שמענו פיצוץ נוסף. ראיתי חלקי גופות עפים באוויר. זו היתה זוועה. רוב הפצועים וההרוגים היו חיילים. שירתתי בגולני והייתי בלבנון, אבל דבר כזה עוד לא ראיתי. עד עכשיו אני בהלם וכולי מזיע."

בין הראשונים שחשו להגיש עזרה בעקבות הפיצוץ הראשון היו 18 חיילי אבטחה שהוצבו במקום. הם היו לבושים אפודי מגן, אולם אלה לא הועילו לכולם כשהופעל המטען השני. להערכת מפכ"ל המשטרה רב־ניצב אסף חפץ, ומפקד מחוז המרכז ניצב שלמה אהרונישקי, מדובר במחבל מתאבד שהפעיל את מטען החבלה הראשון ופוצץ את עצמו ליד המזנון שבצומת כאשר הבחין באנשים המתגודדים סביב הפצועים. לפי גרסה נוספת שנמסרה מפי ראש הממשלה יצחק רבין, הפעיל המחבל את המטען שנשא על גופו כשחיילי האבטחה החלו לרדוף אחריו.

צוותי עזרה ראשונה של מגן־דוד־אדום הגיעו למקום בתוך דקות ספורות, 12 אמבולנסים (שלוש ניידות טיפול נמרץ, עשרות חובשים, פראמדיקים ורופאים, והונקו מכל איזור השרון. איציק מימרן, חובש מצוות נט"ן בנתניה, היה בצוות הראשון שהחל לטפל בפצועים. "ראינו פצועים קשה לצד הרוגים וחלקי גופות. בחלק מהפצועים התחילו לטפל חובשים צבאיים שהגיעו מהמרפאה המרחבית. אנחנו טיפלנו בחמישה פצועים. צביקה הפרמדיק עשה צינור קנה לכל הפצועים הקשים. כמה פצועים שכבו בתוך בור שהמכסה שלו הועף מהפיצוץ. ירדתי בעזרת סולם לבור, שהיה בעומק של כארבעה מטרים, והוצאנו שני פצועים מחוסרי הכרה לטיפול מהיר. כל הפצועים שטיפלנו בהם היו חיילים."

ד"ר יוסי סביר והיה הרופא הראשון שהגיע לאיזור בניידת הטיפול נמרץ מנתניה. סביר מעיד על עצמו כי רכש ניסיון בפיגועים קשים בתקופת שירותו בירושלים. למרות זאת הוא עדיין מזועזע מהמראה. "זה היה שדה קרב. מראה מזעזע. כבר בדרך הכנו עירויים ואת כל מה שדרוש. כשהגענו רצנו מייד לטפל בפצועים. השיקול היה לטפל במי שיש לו סיכוי לחיות. רוב הפצועים היו פגועי טראומה. פגיעה רב מערכתית בחלקים שונים של הגוף. הרבה פגועי גפיים וראש. הגשנו להם עזרה ראשונה, ושלחנו אותם לבית־חולים הלל־יפה ומאיר."

צנחן חובש כיפה סיפר, כי בצומת עומדים בכל יום ראשון מאות חיילים, ולצידם פועלים מהשטחים. "כבר עמדתי בטרמפיאדה בצד השני של הצומת. פתאום שמעתי את הפיצוצים. בצומת עמדו הרבה טירונים וחברים שלי מהצנחנים. אני לא יודע אם אפשר להפריד בין החיילים לאזרחים, כי כולם מתערבבים פה. עכשיו אני לא יודע אם בין ההרוגים נמצאים חברים שלי מהפלוגה."

לאחר ההלם הראשון התארגנו במהירות כוחות המשטרה של מרחב השרון, בפיקודו של נצ"מ כרמי אוחיון. כל הכבישים סביב הצומת נחסמו לתנועה, כדי לאפשר פינוי מהיר של הפצועים. תושבי שטחים עוכבו לחקירה ונשלחו לבתיהם כדי להימנע מנגיעה מיותרת בהם. אנשי מעבדות החבלה של המשטרה והמעבדות לזיהוי פלילי החלו בודקים את הרכב חומר הנפץ בשני מטעני החבלה, שהתפוצצו בהפרש של 2־3 דקות זה מזה. מפקד מחוז המרכז הסביר, ששני המטענים הונחו מחוץ למזנון. הראשון הופעל כנראה באמצעות שלט שהחזיק המחבל בידו, ואחר־כך הפעיל המחבל המתאבד מטען חבלה נוסף, שאותו נשא על גופו. אנשי היחידה לזיהוי חללים החלו לפנות את הגופות מהשטח ואת חלקי הגופות. לדברי איש היחידה לזיהוי חללים, זיהו אנשיו בזמן קצר יחסית מספר רב של נפגעים, גם בסיוע תעודות זהות ומסמכים אחרים שנמצאו בבגדי החיילים. 16 גופות חיילים וחיילות זוהו, וכן שני אזרחים שנהרגו בפיצוץ. אחד משני האזרחים היה כנראה המחבל המתאבד.

למקום הפיגוע הגיעו ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, שר המשטרה משה שחל, הרמטכ"ל אמנון שחק, הרב הצבאי הראשי גד נבון, אלוף פיקוד המרכז אילן בירן, אלוף פיקוד העורף שמואל ארד, מזכירו הצבאי של ראש הממשלה אלוף דני יתום, יועץ ראש הממשלה למלחמה בטרור תת־אלוף יגאל פרסלר, וכן מפכ"ל המשטרה אסף חפץ, ראש אג"מ וקצינים בכירים אחרים.

לקראת יציאתו של ראש הממשלה לעבר המסוק שהמתין לו, החלו להישמע קריאות "מוות לערבים", "רבין הביתה" ו"מוות לשולמית אלוני". אלי דרדון, ששכל את בנו גיל בפיגוע בצומת נצרים בדיוק לפני חודשיים, קרא לעם להתלכד ולעמוד מול ההתנהגות של הממשלה. הוא אמר כי רבין אינו יכול לבוא ולומר שמדובר בסגנון חדש של טרור שישראל לא ידעה קודם לכן. "אותם טרוריסטים שמבצעים היום מעשי פיגוע של מתאבדים, הם המחבלים שרבין שלח את מעבר לגבולות ישראל לפני שנתיים בלבנון. עכשיו הם חוזרים לשטח ישראל מאומנים יותר, מקצוענים, ומוכנים למות בשביל להרוג כמה שיותר ישראלים וחיילים."

אחד מנהגי המוניות שהגיע למקום סיפר, כי מידי יום קוראים לו להסיע פועלים מהשטחים המוברחים על־ידי קבלנים ללא אישור.

בסביבות השעה 14:30 נאספו כבר רוב חפצי החיילים. והאוטובוס בעל השמשות המנופצות יצא בנסיעה למוסך סמוך. מפכ"ל המשטרה תדרך את הקצינים והשוטרים לקראת המשך היום. מכבי האש הכינו את הזרנוקים לשטיפת הדם מהכביש ומאיזור התחנה. רק כסאות הפלסטיק שנותרו הפוכים באיזור המזנון העידו על הזוועה הנוראית שהתרחשה בשעות הבוקר.

ההרוגים

דובר צה"ל מסר כי זוהו כל החיילים שנהרגו בפיגוע בצומת בית־ליד. להלן שמותיהם של החיילים ששמותיהם הותרו לפרסום:

סמ"ר יחיאל שרביט ז"ל בן 21 מחיפה
סמל אבי סלטו ז"ל בן 19 מראשון־לציון
סמל רפאל מזרחי ז"ל בן 19 מרמת־גן
רב"ט דוד חמץ ז"ל בן 18 מאשקלון
רב"ט אמיר הירשנזון ז"ל בן 18 מירושלים
רב"ט גלעד גלאון ז"ל בן 18 מהרצליה
סמל ערן גראשה ז"ל בן 20 מאשקלון
סגן דור בן זינו ז"ל בן 20 מאשדוד
סגן עדי רוזן ז"ל בת 20 ממושב ביצרון
סגן יובל טוביה ז"ל בן 22 מירושלים
רס"ר ענן בורר ז"ל בן 24 מדליית אל כרמל
סמ"ר דמיאן רוזובסקי ז"ל בן 20 מהמושבה קדימה
סמל מאיה קופרשטיין ז"ל בת 19 מירושלים
סמל דניאל דיקואשוילי ז"ל בן 19 מירושלים
סמ"ר ירון בלום ז"ל בן 20 מירושלים
רב"ט עילי דגן ז"ל בן 18 מכוכב יאיר
רב"ט איתן פרץ ז"ל בן 18 מנהריה
רב"ט סולי מזרחי ז"ל מרמת גן

● שמו של האזרח שנהרג, הוא שבתאי מחמוד בן 36 מתנובות

משפחת השכול מבית־ליד

הגרוע מכל – חוסר האונים. החידלון. הייאוש
(צילום: אילן אוסנדרייבר/ישראל סאן)

□ פאר־לי שחר

משפחת השכול מלווה היום את יקיריה, משפחת השכול מבית־ליד, המצטרפת אל משפחת השכול מהפיגוע בדיזנגוף, ולזו מהפיגוע בקו 405, ולזו מהפיגוע בעפולה, והולכו והופכים למשפחה אחת שכאבה קשה מנשוא.

ומראות יום אתמול כמו לקוחים מסרטי בלהה. שוב הרגליים העטופות ושוב חלקי גופות מפוזרים בכל הזירה, והחייל מהכומתה קרישא שאוסף פיסה של משהו לא מזוהה בניסיון נואש לברר אם מדובר בפיסת אדם. ושוב הדם.

ו"הקיטבג" – תיק הצד הכחלי שממנו מבצבצים החפצים האישיים – והעיניים המזוגגות של האמהות שבנוזן יצאו הבוקר לאיזור – והאם זה התיק שלו?

והאם החייל השוכב כאן מרוסק לחלקים הוא זה שקנה קודם לכן את הבורקס בקיוסק, שבאילו התרומם באוויר מעוצמת הפיצוץ?

הרעד תוקף בגוף כמו סכין.

והגרוע מכל – חוסר האונים. תחושת החידלון. הייאוש. "איזה מזל. עוד מאה חמישים חיילים מהמחלקות היו צריכים להיות שם. במקרה הם העלו לירושלים," סיפר יוסי, שלו היה פתח מזל, הוא נפגע. "זה לא נורא," הוא אמר, "זו כבר הפעם השנייה שלי."

והיה שם גם הבעל שנפרד דקות מעטות קודם לכן מאשתו, שמע את הפיצוץ ורץ חזרה למקום שבו עזב אותה, ופגש בה, פצועה אבל חיה.

וכשהגיע ראש הממשלה יצחק רבין, ושמע תדרוכים ופירוט של האירועים, ודיבר על הג'יהאד האיסלאמי ועל החמאס, המילים כמו איבדו משמעות. "זוועה," אמר רבין. וגם המושג הזה מתגמד מול המציאות הנוראה.

ורבין גם אמר, כי "כראייה כוללת, בטווח הבינוני והארוך, יש להביא להפרדה. צריך להביא להפרדה, שלא יהיו פלסטינים בתוך תושבי השטחים בשטחה של ארץ ישראל הריבונית."

אבל המציאות שהתווחה מחייבת תשובה אחת, אחת ויחידה – הפרדה עכשיו.

צה"ל והמשטרה יפעלו יחד לאבטחת מרכזי הסעת חיילים

החיילים משוללי סמכויות בשטח הריבוני של המדינה □ גורמי ביטחון: האחראי לפיגוע הוא "המהנדס", האחראי גם לפיגוע בחדרה □ שר המשטרה יבקש תוספת כוח אדם ל"חסימה אפקטיבית" של קו הגדר

□ אהרון קליין, עתי"ם

הרס מוחלט היה בצומת בית ליד לאחר הפיגוע, והקיוסק המקומי חרב. בתמונה: חיילים סורקים את האיזור לאחר פינוי הפצועים (צילום: אילן אוסנדרייבר / ישראל סאן)

צה"ל ומשטרת ישראל יפעלו יחדיו לאבטחת מרכזי הסעה של חיילים ברחבי הארץ. מרכזי ההסעה לבסיסי צה"ל השונים, כמו זה שבבית ליד, אובטחו עד היום על-ידי חיילי צה"ל בלבד. האבטחה בוצעה בעיקר בימי ראשון ושישי, בהם יוצאים ובאים מרבית החיילים לבסיסי צה"ל ברחבי הארץ ובשטחים.

גורמי צבא בכירים אמרו אתמול, כי ההחלטה התקבלה בתיאום בין ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין ולפי בקשות הרמטכ"ל רא"ל אמנון שחק ואלוף פיקוד העורף, שמואל ארד.

אותם גורמים ציינו, כי צירופם של שוטרים במדים לכוח האבטחה יאפשר יותר פיקוח על חשודים שיתקרבו למרכזי הסעה אלה. לדבריהם, השוטרים רשאים לפי חוק לבקש מחשודים להזדהות ואף לעצור אותם בעוד שסמכויות החיילים בשטח הריבוני של מדינת ישראל מוגבלות.

במרכזי הסעה מסוימים עוברים בימי ראשון ושישי מאות רבות של חיילים אשר משתמשים בהסעות מאורגנות של צה"ל העוברות בהם.

עד היום האחריות על ביצוע האבטחה היתה על פיקוד העורף, ולפי הפקודה הצה"לית יחידות צה"ל השונות היו מקצות חיילים לצורך האבטחה. הכוח שאבטח אתמול את מרכז הסעה בבית ליד הורכב מחיילי הנח"ל הצנחנים, הנמצאים שלושה חודשים בלבד בשירות צבאי. החיילים המאבטחים הגיעו לפי התוכנית בשעת בוקר מוקדמת למקום ושהו בו עד לפיגוע. חלק מהם בין ההרוגים והפצועים.

מחסומי צה"ל הוקמו אתמול בצהריים לאחר הפיגוע בכניסות לערים טול כרם וקלקיליה. כוחות הביטחון ערכו חיפושים מדוקדקים על הנכנסים והיוצאים מהערים – כך דיווחו מקורות פלסטיניים.

מחסומים רבים הוקמו גם בכביש שכם-טול כרם. מקלקיליה דווח על סריקות נרחבות של כוחות הביטחון נערכו באיזור, צפונית-מערבית לקלקיליה, בסיוע מסוק.

גירסת המשטרה והשב"כ

מפקד משטרת מחוז המרכז, ניצב שלמה אהרונישקי, אמר, כי הפעלת מטעני החבלה בצומת בית ליד מזכירה את הפיגוע בחדרה – שם הפעיל מחבל מתאבד מטען חבלה ועמד להפעיל מטען נוסף, שלא התפוצץ.

מעבדות החבלה של המשטרה בודקות ממה הורכב חומר הנפץ של המטענים, אשר התפוצצו בהפרש של כ-3 דקות. שני המטענים היו זהים למונח. הראשון הופעל כנראה באמצעות שלט שהחזיק המחבל בידו והשני נשא המחבל על גופו.

גם שירותי הביטחון מעריכים, כי המחבל המבוקש המכונה "המהנדס", הוא האחראי לפיגוע בבית ליד.

למחבל זה, שיש לו הכשרה בחומרי חבלה ובהנדסה, מיוחסים רוב מטעני החבלה ומכוניות התופת שהתרחשו בתקופה האחרונה.

גורמי הביטחון סבורים כי הוא מסתתר במקומות שונים ביו"ש.

מסקנות המשטרה

שר המשטרה משה שחל ידרוש תוספת כוח אדם מסיבית למשטרת ישראל ולמשמר הגבול, לצורך מה שהגדיר כ"סגירה וחסימה אפקטיבית של הקו הארוך בין השטח הריבוני של ישראל לבין שטחי יהודה ושומרון".

שחל קיים אתמול אחה"צ התייעצות עם מפכ"ל המשטרה והפיקוד הבכיר בנושא ההסתננות לצורך שטחה של מדינת ישראל, ובישיבה שתתקיים אצל ראש הממשלה יצחק רבין יציג שורה של המלצות שיש לבצע.

השר שחל ציין, כי הפרדה בין תושבי השטחים לבין ישראל יש בה פתרון לבעיות הביטחון, וכל עוד הפלסטינים אינם מסוגלים או אינם רוצים לעצור ממחבלים לפגוע בישראלים, אין לאפשר להם כניסה לשטחה הריבוני של ישראל.

רבין: הפרדה מוחלטת בין ישראל לשטחים

(ע"צ). ראש הממשלה יצחק רבין הכריז אתמול, כי יש צורך בהפרדה מוחלטת בין ישראל לשטחים בעקבות הפיגוע בבית ליד.

"לולא היו מאפשרים לפלסטינים לבוא לישראל, היה מספר הפיגועים מצטמצם במידה ניכרת," הוסיף רבין.

"ההתקפה בוצעה בידי הג'יהאד כדי להרוג ישראלים, אך ורק בשל היותם ישראלים וכדי לבלום את שיחות השלום. נצטרך לעשות הכל כדי ללכוד את אלה השולחים את המתאבדים, אם יוכח כי אכן היה זה מתאבד שפעל היום," אמר.

"אנו יודעים כי פיגועי־התאבדות הם הגורמים לתוצאות הקטלניות ביותר וכי קשה למנוע אותם. זהו סוג של טרור שלא ידענו עד לפני שנתיים־שלוש, חוץ מאשר בלבנון," העיר.

ראש הממשלה הביע צער על שנתקבל בקריאות בוז של ההמון, כאשר הגיע למקום הפיגוע. מאות מפגינים שוב קראו בוז לעברו כאשר עזב את מקום הפיגוע. "מוות לרבין, רבין רוצח, דם ערבי ולא דם יהודי חייב להישפך," צעקו. אחרים מהמפגינים נעצרו בידי המשטרה.

פרס: יש בעיה עם תופעה מבצעית חדשה

□ פאר־לי שחר

"יש לנו בעיה עם תופעה מבצעית מסוג חדש. כמו שלפעמים מופיעה מחלה חדשה ועד שמוצאים את התרופה היא מפילה הרבה מאד חללים," אמר שר החוץ שמעון פרס בתגובה לפיגוע.

"גם בשעה כואבת זו עלינו לשאול אם הבעיה היא פוליטית או מבצעית. האם מספר הקורבנות הרב והמזעזע נובע ממדיניות או מתאבדות? לדעתי, צריך לרכז את המאמץ לכיוון הנכון ולנושא הנכון – תופעת המתאבדים, שקשה ברגע זה למצוא לה פתרון," אמר פרס.

שר החוץ שמעון פרס מציע להקים מטה־על, שיורכב מגורמים בעלי רקע בטחוני, גם מהאופוזיציה, שיגבש דרכים מבצעיות להתמודד מול תופעת המתאבדים הפונדמנטליסטיים.

כאשר לממשלת אחדות ממש אמר פרס, כי הבעיה אינה שאלת אם להקים ממשלת אחדות, אלא מה תהיה המדיניות שלה ולאן יהיו פניה מופנות. "אם רוצים אחדות לאומית, צריך גם הסכמה עקרונית על דרך ועל כיוון, וממשלה זו מתנגדת שתיווצר לבנוניזציה בתוך ישראל".

השר שגב: לאסור כניסת ערבים בחודש הרמדאן למוסדות התפילה בירושלים

שר האנרגיה והתשתית גונן שגב אמר אתמול, כי יש להטיל סגר על אותו חלק בשטחים ממנו הגיעו המחבלים – עזה או יו"ש.

כן אמר שגב, כי יש לאסור את כניסת התושבים הערביים מהשטחים למוסדות התפילה המוסלמיים בירושלים במהלך הרמדאן. "על הערבים לדעת כי יש מחיר לפורענות," אמר.

השר הוסיף, כי אם יתברר שהמחבלים הגיעו מעזה, יש להפסיק את שיחות השלום.

כרוז הג'יהאד האיסלמי: הבטחנו להבעיר אש תחת רגלי הישראלים

"הבטחנו לישראלים הכופרים להבעיר את האש תחת רגליהם, וכך עשינו וכך נעשה היום. שני השאהידים (מתאבדים) שלנו הרגו יותר מ-20 מחיילי האויב ופצעו עוד הרבה מהכובשים כנקמה על רצח הקדוש האני עבד, שנרצח על-ידי הציונים ומשתפי פעולה פלסטינים בוגדים. כמו כן נעשה הדבר כנקמה על רצח שלושת השוטרים הפלסטינים, שנהרגו במחסום ארז, וכנקמה על הקדוש השאהיד הישאם חאמד (מבצע הפיגוע בנצרים)" – כך נכתב בכרוז, שהופץ אתמול בערב בעזה מטעם הג'יהאד האיסלמי. כותבי הכרוז, אנשי הזרוע הצבאית של הג'יהאד האיסלמי "קאסם" (השבועה), הם שלקחו על עצמם את האחריות לביצוע הפיגוע.

עוד נכתב בכרוז, כי שני המחבלים שביצעו את הפיגוע היו עבדל חמיד שאכר (25) מרפיח, ואנואר מוחמד עטיה סוכר (24) משכונת סג'עייה.

לפי הכרוז, השניים – שהיו חבריו של מבצע פיגוע התופת בצומת נצרים – החליטו להקים חוליית מתאבדים על שמו של הישאם חאמד.

"עוד יהיו פיגועים שישרפו את האדמה תחת רגלי הציונים. ארגון "קאסם" לא ישקוט עד שהאדמות הקדושות ישוחררו מהכובשים. יהיו פיגועים יותר גדולים ויותר מכאיבים," היו מלות הסיום של הכרוז.

מנהיג הג'יהאד האיסלמי פתחי אלישקאקי הכריז אתמול, כי הפיגוע היה "התגובה המתאימה היחידה על המשך הקמת התנחלויות בגדה המערבית הכבושה ובירושלים".

הג'יהאד האיסלמי: רקע כללי

□ אהרון קליין

ארגון הג'יהאד האיסלמי הפועל מתוך רצועת עזה הינו ארגון קטן בהשוואה למקבילו החמאס, ומספר פעיליו קטן בהרבה. הארגון זוכה לתמיכה מצומצמת יחסית של האוכלוסיה, שוב – בהשוואה לחוג התומכים בחמאס.

הארגון אימץ את שיטת פיגוע התאבדות, כדרך פעולה בעקבות פעולות התאבדות של החמאס. אנשי הג'יהאד האיסלמי ביצעו פיגועי התאבדות ספורים במהלך השנה האחרונה.

מנהיג הארגון הינו פתחי אל-שקאקי. הוא תושב הרצועה, אשר גורש ממנה בראשית האינתיפאדה, וקבע את מרכזו בדמשק.

האידיאולוגיה של הארגון הינה פונדמנטליסטית איסלמית קיצונית, שאינה מכירה ואינה מוכנה להכיר במדינת ישראל, והיא בהתאם לכך הארגון מתנגד נחרצות לתהליך השלום.

גינויים חריפים בקרב יהודים, ערבים ופלסטינים

סיעת העבודה: אסור לאפשר לאויבי השלום להצליח במזימתם □ אנשי הימין קראו לרבין להתפטר ולעם להפגין נגד מדיניות הממשלה □ ערפאת הביע תנחומיו ואיחל החלמה מהירה לפצועים □ ערביי ישראל קראו להפרדה לאומית

□ יהודה צור, בצלאל עמיקם, רמי שני, עליזה חטואל, עתי"ם

הכנסת

"הכנסת מביעה זעזוע על הרצח הנורא בו קופחו חייהם של אזרחים ונפצעו רבים," נמסר מן הכנסת.

בהודעה נאמר, כי "הרוצחים הם אויבי האנושות, אויבי יהודים ואויבי השלום".

יו"ר הכנסת וחברי הכנסת מעבירים תנחומים למשפחות ההרוגים ואיחולי החלמה מהירה לפצועים.

שמאל

"הפסקת תהליך השלום, לא רק שלא תפחית את הטרור האיסלמי, אלא תעצים אותו ותצרף אליו פעולות טרור מצד זרמים נוספים בעם הפלסטיני," אמר שר הקליטה יאיר צבן. "הרצח הזוועתי בבית ליד מעורר, ובצדק, רגשי זעם קשים ביותר כלפי הרוצחים הנתעבים, שולחיהם ותומכיהם. את רגשי הזעם האלה צריך לתרגם לחיזוק מתמיד של הסדרי הביטחון והמודיעין. אסור שהזעם הנורא ישיא לנו עצות אחיתופל," אמר צבן.

הוא הוסיף, כי יש צורך להתמיד בדרישות מערפאת להגביר את פעולות הרשות הפלשתינית לבלימת הטרור המופעל על-ידי החמאס והג'יהאד האיסלמי.

הפיגוע עורר זעם גדול בקרב חברים רבים בסיעת העבודה.

ח"כ רענן כהן, חבר ועדת חוץ וביטחון, ציין, שיש לנקוט מדיניות חריגה ויוצאת דופן מול האיסלם הקיצוני.

"על הרשות הפלסטינית להבין, שאחריותה לפיגועים אינה נופלת מאחריותנו, והיא אינה יכולה להרשות לעצמה לשבת מן הצד. אם תהליך השלום חשוב לפלסטינים, עליהם להוכיח כי הם עושים כל מאמץ לצמצם את הפיגועים בכל דרך אפשרית," אמר כהן.

בתגובה על החלטת הממשלה להטיל סגר ללא הגבלת זמן על השטחים, אמרה ח"כ נעמי חזן (מר"צ), כי הפתרון לטרור אינו סגר, אלא גבול מדיני בינינו לבין הפלסטינים. "מאז הסכמי אוסלו לא בוצע כל פיגוע בידי אדם שהחזיק ברשיון עבודה, ועל כן אין לפתור את הבעיה על־ידי הטלת סגר," אמרה.

יו"ר מפ"ם, חנן ארז, אמר: "הרוצחים לא יצליחו להרוג את תהליך השלום. הלב נחמץ והכאב קשה מנשוא, נוכח הקורבנות הפצועים הרבים, שנפגעו על ידי מטורפים פאנאטיים מהג'יהאד האיסלמי. ביום קשה כזה, אנו צריכים לגייס את כל הכוחות שבנו ולהמשיך בתהליך השלום, תוך מלחמה עיקשת ונחושה בטרור".

חיילים אוספים חלקי גופות של קורבנות הפיגוע בצומת בית ליד (צילום: איי.פי.)

ימין

20 ח"כים מסיעות האופוזיציה, שהתכנסו אתמול במעלה האדומים לדון בהפסקת הבנייה בירושלים, תקפו בחריפות את הממשלה לאחר הפיגוע.

חלק מהנוכחים קישרו את הפיגוע עם מועד 50 שנה לשחרור אושוויץ.

רפאל איתן (צומת) קרא לראש הממשלה להתפטר. "זהו אירוע של תזכורת מתנה אושוויץ ו לאופי המלחמה בעם ישראל," אמר איתן. איתן קרא לצאת להפגנות "של עם שהממשלה הזו נמאסה עליו, עם הדרוש ללכת לבחירות חדשות מיד."

רחבעם זאבי (מולדת) קרא לצאת לבריקדות לעצור את הסתף בחיסול מדינת ישראל.

יו"ר המפד"ל זבולון המר אמר, כי הטרור מאיר את הנתק בין הממשלה לבין העם. לדבריו, הפיגוע מבליט את האבסורד של ממשלה שעושה הכל לרצות את אויבי ישראל, המשיבים בחומרי נפץ.

יגאל ביבי (מפד"ל), שהעיד על עצמו כי הוא איש מתון, אמר, כי הוא מאבד סבלנותו. "אם הממשלה לא מבינה, צריך לקרוא לעם ישראל לנער אותה," אמר. הוא קרא למחאה ולהפגנות נגד מדיניות הממשלה.

בתגובה לדברי נשיא המדינה, אמר ח"כ יצחק לוי (מפד"ל), שאחדות לאומית לא באה בחשבון אלא אם יוקפא התהליך המדיני. לדבריו, תהליך זה הוא מקור הידרדרות המצב הבטחוני והביטחון האישי.

יו"ר המפד"ל זבולון המר אמר, כי הטרור מאיר את הנתק בין הממשלה לבין העם. לדבריו, הפיגוע מבליט את האבסורד של ממשלה שעושה הכל לרצות את אויבי ישראל, המשיבים בחומרי נפץ.

ח"כ יצחק שמיר קרא גם הוא לרבין להתפטר מתפקידו. לדבריו, אם רבין אינו מעז לעשות זאת, יש לקרוא לעריכת בחירות חדשות. שמיר אמר, כי שורש הרע הם הסכמי אוסלו, וכי לליכוד יש אלטרנטיבה – הפסקתם. עוד אמר שמיר, כי אם יעלה הליכוד יעלה לשלטון, הוא יצליח לבטל את הטרור כפי שעשה בכהונתו הקודמת.

ערביי ישראל

הואליד צאדק גינה את הפיגוע הרצחני. הוא ציין, כי פעילות הקיצונים מביאה לאבדון, וכי יש לפעול נמרצות כדי לחזק את התהליך המדיני תוך מאבק בטרוף הקיצוני.

סגן שר החקלאות קרא לבני העם הפלסטיני להוקיע את הקיצונים מתוכו. צארק, אשר תיווך לא מזמן בין אש"ף לבין הקיצונים ברצועת עזה, גורס, שלערבים אזרחי ישראל תפקיד משמעותי להיות גורם בולם לקיצוניות. "הפיגוע פגע במעמדם של ערפאת ורבין כמובילי תהליך השלום ואל לנו לתת לפנאטיות הדתית להוביל אותנו לגיהינום," אמר.

עיריית נצרת פרסמה הודעת גינוי לפיגוע. ראש העיר ראמס ג'ראיסי מסר, כי העירייה מגנה בשאט נפש את הפיגוע הרצחני ומדגישה, כי פיגוע זה משרת את אויבי השלום ומטרתו לרצוח את תהליך השלום ולחבל בדו־הקיום בין שני העמים.

ראש התנועה האיסלאמית בישראל, השייח' עבדאללה נימר דרוויש, גינה גם הוא בחריפות את הפיגוע. הוא שיגר את תנחומיו למשפחות ההרוגים ואיחל החלמה לפצועים. דרוויש קרא להוציא את האוכלוסיה האזרחית ממעגל האלימות.

ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות גינה אף הוא בחריפות את הפיגוע. "זהו פשע והרג של אזרחים חפים מפשע. מעשים כאלה יגרמו להרס תהליך השלום," אמר דובר הוועד, חוסן סולימאן.

תנועת תר"ש פירסמה גילוי דעת לגינוי הפיגוע, וציינה, כי המסקנה המתבקשת והמיידית היא יצירת הפרדה לאומית בין שני העמים.

דרוזים

השייח' מואפק טאריף, מנהיגה הרוחני של העדה הדרוזית, פרסם הודעת גינוי בשמו ובשם העדה, בה נאמר, כי "העדה מגנה את המעשה הנפשע, שמטרתו לקטול את תהליך השלום ומשקף מטרות של אנשים בלתי־אחראיים ואינטרסנטיים, שעל הממשלה לפעול בהקדם כדי להענישם בכל חומרת הדין".

השייח' טאריף שיגר תנחומיו למשפחות השכולות ואיחל החלמה מלאה ומהירה לפצועים.

פלסטינים

יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, גינה אתמול בחריפות את הפיגוע. בשיחת טלפון עם רבין אמר אבו עמר, כי הפיגוע מאיים על השלום, ולמרות שיש התקדמות במו"מ, יש כמה אנשים שהם עושים המנסים לחסום התקדמות זו. הוא הביע את תנחומי הרשות והעם הפלסטיני לישראל בשעתה הקשה ואיחל החלמה לפצועים.

יועצו המדיני של ערפאת, נביל שעת, אמר, כי הם מגנים בחריפות רבה את הפיגוע. "דווקא בזמן שתהליך השלום צובר התקדמות חיובית בעניין הנושאים הכואבים לפלסטינים, שחרור האסירים והקפאת ההתנחלויות".

צרפת ויהודיה מקווים כי הפיגוע לא יפגע בשלום

שר החוץ אלן ז'ופה שיגר מברק תנחומים ואהדה לעמיתו פרס

פריס, (ע"צ, ע"ר). צרפת גינתה אתמול בתוקף את הפיגוע הכפול בבית ליד, העבירה את תנחומיה לשלטונות ישראל והביעה תקווה, כי הפיגוע לא יגרום להאטת תהליך השלום במזרח התיכון.

"צרפת מזכירה, כי האלימות לעולם איננה מהווה פתרון ומקווה, כי מעשה נפשע זה לא יאט את תהליך השלום," נאמר בהודעת משרד החוץ הצרפתי.

דוברת המשרד הוסיפה, כי שר החוץ אלן ז'ופה שיגר מברק תנחומים ואהדה לעמיתו שמעון פרס.

המועצה המייצגת של הארגונים היהודיים של צרפת (קרי"ף) הביעה את הזדעזעותה בעקבות הפיגוע.

בהודעה שפרסם ארגון־הגג, הוא הביע "סולידריות מלאה של הקהילה היהודית הצרפתית עם ישראל. בהודעה נאמר, כי הארגון "יכול רק לציין בצער, כי ישראל משלמת פעם נוספת את מחיר תשוקתה לשלום".

קלינטון: למרות הקושי על ישראל לקדם השלום

לטרוריסטים אמר: אינכם יכולים להצליח – כיוון שאתם העבר

□ עודד אור, וושינגטון

בהודעה שפרסם הבית הלבן בשמו של הנשיא ביל קלינטון מופיעה קריאה לכל אלה שבחרו בדרך השלום לגנות את המעשה ולהכפיל את מאמציהם להשיג שלום בטוח ובר קיימא.

הנשיא גינה בחריפות רבה את פעולת הטרור הזוועתית ואת פגיעתם של אויבי השלום באנשים תמים מפשע, במאמץ נואש להרוס את התקוות לדו־קיום בשלום בין ישראלים לערבים.

עוד נאמר בהודעה, כי מבצעי הטרור ושולחיהם נחושים בדעתם למנוע את השגתה של מטרה זו. "אינכם יכולים להצליח – כיוון שאתם העבר, ולא העתיד," אמר הנשיא.

פקידי הממשל הביעו תדהמה לגורל תהליך השלום ואמרו, כי אף שהם מבינים את קשייו של ראש הממשלה יצחק רבין, על ישראל להמשיך בתהליך עם הפלסטינים ולקדם את השלום עם סוריה.

פצועי הפיגוע מפונים לבית החולים (צילום: אילן אוסנדרייבר / ישראל סאן)

הסתייגות בצמרת הפוליטית מקריאת הנשיא להקים ממשלת אחדות לאומית

השר אפרים סנה: ממשלת אחדות לא תפסיק את הטרור, אלא רק את התהליך המדיני □ פרס: זה אינו היום המתאים לדון בכך □ זווילי: בליכוד אין גאונים, כך שאין סיבה לממשלת אחדות □ מצליפי סיעות הליכוד והעבודה יוזמים מפגש ח"כים בניסיון להביא להקמת ממשלת אחדות

□ יהודה צור

נשיא המדינה עזר ויצמן קרא אתמול למעשה להקמת ממשלת אחדות לאומית, בעקבות הפיגוע בבית ליד. בעת שביקר אצל המצועים בבית־החולים הלל־יפה בחדרה, אמר הנשיא כי צריך לעצור ולעשות הערכת מצב, וכי אין הוא פוסל הקמת ממשלת אחדות לאומית.

"צריך לכנס את כל מי שיכול לתרום – קואליציה, אופוזיציה וגם אנשי צבא כאלה ואחרים שיש להתייעץ עימם," אמר הנשיא. "ברור שמצב זה אינו יכול להימשך."

ויצמן הוסיף, כי "השלום צריך להישאר שאיפה של כולנו, ובקשר לתהליכים ולדרכים צריך לדון. לקרוא לממשלת אחדות זה קל, ואני סבור כי לפחות צריך אחדות ושיקול דעת בהערכת מצב, ואם אפשר היה להקים ממשלת אחדות, זה היה דבר טוב מאר."

שר הבריאות אפרים סנה, שנלווה לנשיא, אמר בתגובה כי הקמת ממשלת אחדות לא תפסיק את הטרור ואת הפיגועים, אולם כן תפסיק את התהליך המדיני. "מה שכן ישתנה הוא, שהתהליך המדיני שלנו יהיה יותר חלש, וזה בדיוק מה שהטרוריסטים רוצים," אמר סנה. הוא ציין, כי אין הוא סבור שביום כזה של אסון יש סיבה להציע הקמת ממשלת אחדות לאומית.

שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול בתגובה, כי הוא מתייחס בכבוד לנשיא, אך להערכתו זה אינו היום המתאים לדון בהקמת ממשלת אחדות לאומית. פרס ציין, כי הוא לא פסל מעולם על הסף הקמת ממשלת אחדות לאומית, בתנאי שתהיה לה מדיניות ברורה. "צריך להציל את המדינה, ולא את המפלגות שבתוכה," אמר פרס. הוא ציין, כי "המדינה צריכה לנקוט במדיניות שתתן ביטחון ושלום."

מנהיג הליכוד בנימין נתניהו אמר, כי אין שום צורך בממשלת אחדות לאומית. עם זה הוא ציין, שאם רה"מ יבקש פסק זמן כדי לדון עם ראשי האופוזיציה על הדרכים למלחמה בטרור, הוא יהיה מוכן לתת גיבוי בעניין זה לראש הממשלה, בתנאי שתהיה עצירה בהוצאת כוחות צה"ל מהערים הגדולות ותינקט מדיניות ברורה וחד־משמעית למלחמה בטרור.

מזכ"ל העבודה נסים זווילי שלל בתוקף את רעיון הקמת ממשלת אחדות לאומית. הוא ציין כי הוא בעד הרחבת הממשלה, אולם רק על בסיס מצע העבודה. זווילי אמר עוד, כי תוספת של כמה ח"כים מהליכוד לא תסייע למלחמה בטרור, אלא רק תגרום להפסקת התהליך המדיני.

זווילי הוסיף, כי הוא אינו סבור שיש בליכוד גאונים, ולפיכך אין מקום לכונן ממשלת אחדות.

שני מצליפי הסיעות הגדולות, דוד מגע מהליכוד ויעקב שפי מהעבודה, אמרו כי הם יוזמים ניסיון להקמת ממשלת אחדות לאומית. השניים הודיעו כי הם מכנסים ישיבה של כמה ח"כים למטרה זו.

דוד מגע ציין, כי הוא תומך בממשלת אחדות לאומית, אך ללא מרצ, שפעולותיה מחלישות את המלחמה בטרור.

הפגנות זעם בבית־ליד

(ע"צ, ע"ר). מאות מפגינים ישראלים זועמים קראו אתמול קריאות בוז לעבר ראש הממשלה יצחק רבין, בהגיעו במסוק לאיזור הפיגוע בבית ליד. המפגינים המשולהבים קראו במקהלה "מוות לרבין, רבין רוצח." שומרי הראש של ראש הממשלה נאלצו להתערב בתקיפות כדי להגן על רבין מפני ההמון הזועם. "רבין, דם שלנו צריך להישפך, לא דם יהודי," קראו המפגינים. "עד מתי זה יימשך?" צעק מישהו (צילום: איי.פי)

ויצמן קרא להפסיק השיחות עם הפלסטינים ולנקוט קו חדש

(ע). נשיא המדינה עזר ויצמן אמר אתמול, כי יש להפסיק השיחות המדיניות עם הפלסטינים ולנקוט קו חדש נוכח פיגוע הדמים בצומת בית־ליד.

"הגענו לקו חדש, שבו צריך לחשוב מה לעשות ואיך להמשיך. אני ממליץ לראש הממשלה יצחק רבין לכנס את כל השרים, את הקואליציה ואת האופוזיציה, ולדון על המשך הדרך. אסור להמשיך באותה מתכונת," אמר ויצמן בתגובה לפיגוע, בעת שביקר עם רעייתו בקריית־גת.

הנשיא לא הסביר למה הוא מתכוון. "יש עדיין גורמים מנוולים שמנסים לפגוע בשלום," אמר ויצמן, "אסור לתת להם לעשות את זה. הממשלה צריכה לנקוט בקו חדש בצעדים חרשים נוכח [illegible] האחרון, מבחינה צבאית והגדר [illegible] בעיה מאד קשה, אך צריך לקבל החלטה מייד ולהפסיק את השיחות המדיניות עם הפלסטינים," אמר הנשיא.

הנשיא הביע צער על [illegible] ומסר תנחומים למשפחות ההרוגים.

פרס: אסור להעניק פרסים לטרור ולהיכנע למחבלים בשלום

(ע). שר החוץ שמעון פרס אמר אמש למהדורת החדשות "ערב טוב ישראל" בגלי־צה"ל: "אם לא ניזהר – אנחנו, 4.4 מיליון יהודים מול 3.5 מיליון לא־יהודים – עלולים להפסיד או את הרוב או את השלום."

פרס אמר עוד, כי "יציאתנו מעזה אינה ויתור, אלא שירות למען העם, הצבא והנוער. עובדה שאף אחד לא מציע לחזור לרצועה. הבעיה איננה עם הסכם אוסלו, אלא עם תוספת המתאבדים. עם בעיה זו צריך להתמודד. הפרדוקס הוא, שמספר הפיגועים קטן, ומספר הנפגעים גדול."

באשר לפתרון הקבע אמר פרס, כי הוא אינו בעד הנמצא בשלב זה. "פתרון הקבע משמעו להעמיד בראש המשא־ומתן את נושא ירושלים, דבר שיביא למשבר עמוק ללא תוצאות. ירושלים היא בירת ישראל. לא נפריד אותה מחדש, ולא נעשה אותה בירה לשתי מדינות. זו עובדה מוגמרת, ולכן החלטנו שהנושא יעלה רק בסוף המשא־ומתן. אנו תובעים מערפאת שישתמש בכל האמצעים שברשותו כדי להלחם בחמאס ובג'יהאד האיסלאמי. לאחרונה היו סימנים של [illegible] פעילות כנגד [illegible] הפלסטיני. גם אנחנו לא [illegible] להדביר את הטרור בצורה [illegible]."

פרס קרא לעם לא להיכנע [illegible] שרוצים לפגוע בשלום, ולא [illegible] פרסים למתאבדים ולטרוריסטים.

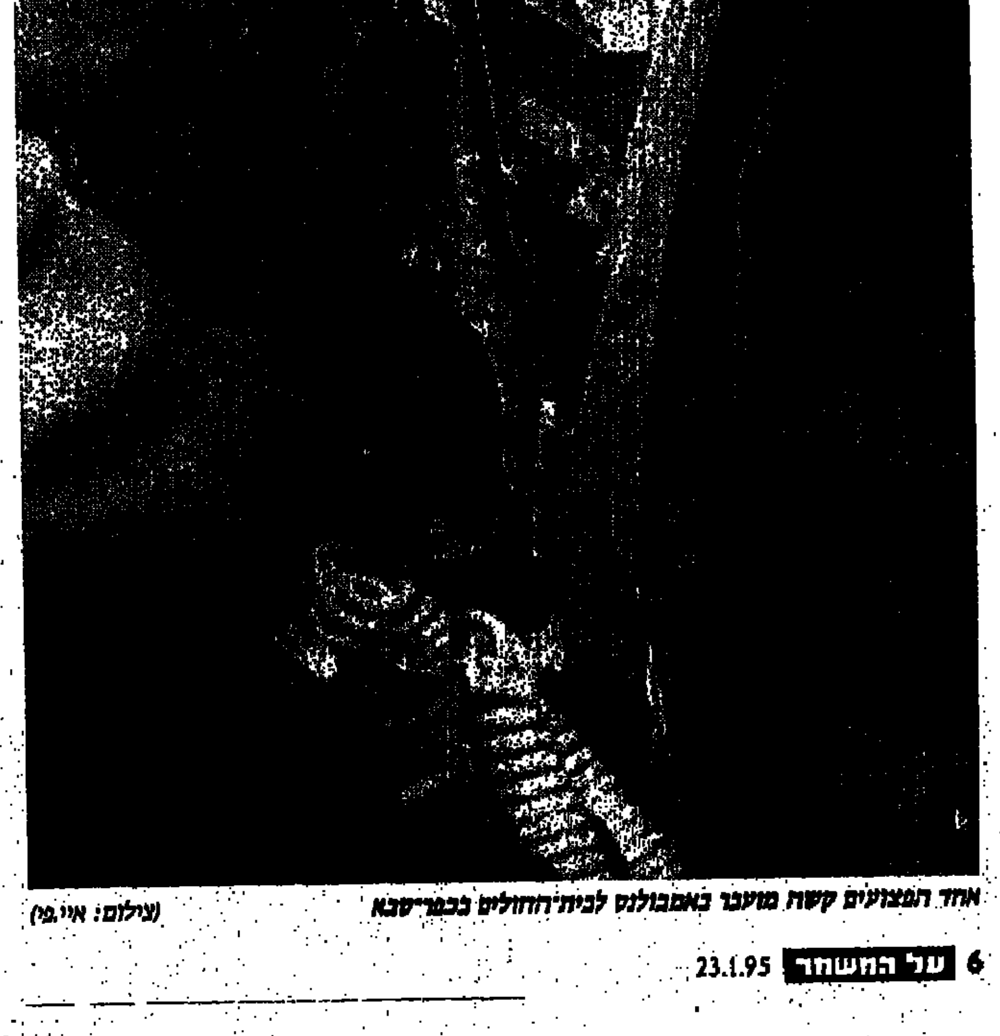

אחד המצועים קשה מועבר באמבולנס לבית־החולים בכפר־סבא (צילום: איי.פי)

מחקר: שוק המניות אינו יכול לנבא האטה או צמיחה כלכלית

(ע). קיים קשר מובהק בין שערי המניות לבין הפעילות הכלכלית בישראל, במיוחד בעיתות צמיחה. ואולם בניגוד לטענה המקובלת בין כלכלנים רבים, שוק המניות אינו יכול לחזות בעוד מועד האטה או צמיחה כלכלית – כך עולה ממחקר שנעשה לאחרונה על־ידי המחלקה הכלכלית ברשות לניירות ערך.

החוקרים שמואל האוזר ויעל תנחומא טוענים, כי בכל פעם שנוצרות תנודות חריפות בשערי המניות צצה השאלה: באיזו מידה שערי המניות רגישים לשינויים בגורמים הכלכליים הבסיסיים במשק?

הממצא העיקרי התקבל מניתוח נתונים שמתייחסים לעשר שנים: החל מדצמבר 1983 ועד דצמבר 1993, והם כוללים את מדד המניות הכללי, מדד אגרות החוב ונתונים על הפעילות הכלכלית במשק, שמיוצגת על־ידי המדד המשולב המחושב על־ידי בנק ישראל.

החוקרים טוענים כי הממצא שהתקבל אינו שונה באופן מהותי מממצאים שהתקבלו במדינות מערביות מפותחות. לדבריהם, אחד ההסברים לכך נעוץ בקיומם של גורמים רבים שיכולים להשפיע על התנודות בשערי המניות ושלא ניתן לחזותם מראש, כגון: אמון הציבור, חשש מאינפלציה, העלאה בלתי צפויה במסים ושביתות במשק.

"המסקנה כי לא ניתן לחזות התפתחויות בפעילות הכלכלית על סמך התרחשויות בשוק המניות, מלמדת אולי מדוע מעצבי המדיניות הכלכלית טוענים שמשבר בשוק המניות אינו מעיד בהכרח על צמיחה או על האטה כלכלית," כותבים האוזר ותנחומא. הם מוסיפים: "מאידך, ייתכן שיש בכך אף להסביר מדוע כל מידע, ואפילו שמועה, יכולים לגרום לתנודתיות מוגזמת בשוק המניות."

משלחת תעשיינים ואנשי כלכלה מישראל יצאה לביקור בתוניס

(ע). משלחת כלכלית ראשונה מסוגה, של תעשיינים ואנשי כלכלה מישראל, בראשותו של מנכ"ל קונצרן "כור" בני גאון, יצאה ביום ראשון לביקור בתוניס ולפגישות עם ראשי המשק שם.

המשלחת תיפגש עם שרים כלכליים, עם נגיד הבנק המרכזי של תוניסיה, עם ראשי הבנקאות שם ועם ראשי הקהילה הפיננסית. המשלחת היא אורחת של התאחדות התעשיינים של תוניס, וכן של רשות החברות העסקיות.

נמסר, כי בשנה האחרונה ביקר מנכ"ל קונצרן "כור" כמה פעמים בביקורים השאיים בתוניס, שבמהלכם הוא נפגש עם ראשי המשק והכלכלה שם. לפני חודשיים ביקרה בישראל משלחת של ראשי התאחדות התעשיינים של תוניס, בראשותו של ארי ג'ילאני, נשיא ההתאחדות שם. במהלך ביקור התוניסאים בישראל הם הזמינו את מארחיהם לביקור גומלין.

המשלחת כוללת גם את פרופ' עמנואל שרון, יו"ר בנק הפועלים, התעשיין מיכאל שטראוס, יו"ר מכון היצוא עווי נתנאל, עמוס מר־חיים מ"החברה לישראל", יוסי רוזן מנכ"ל משא"ב, ישראל זמיר מנכ"ל "תדיראן", אילן לויטה הממונה על התעשיות הכימיות ב"כור", פרופ' איזי בורוביץ מנכ"ל "ארקיע", איש העסקים ז'אן גנונה, פרופ' שישינסקי יו"ר "כור" ואחרים.

אל המשלחת הישראלית הצטרפו גם גורמים מובילים משוק ההון האמריקאי. המשלחת האמריקאית, בראשותו של נשיא חברת הברוקרים "מריל לינץ'", ג'ון היינמן, כוללת גם את נשיא חברת ההשקעות "שמרוק" סטנלי גולד, סטנלי שטרן מחברת הברוקרים אופנהיימר, עו"ד קנט ביאלקין, אבי צוריאל מחברת הברוקרים "סמית ברני" ואחרים.

מלה בסלע

שר התמ"ס מיכה חריש הופיע בכנס השנתי של איגוד יצרני חומרי המחצבה בישראל, ואמר כי ישראל תישאר ללא חומרי גלם לבנייה ולתשתיות אם לא יובטחו תנאים חוקיים לפעילות המחצבות. את פני השר קיבל יו"ר האיגוד דן וורן. בתמונה: חריש (מימין) וורן (צילום: אילן אסטרייכר/ישראל סאן)

משלחת מסין מבקרת בארץ ותבחן אפשרויות לשיתוף פעולה כלכלי

□ אריה דיין

משלחת של החברה הכלכלית של פרובינציית שאנדונג בסין הגיעה אתמול לביקור עבודה בן שבועיים בארץ, כאורחת חברת אי.בי.סי. יועצי עסקים לאסיה, המשמשת בארץ כנציגתה. בפרובינציית שאנדונג שבמזרח סין כ־86 מיליון נפש, והיא אחת הפרובינציות היותר עשירות בסין. אל המשלחת נלווה גם נציג בכיר מטעם המשרד לשת"פ כלכלי בינלאומי של ממשלת סין.

אי.בי.סי. יועצי עסקים לאסיה הינה החברה הישראלית היחידה, למעשה אחת הבודדות בעולם, העוסקת בייעוץ ופיתוח עסקים, המתרכזת באיזור של סין והדרום־מזרח אסיה. אנשי החברה פועלים בסין ובאיזור מאז 1972, ועתה מקיימת החברה 17 משרדים ב־11 ארצות באיזור, ובהן סין, אינדונזיה, ויאטנם, הודו, תאילנד, יפן, טאיוואן, הפיליפינים, קוריאה, סינגפור והונג־קונג. לאחרונה מנהלת החברה מו"מ עם גורמי ממשל לפתיחת משרדים גם בקוריאה ובפקיסטן.

יו"ר אי.בי.סי, פרופ' זוהר בן אשר, מסר כי במהלך הביקור תיפגש המשלחת משאנדונג עם גורמים שונים במשק, ותבחן אפשרויות לשיתוף־פעולה עסקי בסין ובישראל בתחומים של סחר, השקעות ומיזמים משותפים. נושא נוסף שאותו תבחן המשלחת הוא האפשרות להשתתף כקבלני־משנה בפרויקטים בענף הבנייה בארץ. עוד מסר פרופ' בן אשר, כי החברה משאנדונג מתעניינת גם באפשרות לשגר לארץ פועלים מסין, הן לענף הבנייה והן לענפים אחרים.

סגנית הנשיא והממונה על הדסק הסיני ב־אי.בי.סי, הגב' פנג שיאו־ין, ציינה כי לאחרונה גובר העניין של חברות ישראליות בהשקעות בסין ובאיזור האסיאתי. "אחד המדדים לרצינות החברות הישראליות," אמרה פנג, "היא נכונותן להשקיע בלימוד מוקדם של שוקי היעד באיזור באמצעות מחקרי שוק והשקעות. החברות הישראליות מתחילות להבין מה שבאירופה ובארה"ב למדו כבר מזמן: כי לעתים קרובות סוד ההצלחה במזרח אסיה טמון בלימוד ובהכנת תשתית מתאימה, ובליווי מקצועי לפעילות השיווקית והעסקית באיזור."

המשלחת של החברה הכלכלית של שאנדונג תשהה בארץ עד ה־2 בפברואר. מעריכים, כי במהלך הביקור ייחתמו כמה הסכמים ותזכירים לשת"פ בינה לבין גורמים ישראליים.

הממונה על שוק ההון באוצר הושעה מהפיקוח על הביטוח

סמכויותיו של מאיר שביט בנושאי ביטוח יועברו לסגנו יאיר קרייזמן, עד לסיום החקירה בעניין מעורבותו של שביט בפרשת אברהם שפירא

□ אריה דיין

סמכויות הפיקוח על הביטוח יועברו ממאיר שביט לסגנו יאיר קרייזמן, עד לסיומה של חקירת המשטרה בעניין מעורבותו של שביט, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר, בענייננו של ח"כ אברהם שפירא. לפי החשד אישר שביט, בהיותו סמנכ"ל חברת הביטוח ארדט, תשלום עמלת סוכן ביטוח שלא כדין לח"כ שפירא. עד לסיומה של חקירת המשטרה בעניין מעורבותו של שביט ימשיך שביט לכהן בתפקידו, אבל לא יעסוק בענייני ביטוח. כך החליט אתמול שר האוצר, אברהם שוחט, אחרי התייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר.

בהודעה שפירסם אתמול משרד האוצר נאמר, כי השר שוחט קבע ששביט "ימשיך להיות אחראי לתפקודו התקין והמלא של האגף שהוא עומד בראשו, בכל תחומי פעילותו, ויעסוק בכל נושאי המדיניות והנושאים השוטפים הכרוכים בתפקידי הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון, למעט השימוש בסמכויות המפקח על הביטוח לפי חוק הפיקוח על עסקי ביטוח."

"אני בטוח כי לא עברתי כל עבירה בעניין הנחקר," אמר שביט, "אבל כדי למנוע לזות שפתיים וכדי למלא את בקשת שר האוצר להמשיך להיות אחראי על כל התחומים שבמסגרת תפקידי, אני מקבל על עצמי את המגבלה שהוטלה עליי." שביט הוסיף, כי הוא מקווה שחקירת המשטרה תסתיים במהירות, וכי הוא משוכנע שבסיומה יתברר שלא עבר כל עבירה.

מטבע חוץ בנק הפועלים 20.1.95

		מזומנים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1			3.3430	3.3902	3.3751
דולר אמריקני	1	2.93	3.06	2.9731	3.0151	3.0020
מרק גרמני	1	1.94	2.03	1.9643	1.9921	1.9812
לירה שטרלינג	1	4.65	4.86	7.7086	4.7751	4.7612
פרנק צרפתי	1	0.55	0.59	0.5671	0.5752	0.5722
ין יפני	100	2.95	3.08	2.9956	3.0379	3.0276
גילדן הולנדי	1	1.72	1.80	1.7514	1.7762	1.7671
פרנק שוויצרי	1	2.30	2.41	2.3355	2.3685	2.3573
כתר שבדי	1	0.39	0.42	0.3996	0.4053	0.4035
כתר נורבגי	1	0.44	0.47	0.4487	0.4551	0.4529
כתר דני	1	0.49	0.51	0.4976	0.5047	0.5022
מרק פיני	1	0.63	0.66	0.6348	0.6438	0.6405
דולר קנדי	1	2.06	2.15	2.0883	2.1179	2.1088
דולר אוסטרלי	1	2.21	2.37	2.2858	2.3182	2.3138
ראנד דר' אפריקאי	1	0.60	0.86	0.8414	0.8533	0.8498
פרנק בלגי	10	0.93	0.99	0.9527	0.9662	0.9618
שילינג אוסטרי	10	2.75	2.88	2.7938	2.8333	2.8164
לירה איטלקית	1,000	1.82	1.94	1.8608	1.8871	1.8769

פיס צ'אנס

הגרלה מיום 23.1.95			
♠	♥	♦	♣
Q	J	K	9

מגדלי הפירות בצפון דורשים לקבל מייד פיצוי בגין נזקי טבע

□ יוסף גלילי

מגדלי הפירות בצפון פנו במברק מחאה לראש הממשלה, שבו הם מוחים על כך שעד עתה לא קיבלו כל פיצוי בגין אסון הטבע שפקד את הענף. היקף הנזקים למגדלי הפירות במטולה ובסביבתה בלבד נאמד ב־3.2 מיליון שקל. המגדלים תובעים מראש הממשלה יצחק רבין להורות על תשלום הפיצויים לאלתר.

"אם עד ה־5 בפברואר," נאמר במברק לראש הממשלה, "לא נקבל את הפיצויים, לא תיוותר בידנו ברירה ונאלץ לפתוח ב'פעולות הישרדות עצמאיות'. ההכרזה על אסון טבע '94 היתה כבר לפני כמה חודשים, אך עד עתה לא הועברו לידינו הפיצויים, כולל מקדמות המגיעות לנו לפי החוק (יש להעביר מקדמות למגדלים לא יאוחר מ־30 יום מיום ההכרזה)," מציינים נציגי מגדלי הפירות בצפון.

חברי מזכירות ארגון מגדלי הפירות יצאו להגנת המגדלים. לדבריהם, במשך חודשים רבים מתחננים המגדלים בסבלנות לקבלת הפיצויים המגיעים להם. "מסתבר שהסבלנות שאנו מגלים מתפרשת במשרדי החקלאות והאוצר בצורה לא נכונה. ארגון מגדלי הפירות קבע לעצמו, שאם עד סוף ינואר לא יועברו מקדמות למגדלים שנפגעו באסון, יקח הארגון לידיו את הנהגת מחאת המגדלים, ויפעל בכל האמצעים העומדים לרשותו."

הפיגוע פגע גם במניות

[redacted]

□ כתבנו הכלכלי

שבוע המסחר בבורסה נפתח אתמול בירידות שערים קלות. מדד מניות המשתנים ירד ב־0.08%, לרמה של 158.8 נקודות. מדד מניות המעו"ף ירד ב־0.28 אחוז, לרמה של 160.8 נקודות. מחזור העסקות הסתכם בכ־60 מיליון שקל.

יצוין, כי בשעות הבוקר עוד ציפו למסחר אופטימי, נוכח הציפיות (נקובות) שבנק ישראל יודיע היום על הורדת הריבית במשק. ואולם, כשנודע על הפיגוע הנורא בבית־ליד, חזר לשלוט בבורסה מצב הרוח העכור.

בקרנות הנאמנות נמשכו אתמול הפדיונות בכ־30 מיליון שקל.

בכר"מ נסחרו 39 אחוז מהמניות בירידות, לעומת 17 אחוז בלבד שנסחרו בעליות. מדד מניות הכר"מ ירד ב־0.71 אחוז, לשפל של 136.52 נקודות.

בין המניות יצוינו: טבע, שעלתה ב־2.5% (החברה הודיעה כי קיבלה את אישור הרשות האמריקאית לייצור ולשיווק תרופה לכלי הדם) בלבן, כור, שירדה ב־2.5 אחוז, ובזק שירדה באחוז.

באגרות החוב הצמודות היתה חולשה, עקב ציפיות למדד אפס בינואר.

"ישראל חייבת למצוא אלטרנטיבה לחיטוי מי־שתייה"

"ישראל חייבת להיערך למציאת אלטרנטיבה לחיטוי מי־השתייה במקום כלור ותרכובותיו" – אמר פרופ' הלל שובל מהמכון לחקר הסביבה באוניברסיטה העברית, ירושלים, בכנס של לשכת המהנדסים והאדריכלים, שהוקדש לנושא הטיפול במי־השתייה.

פרופ' שובל הוסיף, כי ישראל אינה יכולה להעתיק פתרונות ממדינות אחרות, שכן בישראל פועלים כמה גורמים ספציפיים ייחודיים, כגון כימיה טבעית, מזהמים ביולוגיים במים ועוד, המחייבים היערכות ומציאת פתרונות ייחודיים, למרות שייתכן שהאלטרנטיבה תהיה יקרה יותר מעלות החיטוי היום.

יוסף גלילי

המשכים

19 הרוגים

המשך מעמוד ראשון

מן השטחים לשטחי ישראל, בשלב זה לכמה ימים. כמו־כן, יידחה נושא שחרור האסירים הפלסטינים שהיה אמור להתחיל להידון בוועדה מיוחדת שהקים שר המשפטים ליבאי, ותידחה פתיחת המעבר הבטוח מעזה ליריחו, מעבר שאמור היה לאפשר לחלק מן הפלסטינים להגיע גם לשטחי יו"ש. את ההצעות העלה ראש הממשלה רבין, בתחילת הישיבה.

ישיבת הממשלה המיוחדת נמשכה כ־4.5 שעות, והתקיימה באווירה הקשה של הפיגוע בצומת ליד. השרים החליטו כי הנושא הראשון שיעמוד על סדר היום בשיחות בין שר החוץ פרס לראש הרשות הפלסטינית יאסר ערפאת, יהיה נושא הביטחון.

ישראל תובעת מערפאת לפעול בנחרצות נגד אנשי החמאס והג'יהאד האיסלמי השוהים בתחומי עזה ויריחו ולהסגיר לידיה חשודים בפגיעה בישראלים. שרי הממשלה תובעים מערפאת לגנות את הפיגוע ולא לשלוח שליחים מטעמו לעשות זאת. במהלך הישיבה הועלתה הצעה להאריך את המעצר המינהלי, שעומד כיום על חצי שנה. השר סנה הציע להאריכו עד 18 חודש.

הדבר הבולט ביותר בישיבת הממשלה היתה התמיכה הגוברת והולכת בצורך ליצור הפרדה מוחלטת בין הפלסטינים לישראלים. עוד הוחלט, כי כוחות המודיעין והמשטרה יתוגברו וראש הממשלה קבע כי אין מה לדבר כרגע על קיצוץ בתקציבי הביטחון או המשטרה.

על־פי הדיווחים של גורמי הביטחון, מתחזקת ההערכה כי הרוצחים המתאבדים הגיעו לבית ליד משטחי רצועת עזה. לשרים היה ברור כי מדובר בצעדי ביניים בלבד, וכי יהיה צורך לדון בישיבות הממשלה הבאות בדרך ליצירת ההפרדה המוחלטת.

השר שמעון שטרית אמר, כי לדעתו יש לבחון אפשרות לגרש את משפחות המתאבדים. זה אולי הגורם היחיד שיהיה גורם הרתעתי.

רבין סיפר, כי כשערפאת התקשר לנחם אותו, הוא לא גינה את הפיגוע וכשרבין שאל אותו למה הוא לא מגנה, ענה "טיבי יגנה בשמי", ורבין השיב לו, אתה חייב לגנות את הפיגוע כי אתה ראש הרשות הפלסטינית.

השר רובינשטיין אומר, כי סגר של כמה ימים אין בו כדי לפתור את בעיית הביטחון וכי יש ליצור את הסגר על ידי מתיחת גדרות ופיקוח הדוק על הנכנסים, תוך הגבלה כמעט לחלוטין של כניסת רכב מן השטחים לישראל. השרים ברעם וחריש צידדו אף הם בהפרדה שסגר ממושך הוא אחד מהאמצעים להתחיל בה, כשהסגר גם לדעת הדוברים יצור דעת קהל חיובית.

השר בנימין בן־אליעזר אמר, כי לאורך זמן יש לחתור להפרדה. מדובר במצב לא נורמלי. אתה נלחם נגד מתאבדים – וזה מחייב חשיבה אחרת. לא יכול להיות מצב שעזה ויריחו יהפכו להיות ערי מקלט למרצחים, אמר. השרה אלוני אמרה כי כל מה שנקבע בישיבת הממשלה בא לבטא צורך לקיים בירור ובדיקה מחדש, מתוך נחישות להמשיך בתהליך השלום.

לבד מהחלטות שקבלה אתמול הממשלה, שהן במישור המדיני, יגבשו גורמי הביטחון את האמצעים המתחייבים מהמצב שנוצר ותהיה חשיבה מחודשת בכל הקשור לדרך הסעת החיילים מקומות הריכוז שלהם, העלאתם או פריקתם, וכו'.

200 תושבי שטחים נחקרו

אתמול בסביבות השעה 9.20 בבוקר עמדו מאות חיילים בתחנת המעבר בצומת בית ליד. לפתע נשמע קול נפץ עז סמוך לצידו המזרחי של מזנון הצומת. כתוצאה מהפיצוץ נפגעו חיילים רבים ומספר אזרחים שעמדו סמוך למזנון. כוחות אבטחה צבאיים המוצבים על תחנות ההסעה ואזרחים שעברו במקום, חשו אל הנפגעים במטרה להגיש להם סיוע ראשוני. כעבור דקות ספורות נשמע פיצוץ נוסף, שכתוצאה ממנו נפגעו אנשים נוספים, חלקם מבין מגישי הסיוע הראשוני. כוחות משטרה רבים הוחשו למקום, וסגרו את האיזור לתנועה. משטרת מרחב השרון עיכבה לבדיקה כ־200 תושבי שטחים, אולם לא נמסר על מעצר חשוד במעשה.

עדי ראיה שהיו מבין הנפגעים ואנשי מד"א שהגיעו לשטח, תיארו תיאורים קשים של המראה בזירת האירוע. צוותי מד"א החלו במתן עזרה ראשונה, ופינוי את הנפגעים לבתי החולים הסמוכים. צוותי זיהוי חללים עסקו בפינוי הגופות. אנשי המעבדה לזיהוי פלילי אספו ממצאים. מפכ"ל המשטרה, רב ניצב אסף חפץ שהגיע מישיבת הממשלה לצומת בית ליד, אמר כי לדעתו מדובר במטענים במשקל 5־10 ק"ג חומר נפץ, שהרכבם טרם נבדק. המפכ"ל הוסיף כי נעשים צעדים ראשונים לתגבור הנוכחות בשטח, וכי ייבחנו המלצות לעתיד אשר יועלו בישיבת הממשלה. כן ציין, כי מדובר באיזור פתוח, שניתן להגיע אליו באמצעות כלי רכב או בהליכה מאיזור טול כרם ללא מחסומים. לדבריו, ייתכן שמדובר במחבל מתאבד או שניים, שהסתירו את חומר הנפץ על גופם או נשאו אותו בתיק יד.

רוב הנפגעים – חיילים

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, הגיע גם הוא במסוק לאיזור הפיגוע, עם סיום ישיבת הממשלה. במסיבת עיתונאים שנערכה בבסיס צבאי צמוד לצומת, אמר ראש הממשלה כי על פי הממצאים שבידיו, מחבל מתאבד הפעיל מטען חבלה, שאותו הניח ליד הקיר המזרחי של המזנון שבצומת בית ליד, שהמה בשעות הבוקר חיילים רבים, שהמתינו להסעות לבסיסיהם. אחרי שנראה נמלט מן המקום, וחיילים רדפו אחריו, הפעיל מטען נוסף אותו נשא על גופו.

ראש הממשלה אמר, כי מרבית ההרוגים הם מקרב חיילים, ששימשו כוח אבטחה לחיילים אחרים שעמדו לעלות לאוטובוסים. רבין האשים את ארגוני הטרור האיסלמיים, ובעיקר את הג'יהאד האיסלמי, באחריות לפיגוע הרצחני. הוא ציין כי קשה להילחם במחבלים מתאבדים משום שעונש המוות אינו מרתיע אותם. עוד הוסיף, כי לדעתו, הפיתרון לטווח הארוך הוא יצירת הפרדה בין העמים.

מפקד מחוז מרכז, ניצב אהרונישקי, אמר כי צורת הפעלת מטעני החבלה בצומת בית ליד, מזכירה את הפיגוע שהיה בערב יום הזיכרון האחרון בחדרה, שגם שם הפעיל מחבל מתאבד מטען חבלה ועמד להפעיל מטען נוסף, שלא התפוצץ. הוא ציין כי המטענים התפוצצו בהפרש של 2־3 דקות זה מזה. מפקד המחוז הדגיש כי שני המטענים הונחו מחוץ למזנון. הראשון הופעל כנראה באמצעות שלט שהחזיק המחבל בידו, ואחר כך הפעיל המחבל המתאבד מטען חבלה נוסף שאותו נשא על גופו. ניצב אהרונישקי הוסיף, כי בימים הקרובים יופעל כוח אבטחה משותף לצבא ולמשטרה, שיסרוק פעם אחר פעם את צומת בית ליד ותחנות האוטובוסים המשמשות להסעה, בעיקר לחיילים, בכל שעות היממה ובעיקר בימי שישי ובימי ראשון בבוקר. עד עתה פעל במקום כוח אבטחה צה"לי, שהיה מוגבל בסמכויותיו כלפי אזרחים.

קריאות גנאי בצומת

בעקבות האירוע הגיעו מספר סקרנים לצומת לפני שהיא נחסמה לתנועה על ידי המשטרה. כמה מהם קראו קריאות גנאי כלפי ראש הממשלה, שרי הממשלה וקריאות לנקם בערבים. תנועת כלי הרכב באיזור צומת בית ליד נחסמה משעות הבוקר, ורק בשעות אחר הצהריים הותרה שוב. אורחים רבים האיטו את נסיעתם בצומת במקום נוצרו לחצי תנועה קשים.

בהתאם להחלטת הממשלה, הטיל צה"ל וחל מאתמול בערב, סגר על שטחי רצועת עזה ויהודה ושומרון. דובר צה"ל מסר, כי הסגר יימשך מספר ימים. הממשלה הורתה את ראשי שירות הביטחון הכללי לפעול ביתר תקיפות לאיתור פעילי ארגון הג'יהאד האיסלמי, ששלחו את שני המתאבדים, וכן כנגד ראשי ארגון החמאס, ובראשם המבוקש יחיא עייש, המכונה המהנדס, שהינו אחראי למספר גדול של פיגועי ראווה של מתאבדים ומכוניות תופת.

ארגון הג'יהאד האיסלמי פרסם אתמול כרוז בעזה, ובו קיבל אחריות על פעולת הטרור בצומת בית ליד ונקב בשמות שני המחבלים שביצעו את פיגוע ההתאבדות: אנוור מוחמד סוכר בן 23 ממחנה הפליטים סג'עיה, וסאלח עבד אל חמיד שאקר, בן 27 מרפיח.

הכרוז אומר, כי השניים השתייכו לחוליה שנשאה את שמו של האני עבד, ממפקדי הג'יהאד האיסלמי, שחוסל בעזה לפני כמה חודשים, וכי הפעולה נועדה לנקום את "הטבח הנפשע שביצעו החיילים הציונים נגד 3 אנשי משטרה פלסטיניים".

מקורות פלסטיניים מסרו, כי אביו של אנוור סוכר הוא שוטר פלסטיני, וכי היה נגר במקצועו. סאלח עבד אל חמיד שאקר היה פעיל אינתיפאדה ידוע, והוא נפצע במהלכה 6 פעמים.

מרתון דיונים בין ישראל לירדן בנושאי תחבורה

שר התחבורה ישראל קיסר הנחה את צוות המשא־ומתן הישראלי לשיחות השלום עם ירדן בנושאי תחבורה לקדם את נושאי הספנות, הנמלים והתעופה היבשתית בין שתי המדינות – הודיע דובר משרד התחבורה.

שיחות התחבורה בין ישראל לירדן התחדשו אתמול בבוקר באילת, בהשתתפות צוותים גדולים משתי המדינות, מתוך מגמה לסיים עד השבוע את חילוקי הדעות בתחומי התחבורה השונים.

ראש מינהלת השלום במשרד התחבורה, עתניאל שנלר, מסר כי השיחות עם הירדנים יתקיימו במשך חמישה ימים ברציפות באילת, ולהערכתו עד סוף השבוע יוסכמו רוב הנושאים השנויים במחלוקת.

דובר משרד התחבורה מסר את פרטי הנושאים שעליהם ידונו השבוע נציגי ישראל וירדן: ספנות ונמלים – יחסי גומלין בין עקבה לאילת, כניסת כלי שיט קטנים לנמלים, שירותים לאניות ואגרות מיסוי. כמו כן ידונו אפשרויות ליזמות משותפת בספנות ובפרויקטים נמליים.

תעופה – דיונים על המסדרון האווירי שבו יטוסו מטוסים ירדניים מעל המרחב האווירי של ישראל, הסכמי תעופה בין שתי המדינות והשימוש בנמל התעופה של עקבה.

תובלה יבשתית – מעבר מטענים בין ישראל לירדן וגיבוש הנהלים למעבר במעברים היבשתיים.

בנוסף יתקיימו דיונים בנושאי מכס וביטוח.

כ־1,500 השתתפו בכנס היסוד של תנועת הנוער הערבית

□ כתב "על המשמר"

כ־1,500 חניכים ומדריכים של תנועת הנוער הערבית התכנסו אתמול בערב באודיטוריום שעל הכרמל בחיפה, לוועידת היסוד של תנועתם. עיקר פעולתה של התנועה הוא במגזר הערבי, אך יש לה פעילויות משותפות עם תנועות נוער יהודיות, בעיקר עם "השומר הצעיר", שמוגדרת כתנועה אחות. מרכז פעילותה התנועה הוא בגבעת חביבה.

הכנס נפתח בדקה דומיה לזכר קורבנות הפיגוע הקטלני שהיה אתמול בצומת בית־ליד. ראשון המברכים, ראש העיר עמרם מצנע, אמר כי המשתתפים לא יכלו לבחור במקום מוצלח יותר לוועידתם, בחיפה, שהיא עדות חיה לחיים משותפים בין יהודים לערבים. מצנע אמר שהפיגוע הוא מעשה פתרני, שמנסה לפגוע בתהליך השלום ללא הצלחה. ראש העיר איחל לנוער עתיד של שיתוף פעולה ואחוות טובה.

סגן שר החקלאות וואליד צאדק, אמר לנוכחים, שלא ניתן לפנאטים להשתולל ולפגוע בנו ובשלום. הפיגוע הרצחני פגע גם ביאסר ערפאת, וטוב עשה שגינה אותו הבוקר. צאדק קרא למרצ לתמוך בתנועת הנוער הערבית ובפעולותיה. ח"כ האשם מחמיד שלח מברק ברכה לבאי הוועידה, שאומר כי העתיד טמון בדו־קיום לשלום ורק בו.

יו"ר מפם חנן ארז, התנצל בשמם של השרים צבן ושריד, שעמדו להופיע בכנס, אך נקראו לישיבת ממשלה מיוחדת בעקבות הפיגוע.

דרעי יוותר על סעיף עוקף בג"ץ אם רבין ימשיך הבנייה בירושלים רבתי

□ יהודה צור

ח"כ אריה דרעי אמר אמש, שהוא יהיה מוכן לוותר על סעיף עוקף בג"ץ, אם מפלגת העבודה תמשיך בבנייה מואצת בירושלים רבתי.

דרעי גילה אתמול בראיון בטלוויזיה, שבמוצאי שבת נפגש לשיחה של כמה שעות עם ראש הממשלה, ערב הדיון בממשלה.

יו"ר ועדת הכנסת ביקש לדחות הבעת האי אמון בממשלה

□ בצלאל עמיקם

יו"ר ועדת הכנסת, חגי מירום, פנה למפלגות האופוזיציה בבקשה לדחות את הדיון בהצעות אי אמון בממשלה, שנועד להיות היום אחר הצהרים, מועד קיום החלוויות.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה "בני־ברק"

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מר יצחק דניאל שקר הגיש בקשה לוועדה זאת בתכנית מס' 22409 לאשור מצב קיים ותוספת קומה לבניין הבנוי לפי ק' בניין קיים בחזית, שלפיו בנויים רוב הבניינים בסמוך ברח' ברוך הירש 17 גוש 6105 חלקה 153 באזור תעשייה כמו כן הבנייה בקיר משותף עם חלקה 154 וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 89 א החלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני־ברק, בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת תוך 14 יום מיום פרסום זה.

משה אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ובניה בני־ברק

הודעה לפי סעיף 157 א' לחוק המקרקעין התשכ"ט – 1969

1. להוי ידוע כי יאיר גילאור, הבעלים הרשום של זכות הבעלות/החכירה במקרקעין הידועים כחלקה 561 בגוש 6417, הגיש בקשה למחיקת העיקול שנרשם על זכויותיו במקרקעין, האמורים לפי צו של בית המשפט המחוזי ת"א בתיק המרצה מס' 9053/77 מיום 27.12.77 שנרשמו לפי שטר 019068 מיום 27.12.1977.

2. הואיל ועברו יותר מ־10 שנים מיום שנרשם העיקול בפנקסי המקרקעין, וכנושה אורח על מחיקתו, ניתנת בזה הודעה על פי סעיף 157 א' לחוק. אם לא יוגש לרישום צו להארכת תוקפו של העיקול, תוך 45 יום מיום פרסום הודעה זו, אורה על מחיקת העיקול.

שושנה פיסק,
רשמת המקרקעין, תל־אביב

היתר להעלאת מחיר הובלת דלק לפי חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשנ"ה־1995

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) התשמ"ד־1988, אנו קובעים כי מותר להעלות את המחיר של הובלת דלק במיכליות, בשיעור שלא יעלה על 4.1 אחוזים מעל המחיר הקובע.

ישראל קיסר
שר התחבורה

אברהם (בייגה) שוחט
שר האוצר

1. ס"ח התשמ"ה, עמ' 2.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

ת"א 116/92

הודעה על כוונה להכריז דיבידנד ראשון

בענין: כל חי עופר רייכמן בע"מ (בפירוק) ("החברה")
ח.פ. 51־0804271

ניתנת בזאת הודעה על כוונה להכריז דיבידנד ראשון (ראשון וסופי) לנושים בדין קדימה ובינים לנושים רגילים.

מיכאל שחור, עו"ד
כתובת המפרק: שנער, שחור, ויסבורד בית הלל 5 תל־אביב 67017
בתוקף תפקידו כמפרק החברה

צוותא לתרבות מתקדמת
אבן גבירול 30 ת"א 6950156/7

שני — 23.1
21.00 – "הסיכוי האחרון" ("חינוכי האחרון"). מאת: ארתור מולר. תרגום: אביבה ברושי, בימוי: נועם בן אזיר. שחקנים: אמירה פולק, אליעזר יונג, עפרון אטקין, תמי סטיבק. המחזה עוסק בבעיות הבדידות שבזוגיות, ובניסיונה של זו להתקיים בחברה האנושית המודרנית והתובענית.
22.00 – יאיר ניצני בצוותא 2.

שלישי — 24.1
21.00 – "שאמרח", תיאטרון טוטאלי. (צוותא 2)
22.00 – העולם על פי הסטנד אפ של נאור ציון.

רביעי — 25.1
21.00 – "ירדה לאקדמיה ו/או סטנד אפ קפקאי". פרינג. (צוותא 2)
22.00 – יעקב כהן סטנד אפ קומדי.

חמישי — 26.1
21.00 – בימת צוותא מציגה: "מעקב באפלה". מאת ובבימוי: רוני פינקוביץ. שחקנים: דלית קהן, גל זייד, ארז שפריר, גדעון שמר, אלון נוימן, נרמן עיסא. בהפקה: סמים, מתח, חומור, נערת ליווי...!!!
22.00 – יאיר ניצני בצוותא 2.

תערוכת החודש: יהודית שקד – הדפסים

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

"לב"י קלאסי" – קונצרט חגיגי

אגודת ידידי קרן לב"י מזמינה אתכם להשתתף בקונצרט השלישי בסדרת "לב"י קלאסי" שיתקיים ביום שני 6 בפברואר 95 בשעה 20:30 במוזיאון תל אביב.

בתוכנית:
★ הפסנתרן סמיון קרוצ'ין.
★ הסופרן שירלי הכט.
★ קטעי מחול – רקדנים מלהקת בת דור.
★ כוריאוגרף – דומי רייטר סופר.
★ התזמורת הקאמרית הישראלית.
★ מנצח – יובל בן עוזר.

כרטיסים ניתן לרכוש במשרדי קרן לב"י בטלפונים: 03־5694289, 03־6975183, 03־6968206

היום יותר מתמיד תן לבך ללב"י

כל ההכנסות קודש לקידום החינוך בצה"ל

לבי למען בטחון ישראל

קרן לב"י, רח' ד' (ארניא) 17 הקריה, תל־אביב 64734

המבריק שבתרגילים המבריקים?

בעת שיצחק רבין נאם בוועידת היסוד של ארגון חדש בתוך מפלגת העבודה, המאגד את חברי העבודה שעלו ארצה בשבע השנים האחרונות, ואמר "תזכרו מיהם מפירי המשמעת, ותחזירו להם בפריימריס", ישבו ארבעה חכ"ים וסגן שר מהעבודה בביתו של דן מרידור בירושלים, ודנו בהמשך הבנייה בהתנחלויות שסביב ירושלים □□□ קשה להבין מדוע רבין, המתקומם נגד אלי דיין על שניסה לאלץ את הממשלה להגדיל בכמה שעות את יום הלימודים, אינו מתקומם נגד סגן שר וחכ"ים ממפלגתו המבקשים לסנדל את התהליך המדיני

אריה דיין

אם הפיגוע בצומת בית־ליד לא יגרום לשינוי תוכניותיו של ראש הממשלה, תתכנס היום בלשכתו ישיבה סגורה בפני התקשורת של סיעת העבודה בכנסת. חברי הכנסת של מפלגת העבודה נועדים מדי פעם לפגישות סגורות, בדרך כלל בימי משבר או מתיחות פנים־מפלגתית. לפני כשנה הגיעו יצחק רבין ומזכ"ל העבודה, נסים זוילי, למסקנה כי פגישות כאלה, בהן חברי הכנסת, במקום לכוון את דבריהם למצלמות ולמיקרופונים מכוונים אותם לאוזני עמיתיהם, תורמות לטיהור האווירה. ההנחה הזאת, אגב, התגלתה בדרך כלל כמוטעית. לא התקשורת יצרה את בעיותיה של מפלגת העבודה, ולא הרחקת נציגיה מחדר הישיבות של הסיעה היא שתפתור אותן.

הישיבה הסגורה שנקבעה להיום עלולה אפילו להחריף אותן. בין היתר, משום שסיעת העבודה מתכנסת לדון במשבר של אתמול ושל שלשום, במקום לדון במשברים, המאיימים הרבה יותר, של היום ושל מחר. ובמצב הקשה בו מצויה העבודה בדעת הקהל, עלול טיפול לא נכון במשבר של אתמול להפוך את המשבר של מחר לקטלני במיוחד.

סיעת העבודה אמורה לדון בהתנהגותו של הח"כ אלי דיין, יושב הראש שלה ויו"ר הקואליציה כולה, בפרשת יום הלימודים הארוך. אם לשפוט לפי מספר התבטאויות שמקורם בלשכת ראש הממשלה, נראה שרבין ידרוש מדיין להתפטר מתפקידיו בסיעה ובקואליציה. קשה להתווכח עם ההיגיון שמאחורי התביעה הזאת. יו"ר הקואליציה, ויו"ר הסיעה הגדולה ביותר בתוכה, מופקד בין השאר, מתוקף תפקידו, על אכיפת המשמעת הסיעתית והקואליציונית על חבריו. איך יוכל דיין, שרמס במו־ידיו את כללי המשמעת הזאת, לבקש מחברי־כנסת אחרים לכבד אותם.

בטענה הזאת יש אולי היגיון רב, אבל אין בה תבונה פוליטית רבה. כדאי מאוד שיצחק רבין ויועציו לענייני מפלגה יחשבו פעמיים, בטרם ייגררו לצעדים שאחרי־כך יצטערו עליהם. אלי דיין אינו מתכוון להניח את ראשו הפוליטי על המגש. רבין יאלץ, אם ירצה להעביר אותו מתפקידו, לדרוש את הדחתו. אולם הדחת דיין, מנאמניו הוותיקים והמובהקים ביותר של שמעון פרס, עלולה לפתוח לגבי רבין חזית חדשה.

דברים רבים מאוד לוטים היום בערפל, ושאלות כבדות־משקל מוטלות בספק רציני. בדבר אחד לא יכול להיות ספק – רבין אינו זקוק לעימות כלשהו: על אחת כמה וכמה לא לעימות שאיננו חיוני עם שמעון פרס.

אבל יש לפחות עוד שתי סיבות טובות מדוע לא להדיח את הח"כ אלי דיין. התעקשותו של דיין להנהיג יום לימודים ארוך, גם אם גרמה נזק מסוים לעבודה, הציגה אותה מצד שני כמפלגה שיש בה ריבוי דעות, ריבוי אינטרסים וריבוי אנשים המייצגים אותם. זה היה תמיד אחד מסודות הכוח של הליכוד בשנות שלטונו. מדיניותן הכלכלית־חברתית של הממשלות בראשותו פגעה באינטרסים של השכבות החלשות בחברה הישראלית, אבל תמיד נמצאו בתוכו חברי־כנסת ושרים שניסו לקדם, או להעמיד פנים כאילו הם מקדמים יוזמות חברתיות. וזה מעולם לא הזיק לליכוד. זה גם לא יכול היה להזיק למפלגת העבודה. לעומת זאת, הדחתו של דיין תזיק לה מאוד. בעיקר בקרב אלה הסבורים כי מדיניותו של שר האוצר שוחט פוגעת בחלשים.

הדחתו של דיין עלולה גם להתברר כעוד תרגיל אחר בשרשרת התרגילים הלא כל־כך מבריקים, בהם משופעת הקריירה הפוליטית של יצחק רבין. היא עלולה לדחוף אותו לעבר אותה הרפתקה עליה מדברים בזמן האחרון במערכת הפוליטית, שבמרכזה עשויים להתייצב כמה וכמה חברי־כנסת ממפלגות שונות שלכולם מכנה משותף אחד – מוצאם העדתי המרוקאי. התארגנות כזאת, שאולי תוציא את דוד לוי מהליכוד, תועיל בטווח הארוך לחלק היוני של המפה הפוליטית. לטווח הקצר, היא עלולה לסכן את קיומו של הגוש החוסם.

אלי דיין. הדחתו עלולה לפתוח חזית חדשה

אם אכן ידרוש לנקוט יד קשה נגד הח"כ אלי דיין, יתגלה רה"מ גם כמי שבוחר לעצמו את היריב הלא נכון.

ביום שישי האחרון הופיע רבין בפני ועידת היסוד של ארגון חדש בתוך מפלגת העבודה, המאגד את כל חברי המפלגה שעלו ארצה במשך שבע השנים האחרונות. "תזכרו מי הם מפירי המשמעת, ותחזירו להם בפריימריס", אמר רבין לעולים החדשים שבמפלגתו, בהתכוונו לאלי דיין.

באותה שעה ממש, בה רבין נאם בנתניה, ישבו ארבעה מחברי הכנסת של העבודה, ביניהם גם סגן שר אחר, בביתו של הח"כ דן מרידור בירושלים ודנו עם קבוצת ח"כים מהליכוד ברורים להכשלת מדיניות השלום של הממשלה. שניים מתוך הארבעה, סגן השר מיכה גולדמן והח"כ גדליה גל, נחשבים כתומכיו המובהקים של רבין במפלגת העבודה. גם אלי גולדשמידט, שאמור היה להשתתף בפגישה, נמנה בעבר עם מחנה רבין. שני חברי הכנסת הנוספים שחברו אליהם, אורי אור ורפי אלול, הם מתומכי פרס. רבין לא השמיע אף לא מלת ביקורת אחת על מעשיהם.

התנהגותו של דיין מצטיירת כתעלול פריימריס ילדותי ולא מזיק, אם משווים אותה לסכנות הפוטנציאליות הגלומות בחיבור שבין ניצי העבודה לליכוד. הנושא המרכזי בפגישה היה, איך לגרום לממשלה לא להקפיא את המשך הבנייה בהתנחלויות הגדולות המקיפות את ירושלים. גולדמן, גל ואור יכולים כמובן לומר שוב ושוב שהם תומכים במדיניות השלום של הממשלה, וביישום הסכמי אוסלו. אבל דן מרידור, מיכאל איתן ועוזריה עלי מבינים היטב את מה שהם לא מבינים, או את מה שהם אומרים שאינם מבינים.

הסכם אוסלו, זאת מבינים היטב מרידור ואיתן, מחיל את השלטון העצמי הפלסטיני על כל הגדה המערבית, עד לגבולה של ירושלים. אם יצליחו לאלץ את הממשלה להוציא את מעלה ארומים, את גוש עציון, את גבעת זאב ואת בית"ר עלית, את בקעת הירדן ואת איזור ים המלח מהתחום בו תוחל האוטונומיה, ההסכם כולו ירוקן מתוכן, ויתמוטט.

קשה להאמין שאנשים רציניים כמו אורי אור וגדליה גל אינם מבינים זאת. קשה גם להבין מדוע יצחק רבין, המתקומם נגד אלי דיין על שניסה לאלץ את הממשלה להגדיל בכמה שעות את יום הלימודים בבתי הספר, אינו מתקומם נגד סגן שר וחברי־כנסת המבקשים לסנדל את התהליך המדיני כולו. ואולי דווקא קל להבין זאת – אולי רבין עצמו מבקש שיסנדלו אותו. אם כך, זה ללא ספק יהיה המבריק ביותר מבין כל התרגילים המבריקים שלו. המחיר שרבין ומפלגתו, וגם מדינתו, ישלמו עליו, יהיה בהתאם.

על המשמר

לגנות — ולהמשיך

מחבלים שנשלחו על ידי ארגון הג'יהאד האיסלמי הצטיידו עם בוקר בחגורות נפץ, ויצאו לצומת בית ליד כדי להרוג יהודים. עוד אחד ממעשי הפשע המתועבים, שארגוני הטרור משתמשים בהם. הם הורגים אנשים שנקלעו לזירת הצומת, והמתאבדים המטורפים הללו זוכים להיקרא שהיד– קדוש. קשה למנוע מתאבדים מלבצע את זממם, אך יש לעשות בכל הניתן כדי למנוע מקרים מחרידים כאלה.

אף גורם אחראי אינו יכול להתגאות במעשי טבח מטורפים כאלה בעולם המודרני. הפלסטינים גינו את המעשה, נביל שעת' הביע את שאט נפשו, יאסר ערפאת הביע גינוי באוזני רבין, שפורסם באמצעות יועצו אחמד טיבי ויש לשער שרבים מן הפלסטינים שותפים לגינוי וחוששים מפני "לבנוניזציה" בישראל. כל הציבוריות הישראלית הביע תנחומים למשפחות וגינוי חד משמעי לפשע.

יש לגנות בכל דרך אפשרית את המעשה ולמנוע את בצועם, אך יש להיזהר שלא לשחק לידי אותן קבוצות טרור, שכל מטרתן היא הפסקת שיחות השלום וביטול הסכמי אוסלו. מי שמציע לשקול את הפסקת השיחות עם הפלסטינים בגלל הפיגועים – ישיג ההיפך משלום.

יש לעשות ככל שניתן כדי שהימין המתפרע לא ישוב וייצא בקריאות נקם ומוות, בהפגנות טירוף, שסיסמתן "מוות לערבים". תהא זו איוולת ושגיאה לתת לאסון הנורא שקרה להפסיק את התהליך המדיני ולהחזיר את הגלגל אחורה. יש לאתר את שולחי המחבלים המתאבדים אך יש להימנע מצעדים העלולים להכניס לסל אחד את כל הערבים.

עם כל זאת, ולאור המצב החמור, יש צורך לבצע הערכת מצב מחודשת, הנוגעת להתגברות הטרור מזה, והגברת אמצעי ביטחון מזה. מעשי טרור מן הסוג שקרה נועדו, מעצם טבעם, לשבש את תהליך השלום. ייתכן שהמסקנה הפוליטית שעלינו להסיק היא דווקא הפוכה: זירוז התהליך, במגמה להביא להיפרדות בין שני העמים, תוך האצת ההערכות מחדש בגדה.

אין מה להשלות את עצמנו שיש באמתחתנו פתרונות צבאיים או תשובות נאותות נגד מטורפים, המתעקשים לחגור חגורות־נפץ ולהתאבד.

טבח בית ליד הוא מעשה מטורף ונפשע שאין כמותו. ניזהר לבל יקומו מטורפים משלנו ויצטרפו לזוועה.

לא חלוקה צרה בין שחור ללבן

הרוסים הם ה"bad guys" בצ'צ'ניה. אבל תהיה זו מסקנה נחפזה לראות במנהיגי הצ'צ'נים את ה"good guys" □□□ אם העניינים יתפתחו במסלולם הנוכחי, צ'צ'ניה תהיה למבצר של הפונדמנטליזם המוסלמי, מן הגרועים והמסוכנים ביותר, שבמגמותיו הקנאיות עלול בהחלט להתאחדות עם הפונדמנטליזם נוסח חומייני ולשמש לו דוגמה ומקור עידוד

יהודה להב

המשורר הרוסי יבגני יבטושנקו, שמאז כתיבת שירו הידוע על באבי־יאר, ואף לפני כן, הצליח תמיד לתת ביטוי לרגשותיהם של אנשי־רוח רוסים (סובייטיים) ליברליים, קרא באחרונה בתחנת השידור האמריקנית "סבובודה", המשדרת לרוסיה, את שירו החדש, המוקדש לצ'צ'ניה. המסר העיקרי בשיר הוא, שהדמוקרטים הרוסים מסמיקים מבושה, ומיטלטלים בין כלימה ופחד. יבטושנקו לא ניתח בשירו זה את מקור הכלימה והפחד, אך זה גלוי וידוע לכל מי שעוקב אחר הנעשה ברוסיה.

המלחמה בצ'צ'ניה מעמידה את שוחרי הדמוקרטיה ברוסיה במצב של "אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי". ניצחון צבאי של רוסיה בצ'צ'ניה יחזק בה בלי ספק את המגמות הלאומניות, המעצמתיות והרודניות, ועלול לקרב את השתלטותו של "איש חזק" משורות צמרת הצבא, או מחוגים אחרים. לא בכדי משתבח ז'ירינובסקי, בכך שרעיונותיו הקיצוניים רווח במסע הנוכחי בצ'צ'ניה. אבל תבוסה רוסית במערכה זו מאיימת להניע תגובת שרשרת, שאין לשער את סופה. צ'צ'ניה עלולה להתגלות כנפץ שהפעלתו תביא להתפוצצותה של רוסיה כולה. האם רוסיה לא תישאר בלי סיביר, והאם סיביר תישאר בלי יאקוטיה, ובלי מחוז המזרח הרחוק, ומה עלולה להביא תבוסה רוסית בצ'צ'ניה עצמה, ובסביבתה?

כרגיל במצבים דומים, העולם, העוקב מרחוק אחר המתרחש, נוטה למסקנות פשטניות ולחלוקה נוסח המערב הפרוע של "הנפשות הפועלות" ל"טובים" ול"רעים". קשה למצוא בעולם אדם בלתי משוחד שיצדיק את מעשי הצבא הרוסי בגרוזני, ויגן עליהם. אחד הגילויים המעודדים בזמן האחרון הוא, שמעשים אלה זוכים לגינוי גם ברוסיה עצמה, ולא רק בקרב אנשי־רוח "יפי נפש", אלא אפילו בפרלמנט הרוסי.

ברור, איפוא, כי הרוסים הם ה־bad guys, אבל תהיה זו מסקנה נחפזה לראות במנהיגי הצ'צ'נים את ה־good guys. אם העניינים יתפתחו במסלולם הנוכחי צ'צ'ניה תהיה למבצר של הפונדמנטליזם המוסלמי, מן הגרועים והמסוכנים ביותר, שבמגמותיו הקנאיות יוכל בהחלט להתחרות עם הפונדמנטליזם נוסח חומייני וישמש לו דוגמה ומקור עידוד.

לא במקרה מתלוננים הפליטים מצ'צ'ניה – רבבות רוסים, אבל גם עשרות היהודים שהצליחו להגיע לישראל – כי מאז הכרזת עצמאותה של צ'צ'ניה, ב־1992, הם היו מוקפים איבה ושנאה וניתנה להם עצה חד־משמעית: "לכו למוסקבה! לכו לישראל!" ואם העצה הידידותית לא הועילה, הופעלו נגדם אמצעים יותר יעילים.

המנהיג הצ'צ'ני ג'וחאר דודאייב היה גנרל בחיל האוויר הסובייטי, והשתתף בהפצצתם ובהריסתם של הרבה יותר ישובים באפגניסטן, מכלל היישובים במולדתו צ'צ'ניה. אך כוהני הדת המוסלמיים מאפגניסטן מחלו לו, ואף העניקו לו במתנה חרב יקרת ערך, לאחר שדודאייב הסיר ממדיו את הסמלים הסובייטיים וחזר בתשובה. כנראה שגם בקרב המוסלמים נכון הכלל כי צדיקים גמורים אינם עומדים במקום שחוזרים בתשובה עומדים בו.

הגנרל הסובייטי לשעבר הורה שהחיילים הצ'צ'נים יפתחו את יומם מדי בוקר בקריאת פסוקים מן הקוראן, ונתן תוקף בלעדי בארצו לחוק האיסלמי. הוא הביע הסכמה נלהבת לאיסור שהטילו שלטונות אירן לצפות בשידורי תחנות הטלוויזיה המערביות, "בשל השפעתן ההרסנית" דבר שאינו מונע ממנו לעודד את צוותי רשת סי.אן.אן. לצלם את הקרבות בגרוזני. דודאייב הוא שקרא "לפטור את האו"ם", כיוון שהארגון הבינלאומי "מזיק לאינטרסים המוסלמיים".

עד עתה שום מדינה בעולם לא הכירה בעצמאות צ'צ'ניה, גם המדינות המוסלמיות גילו איפוק וזהירות. אבל כל הפונדמנטליסטים המוסלמיים, מהפיליפינים ועד אלג'יריה מתחרים ביניהם בגילויי אהדה לצ'צ'נים וגיבוריהם. גם זו אהדה סלקטיבית: לא זוכים לה, למשל, הכורדים, קרבנות מעשי הטבח של תורכיה, אירן ועיראק. כלומר, העולם אינו מתחלק על־פי החלוקה הצרה בין שחור ללבן.

מנחה אורח: מנחם דגלי

"לא בגדתי"

40 שנה עברו מאז שלח אורי אילן יד בנפשו בכלא הסורי. השבויים שחזרו אז מסוריה נתקלו ביחס עוין וחשדני מצד החברה הישראלית, וכמה מהם אף נשפטו. עם נאורה בר־נוח, מי שהיתה מזכירתו של הרמטכ"ל דאז, משה דיין, ועם מאיר מוזס (היום מאור), שהיה גם הוא בשבי הסורים עם אילן

נאורה בר־נוח: שמונה פתקים

דליה יאירי: את היית בין אלה שקיבלו את גופתו של אורי אילן ז"ל. מה ראית, שמעת וידעת או על מה שקרה?

נאורה בר־נוח: קיבלנו את הידיעה שאורי אילן התאבד בכלא הסורי, ושהסורים עומדים להחזיר את גופתו לפנות ערב בגשר בנות־יעקב. נסענו לגשר – הרמטכ"ל משה דיין, נועם הנהג ואני – והגענו לשם בשעת ערב של יום בהיר וקר מאוד. פגשנו במקום כמה מאנשי גן־שמואל, שעמדו מכונסים בתוך עצמם. ראינו על ההר מעלינו את האורות של נקודת הגבול הסורית וחיכינו זמן די רב עד שהשיירה החלה לרדת מלמעלה לכיוון הגשר.

כשהגיעה השיירה לנקודת הגבול, הועבר הארון מתוך האמבולנס של האו"ם לתוך הצריף, ורופא צבאי שלנו בדק את הגופה ומצא על אחת מאצבעות כף רגלו של אורי פתק קשור בחוט. הוא מסר את הפתק למשה דיין, והתחלנו לנוע לכיוון תל־אביב. הדלקנו את האור במכונית לראות מה היה בפתק. נראה כאילו הכתוב נמרט בסיכה, או בחומר כלשהו מהמזרון.

המתורגמן אמרו לנו שאורי היה חולה, והחזירו אותו ארצה. אמרו שמאחר שאמו, פיגה אילנית, היתה חברת כנסת, התחשבו בכך. האמנו להם עד הסוף. רק כשחזרנו נודעה לנו האמת. הפגישו אותנו עם עוד שבוי משוחרר, שלמה בן־יהודה, אורח שנחטף שעה שעבר בהדרכת מלריה במקורות הדן, והוא סיפר לנו על אורי. הוא האיש שראה את אורי בתאו, לאחר שהתאבד.

תוכל לספר לנו על נסיבות נפילתכם בשבי?

זה היה ב־8 בדצמבר לפני 40 שנה. ליל ירח מלא, כל כך מואר, שלו זה היה תלוי בי, לא הייתי יוצא לסיור הזה. היינו צריכים להגיע כ־8 קילומטרים מעבר לקווים, ליד עין פיד, שם היה עמוד טלפון אליו חובר מכשיר ששידר לארץ שיחות טלפון. נסענו בקומנדקר מקיבוץ דן, שלושה חבר"ה מהצנחנים ושניים מגולני.

למה ערבבו שתי חוליות?

באותה תקופה הצנחנים עשו הכל, ובאיזשהו שלב התחילו להעביר אלינו דברים, כי גם אנחנו רצינו לפעול. בגל.. זה אורי יצא איתנו. באחת ההרצאות של מפקד החטיבה, ישכה שדמי, שבועיים קודם לכן, אורי אילן בא בטענות שהצנחנים עושים הכל ואנחנו רק מתאמנים. ואז ישכה אמר לי: בפעם הבאה קח אותו איתך. לפני כן הלך אתי חיים צוריאנו, שבנו נפל לא מזמן בתאונת ההליקופטר והכבל.

נסענו קרוב לגבול, ירדנו מהקומנדקר והתחלנו ללכת ברגל על קו הגבול, לאורך הגדר הדרומית של תל עוויאת, עברנו אותו ועלינו כדי להתחבר על הדרך שחיברה את תל עששיאת עם תל פאחר ונמשכה דרך המוצבים שלהם. התוכנית היתה לעבור את המוצב, לעלות על הדרך וללכת בקצב מהיר, כאילו אנחנו חוליה סורית. כשהתחלנו לעלות, מאיר יעקבי מהצנחנים, שהיה מפקד הפעולה, הלך ראשון. אני הלכתי אחריו, ואורי אילן אחרי. פתאום קמה דמות ושאלה בערבית "מן הדא". לפי התרגולת, מאיר ענה משהו וירדנו מייד כדי לעקוף אותו. מייד נפתחה עלינו אש מכל העברים, אנחנו לא החזרנו אש, פרט לאחד מהחבר'ה, ג'קי לינדר, שזרק רימון, אבל הוא לא התפוצץ. את הניצרה הוא טמן בכיס, והיא שימשה אותו אחר כך, בצינוק, לסימון קווים על הקיר, כדי לדעת כמה זמן עבר.

הפתק של אורי אילן, "לא בגדתי", הוא הסמל שנשאר מאז, ובעצם העמיד סטנדרט, אמת מידה מוסרית. איך הרגשתם עם זה?

רע מאוד, ולא רק עם זה. כי מה שעבר עלינו בכלא, עבר. אבל הטראומה שעברנו כשחזרנו ארצה היתה נוראה. אסרו עלינו לדבר על העניין, כי זה היה סודי. מצד שני, היו כל מיני ליחושים והתנכרות, וכל זה היה גרוע יותר מהישיבה בשבי.

שפטו אתכם כשחזרתם?

כן, את יעקבי ואותי. דנו אותנו להורדה בדרגה. הסתפקו בכך, כי החליטו שישבנו מספיק בכלא.

ספר קצת על השבי עצמו.

השבועות הראשונים היו קשים מאוד. אז הכניסו כל אחד מאיתנו לצינוק, ולכל אחד סיפרו שהוא האחרון, שהרגו את כולם ושגם אותו יהרגו.

ובשלב הזה אנשים נשברו והתחילו לדבר?

היו שכן והיו שלא. נקודת השבירה שלי היתה לא דווקא בגלל התנאים הנוראים בצינוק. עינויים ממש – עקירת ציפורניים, מכות חשמל – לא היו. "רק" מכות יבשות. אבל בצינוק לא נתנו לנו לישון, הרצפה היתה מוצפת בכמה סנטימטרים של מים, לקחו מאיתנו את הנעליים והשמיכות, העמידו אותנו מול הקיר, עד שכבר לא ידענו אם זה יום או לילה.

כשחזרתם ארצה והרגשתם בכל השפיטה המוסרית סביבכם, עם כל השמועות, היה לך רגע בו חשבת שאולי מוטב היה למות מאשר להישאר בחיים, כי מדינת ישראל אוהבת יותר את הגיבור המת מאשר את האיש החי?

אינני יודע אם מה שאת אומרת הוא נכון. מכל מקום, התחושות שלי היו קשות מאוד, והיו ימים בהם חשבתי שחבל שלא ענינו באש ולא נלחמנו. מומחים אמרו, שאולי כמה מאיתנו היו נהרגים, אבל אחד או שניים היו נשארים בחיים. אבל קל להיות חכמים לאחר מעשה.

לא הייתם השבויים האחרונים, היו גם אחריכם. חשת בשינוי כלשהו בהתייחסות לאנשים שחזרו מהשבי בשנים מאוחרות יותר?

כעסתי מאוד על הפסטיבלים הגדולים שליוו את חזרתם של השבויים אחרי מלחמת יום כיפור. לנו לא עשו דברים כאלה, אפילו לא בדקו אותנו בדיקה רפואית ולא נתנו לנו תמיכה פסיכולוגית.

אני מאמין שהיום המדינה מתייחסת אחרת לשבי, שלמדו מהמקרה שלנו, ויודעים שאותן פקודות שהיו אז בתוקף – שמותר למסור רק שם, דרגה ומספר אישי – אינן עומדות היום במבחן המציאות.

"אורי אילן" / נתן אלתרמן

מן הגבול הצפוני, מן הגשר הוּבא,
שב מוטל על גבו וְהוּגַע כדין,
מי הבא? זה אחד נערי הצבא,
זהו אורי אילן, זה אחד הילדים.

זהו אורי אילן שנלחם בעין עיד,
סחוף אימים ועורמה ונפתל ונפל.
לא היה אולי קרב מר מזה וכבד,
מקרבות מצודך, ישראל.

מה גרם הוא, ומה סודו בעוברו?
מה עשה הוא בכלא כליל ואימה?
הוא שמר, ישראל, את נפשך בכפו,
לשמרה לך תמה ושלמה.

הוא טרף את נפשו בכפו אותו ליל,
כי היתה היא קשורה ביותר בשמך.
הוא טרף את נפשו בכפו, ישראל,
כי היתה היא קשורה בנפשך.

זה אחד הנערים שאמרנו כי יש זיקה
בין תולדות האומה למינם.
והנה הוא בלב הפיגול, פיגול אש,
של תולדות ישראל שטבען בו חותם.

מן הגבול הצפוני על כפיים הובא
מן הקרב שערך לבדו בכליאה.
בין עוד לחמים הודיע אותה
לך את שני [illegible], ישראל.

לבסוף הצלחנו לפענח, אות אחר אות, את המלים "חפשו בבגדים". ואז עצרנו את השיירה ליד בית ועדת שביתת הנשק, לחוף הכינרת בטבריה, והארון הורד לתוך הבניין ונפתח. בשלב ראשון חיפשנו בכיסים, אבל לא מצאנו דבר. ואז הפשיטו את אורי, ומתפרים שפרם נשרו פתקים, שמונה במספר. לקחנו אותם והשיירה המשיכה לנוע לכיוון רמת־גן. לאור המנורה הפנימית במכונית היה קשה מאוד לפענח, ולא הצלחנו ביותר.

כשהגענו לאגף המודיעין ברמת־גן, מסרנו להם את הפתקים ולמחרת בבוקר קיבלנו את הפיענוח שלהם. בין היתר נכתב שם: "לא בגדתי", "נקמה באנשים שהיו עם קצין או"ם ב־12.5, קצין או"ם מכיר אותם", "כבר הרגו את כולם והולכים להרוג אותי", ועוד, פתקים וזעקים. והיתה גם צוואה, בה ביקש לקבור אותו ליד גבי.

מאיר מוזס (מאור): קשר של שתיקה

את הימים האלה ודאי לא תשכח לעולם.

מאיר מאור: עוד לא נרגעתי מהדברים ששמעתי עכשיו. הייתי שם, ולמרות שזה היה לפני 40 שנה, את צודקת. לעולם לא אשכח מה שקרה אז.

ידעת מה קרה לאורי אילן?

עד שחזרנו, בפסח 1956, לא ידענו שאורי אילן התאבד. כשהפגישו אותנו בכלא, אחרי תקופת החקירות, שנמשכה כחמישה שבועות, וכל אחד מאיתנו היה בצינוק, לא ידענו איפה אורי. גם קצין האו"ם וגם

צריך לחשוב גם על מחרתיים

על הפולמוס הקשה באשר לבנייה בירושלים ובתי, על הצורך בשמירת הבטחות שניתנו ובביצור הצעדים בוני האמון בהם הוחל – עם שרת התקשורת, המדע והאמנויות, שולמית אלוני

דליה יאירי: האם ידועים לך עיקרי תוכניתו של שר הבינוי והשיכון, אותה יביא היום לישיבת הממשלה?

שולמית אלוני: דברים רבים פורסמו בשמו. הגרוע ביותר הוא – ואני רוצה לבדוק אם הוא אכן אמר זאת – ש"לא נורא אם האמריקאים יורידו לנו 150 מיליון דולר". פירושו של דבר שאנחנו מאבדים אמון. היתה הבטחה של ראש הממשלה לנשיא בוש, ואנחנו חורגים ממנה.

אבל לא זו הבעיה. הבעיה היא, שאנחנו מתנהגים בהיסטריה, כאילו אחרי מחר אין מחרתיים: כאילו מה שלא נחטוף היום, לעולם לא יהיה שלנו. ולכן לא חשוב המשא ומתן, לא חשוב העולם כולו, לא חשוב למה התחייבנו – עלינו לחטוף מייד, משום שהיום אנחנו חזקים. אבל גם מחר נהיה חזקים. אנחנו 5.5 מיליון אזרחים, יש לנו הצבא החזק ביותר במזרח התיכון ואחד החזקים בעולם. איש לא יכול לקחת מאיתנו דברים שאנחנו מחזיקים בהם. למה לנו לבנות היום באזורים שאינם בשיפוטה של מדינת ישראל, שעה שאנחנו מנהלים משא ומתן עם הפלסטינים?

דגלי: אני רוצה להציע לך אפשרות, למה לעשות זאת: במשך עשרות שנים, בכל ימי ממשלות ישראל, ספחו חלקים מירושלים לריבונותנו. התגורה סביבה – גוש עציון, מעלה אדומים, גבעת זאב ועוד – נבנתה באופן מסיבי, וישבו בה אנשים רבים. לאיזה צורך? האם לא מתוך ראייה של גוש התיישבותי גדול של ירושלים הסביבתית – מתוך ידיעה שבבוא היום צריך לגשת למשא ומתן מתוך עמדת כוח בשטח? גם בחבל ימית ז"ל בנו עד היום האחרון שלפני הפינוי, אפילו אחרי ההסכם. אז מה רע בביצור עמדות לקראת המשא ומתן?

הדוגמה של ימית היא דוגמה מצוינת – מה אסור לעשות. אני חושבת שזו היתה השקעת כספים מיותרת, אשליה. לו הממשלה היתה רוצה מאוד בימית, היא היתה צריכה להימנע מבנייה שם, מתוך תכנון לעתיד, ואז היה לה יותר קל לנהל משא ומתן, אולי על החלפת קרקעות. אבל היא עשתה פרובוקציה עד הסוף, למרות שניהל משא ומתן. באותם כספים אפשר היה לבנות בתי ספר, להיטיב עם האוכלוסיה החלשה ולעשות דברים רבים אחרים.

ואשר לירושלים: לאחר מלחמת ששת הימים, נקבעו גבולותיה המוניציפליים של העיר, ואיש אינו חולק על ההחלטה שהתקבלה אז. זוהי ירושלים רבתי כמו שנקבעה אז, זו העיר ירושלים בגבולות שעליהם הוחל אחר כך חוק ירושלים.

הבנייה המסיבית, בפיזור ובהיקף כזה, נעשתה תוך הפקעת קרקעות כיבוש שאינם שלנו – הכל תחת כותרת של זמניות, ואנחנו רוצים לעשות הפרדה. איננו רוצים מדינה דו־לאומית. אם נלך לאורך הקווים בהם עשינו התנחלויות, נראה רק דרך אחת: הואיל ואיננו יכולים לגרש מיליון וחצי ערבים, או להרוג אותם, והואיל ואיננו יכולים לשמור אותם כחוטבי עצים ושואבי מים – בסופו של דבר נצטרך לתת להם זכויות. ואני חושבת, שהורינו לא באו לכאן כדי להקים כאן מדינה דו־לאומית, כשאנחנו נהיה מיעוט בתוך העולם המוסלמי.

הקפאה גם היא כוח. שולמית אלוני
(צילום: יצחק הררי)

אם כל הוויכוח הזה מתעורר עכשיו, ואם שיש אומרת "יער באין, באולטימטום הזה נעמוד ונעבוד להיות באוטורוציה", האם לא נשקפת סכנה לכל תהליך השלום בגלל ירושלים?

אם אי־אפשר לדבר באופן רציונלי, אני יוצאת מהתמונה. אבל גם ש"ס מבינה, שאם מתנהל משא ומתן (והם תמכו בהסכמי אוסלו), וכולנו יודעים שהמפה של הקו הירוק לא תישאר – אז יש דברים שצריך לעשותם בהגינות. כשם שקבעו שלא מורידים התנחלויות – למרות שברור שבסופו של דבר, אם רוצים שתי מדינות, או שתי יישויות, יהיה צורך להוריד חלק מהתנחלויות – כך צריך גם לשמור על הסטטוס קוו, לא להרחיב את השטחים ולא לעקל אדמות, משום שזה מערער את האמון שאנחנו מנסים לבנות, כדי להגיע להסדר בדרכי שלום. מה שנעשה בירושלים זו פרובוקציה חריפה מאוד, שהרי שר השיכון צריך לבנות בתים במקומות אחרים בארץ וזה המשוועים לפיתוח.

את מרחיבה את הוויכוח אל כל התחומים מעבר לקו הירוק, והוויכוח הוא על ירושלים בלבד, שם אין מיליון וחצי ערבים, והיישוב המסיבי של יהודים במקום יביא אולי לכך, שהכל הארץ הרבים לירושלים יישאר חלק מהמדינה שלנו.

אם אתה רוצה שהוא יישאר שלנו, ואם אתה רוצה לדון בירושלים כחלק מהסכמי שלום – אתה צריך להקפיא היום את הבנייה ולנהל משא ומתן. דבר אחד עלינו לזכור: אנחנו נמצאים היום בכל מקום, והמימשל הצבאי שלנו שולט בכל. אין שום סכנה שמשהו יילקח מאיתנו בניגוד לרצוננו. אבל כדי שהדברים יהיו אמינים ונכונים, הם צריכים להיעשות במסגרת משא ומתן, ולא בצורה כזאת, שאנחנו החזקים, העשירים, השולטים, ולכן אנחנו עושים כרצוננו. יש לנו מדינה מתוקנת, אי־אפשר להמשיך ולגנוב כל הזמן תרנגולות מהלול.

אבל מה עושים נגד כל המשברים הללו? אם לא די לנו במשבר הגדול הזה, צץ משברון קטן, על הפגישה בשבת אצל ראש הממשלה, שעל רקעה רוצות המפלגות החרדיות להפיל את הממשלה.

האמון שלי במפלגות החרדיות הוא די מאוד. הסלקטיביות שלהם בעניין השבת פשוט מדהימה. מעולם לא שמעתי אותם יוצאים נגד משחקי כדורגל. אז גם כאן יש אקט של סחיטה. ודאי יתנו להם משהו, הם יבואו על סיפוקם. מה הם רוצים, לכפות על כולם לשמור שבת ולהתנהג על פי שיטתם? הרי אנחנו יודעים בדיוק את המציאות בה אנו חיים. אם הם ביקשו שלא יהיה חילול שבת בפרהסיה, מה להם ולמה שמתרחש בבית ברמת־אביב? כל העניין נשמע לא אמין, לא נכון ולא מכובד. הייתי מציעה להם, למען כבודם ולמען דת ישראל, להפסיק לשחק במשחק הזה.

[illegible]

ילדותו הנפלאה בדרזדן שבגרמניה, האווירה המוסיקלית בבית ושיעורי הנגינה בכינור, לא הכינו אותו לחוויות הקשות במחנות הריכוז בשנים שאחרי כן. אבל העובדה שידע לנגן גם בכלי הקשה ובמצילתיים הצילה אותו ממוות, והוא שובץ בתזמורת המחנה. את המראות הנוראים שראה, קשה לו לשכוח □□□ היום פרופ' הנרי מאייר הוא נגן ברביעיית מיתרים מהוללת ומרצה מבוקש בכל רחבי העולם. הוא הגיע ארצה להשתתף בכינוס הראשון של ניצולי אושוויץ החיים בישראל, וחושב שחובתו המוסרית היא לספר על מה שהיה שם

□ עליזה חטואל

פרופ' הנרי מאייר, מי שהיה נגן בתזמורת של בירקנאו, סירב לצאת התרצה ולנגן על רקע הנוף הנשקף ממרפסת חדרו, שבבית ההארחה "משכנות שאננים" בירושלים, לצורך הצילומים לכתבה. "לא ניגנתי בחוץ מאז אושוויץ", הוא מסביר, "הכינור שלי הוא בן למעלה מ־300 שנה. זה אינו כלי שמנגנים בו בחוץ, הוא רגיש מאוד לשינויים במזג האוויר ועלול להיפגע אם ירד גשם. אני מנגן בכינור שלי בין ארבעה קירות, הוא 'מרגיש' את המוסיקה שיצרתי כל חיי. אמרתי דברים אלה, שמעולם לא אמרתי אותם קודם, כי אני נמצא כאן היום לזכר התקופה ההיא".

מאייר נולד ב־1923 בדרזדן שבגרמניה. הוריו היו אנשי עסקים ומוסיקאים חובבים. תקופת ילדותו היתה נפלאה. "דרזדן היתה עיר בעלת תרבות עשירה, והיו בה מגוון אפשרויות ל'ילד פלא'. התחלתי לנגן בטרם מלאו לי שש שנים. הורי חשפו אותי ואת אחי לכל מה שהתרבות יכלה להציע. לא החמצנו אירועים גדולים, כמו פרמיירות, קונצרטים, אופרות, ואף את הופעתו הראשונה של יהודי מנוחין, כשהיה בן 12. המורה שלי לכינור היה הטוב ביותר. אחי למד לנגן בפסנתר. אמי ניגנה בפסנתר ואבי בכינור. הוא היה מתוסכל, שכן חלם לעסוק במוסיקה, אבל באותם ימים זה לא היה מן הדברים שנחשבו כמקצוע לחיים".

בדרזדן הופיע הנרי כסולן בתזמורת הסימפונית של העיר וגם במועדוני מוסיקה. בגיל 13 הוא נשלח לפראג ללמוד באקדמיה למוסיקה, וזכה בפרסים רבים.

ב־8 בנובמבר 1938 הגיע מאייר לדרזדן, כדי לנגן בקונצרט בבית הכנסת יחד עם תזמורת מיתרים קטנה, שהיתה חלק מתזמורת ה"קולטורבונד" היהודית. יום לאחר שהגיע לעיר, פרצו אירועי "ליל הבדולח". "כל כך ציפיתי לביקור הזה, אבל במקום לנגן בקונצרט, נלקחתי לכלא ואחר כך הועברתי לבוכנוואלד". חברים טובים של אביו הזהירו אותו, לפני "ליל הבדולח", מפני סכנה של אירוע מסוג זה. "תיארו את האירועים כאילו פרצו באופן ספונטני, אך הנאצים תכננו זאת לילה קודם לכן. אבי ברח מהבית ביום שהגסטפו באו לחפש אותו. כשהגסטפו באו לביתי, הם מצאו את סבתי והחלו לרדוף אותה. יצאתי להגן עליה, ואז הם לקחו אותי, בן ה־15, במקום את אבי, שאותו לא מצאו. כשאבי שב, הוא הסגיר עצמו לידי הגסטפו, כדי לשחרר אותי, אך הם לא יכלו לאסור אותו. הוא נלחם בצבא הגרמני במלחמת העולם הראשונה, ובאותה תקופה עוד ייחסו לכך חשיבות".

מבוכנוואלד, שם שהה שלושה שבועות, יש לו זכרונות מועטים בלבד. "אני זוכר שישבתי עם הרבה אנשים בגילו של אבי, והם דאגו לבני משפחותיהם ולמה שיקרה להם. ישבתי שם בקור וסבלתי. האירוע המזעזע ביותר היה, כשהנאצים גילחו את ראשנו. מאוחר יותר, באושוויץ, דווקא זה היה הדבר הטוב היחיד שהם עשו. השרות הגנה עלינו מפני כינים וזיהומי עור הקרקפת".

תפס אבנים במצילתיים

הוא שוחרר מהמחנה בתחילת 1939, וניסה להגר לאנגליה ולאוסטרליה. באותה תקופה עוד התירו ליהודים להגר. הוא חזר לפראג ליומיים־שלושה, לבקר את בני משפחתו, והחליף את דרכון הילדות שלו לדרכון רגיל. על הדרכון החדש הוטבעה האות J, יהודי. "משמעות הדבר היתה, שלא יכולתי לנסוע לבקר באנגליה, כי האנגלים ידעו שלא אחזור עוד לאירופה. כדי לקבל ויזה לאנגליה, היה צורך בערבות ממישהו שהוא כה. מורה מפורסם לכינור, מקס רוסטל, נתן לי את הערבות, אבל אז כבר פרצה המלחמה ולא יכולתי עוד לצאת".

"הקצין שיחק עם האקדח שלו ואמר: 'יהודים מלוכלכים, חשבתם שתצליחו להתחמק'. לפתע נכנס קצין נוסף ששאל אותו מה הוא עושה, והוא השיב, 'אני הולך להיפטר מהיהודים האלה'. הקצין אמר לו שהאמריקאים נמצאים למעלה, ואז שניהם ברחו. המזל שיחק לנו, כי הוא היה יכול להרוג אותנו לפני שברח"

מאייר הגיע לברלין וניגן בתזמורת היהודית, עד שהנאצים פירקו אותה ב־1940. "באותה שנה נשלחתי להשתתף במאמץ המלחמתי, ביקשתי לחזור למשפחתי בדרזדן, כי ידענו שהגירוש החל, אבל לא ידענו לאן. האמנו, שהגירוש הוא לגטו, חשבנו שאם אחי ואני נהיה עם ההורים, זה יקל עליהם".

מאייר נשלח למחנה העבודה בברלין, ולאחר מכן לעבודות כפייה במחנה "וויס־איקון" שבדרזדן. "כשחזרתי לדרזדן ב־1942, גיליתי שאמי הוגלתה למחנה עבודה בריגה, ויותר מאוחר מתה שם. אבי גורש לדאכאו, ומת שם. אחי ואני נשלחנו לאושוויץ, ומשם הועברנו מייד לבונה, מחנה קטן בו היו מפעלים לייצור גומי סינתטי. העבודה היתה קשה מאוד, ורבים לא שרדו בה". אחיו של הנרי, פריץ, חלה מאוד ונשלח לאושוויץ, שם מצא את מותו. גם הנרי חלה, ונלקח לסלקציה. "הייתי אמור למות למחרת, אבל הרופא, שבעצמו היה אסיר, זיהה אותי, החליף אותי באסיר אחר שמת ורשם אותו בכרטסת".

כשהבריא, לקח אותו הרופא לעבוד בבית המרקחת של ה־S.S. באושוויץ. "טיאטאתי את הרצפה, סידרתי את חדרי הרופאים וניקיתי את מגפיו של מנגלה. מנגלה לא דיבר, ורק היה מפטיר: 'עשה את זה, ועשה את זה'. לאחר זמן־מה, נכנס קצין S.S. ושאל: 'אסיר מספר 104994, אתה מוסיקאי?' השבתי בחיוב, והוא לקח אותי לבירקנאו, שם ניגנתי בתזמורת המחנה. לו הייתי מנגן רק בכינור, זה לא היה מבטיח את מקומי בתזמורת, כי במצעדים לא משתמשים בכינור, אבל ניגנתי גם בכלי הקשה ובמצילתיים. ניגנו להנאתם של קציני ה־S.S. הם אהבו לזרוק עלינו אבנים בזמן שניגנו, ואני למדתי כיצד לתפוס אותן במצילתיים. ניגנו במצעדי הבוקר והערב של האסירים בדרכם לעבודה וממנה, משום שכך היה קל יותר לספור אותם. ניגנו אל מול המשרפות, וכמה פעמים אפילו ניגנו בתוכן".

"האוויר של ברלין"

מה הרגשת כשניגנת במצעדי האסירים?

"כשזה קורה פעם אחת, הרגשות עזים אבל כשזה קורה פעמיים ביום, מאבדים את התחושה. כמובן שהבנו, שייתכן שאת מי שאנו רואים בבוקר, לא נראה יותר בערב, וזה היה נורא. אבל כולנו היינו באותו מצב. לא ידענו מה יקרה לנו בשעה הבאה".

מה אהבו קציני האס.אס. לשמוע?

"שירי עם גרמניים, כמו מארש שנקרא 'האוויר של ברלין'. היה קצין שתמיד ניגנו לו את המארש הזה. יום אחד עברו לידינו העובדים בקרמטוריום. מבגדיהם נדף ריח גז. פתאום עבר אותו קצין, ומייד ניגנו לו את המארש 'האוויר של ברלין'. לא קישרנו כלל בין הדברים. הקצין אמר בכעס: 'הפסיקו מייד לנגן! הניחו את הכלים והתחילו לעשות ספורט'. לפתע מצאנו עצמנו מתעמלים. לא היינו רגילים לעשות ספורט ואחדים מאיתנו, שלא היו כל כך צעירים, קיבלו התקף לב. הם נתנו לנו ליפול על הרצפה, דחפו אותנו והכריחו אותנו לעשות שכיבות סמיכה, עד כדי התמוטטות. זה מראה שהדברים היו משתנים מרגע אחד לשני ואף פעם לא יכולת להיות בטוח בשום דבר. כדי לשרוד בחיי המחנה, היה צורך רק במזל. התקווה לשרוד התמקדה בכך, שנגיע לימים האחרונים של המלחמה ונזכה לשחרור. אף אחד מאיתנו לא האמין באמת שיזכה לכך, אבל הוספנו לקוות".

בסתיו 1944 נשלח מאייר במסע הקשה בחייו לבוכנוואלד. "כשהגרמנים הבינו שהרוסים עומדים לשחרר את אושוויץ, הם ניסו לחסל את המחנה ולהעביר את רוב האסירים לגרמניה. יצאנו והושמנו בבוכנוואלד ואחרי יומיים נלקחנו משם, למחנה קרוב בשם אורדרוף. ירד אז שלג כבד, התנאים היו נוראים והעבודה היתה קשה. מאורדרוף נלקחנו, שוב לבוכנוואלד, לחיסולנו הסופי. אני עצמי ראיתי את המכתב, בו ניתנה פקודה להמית את כולנו כשהאמריקאים יבואו".

בדרך הוא הצליח לברוח, יחד עם שלושה חברים. "כשעזבנו את אורדרוף, צעדנו לעבר בוכנוואלד. שמרו עלינו שומרים סלובקים, שלא היה להם כל כך איכפת. ערב אחד אמר לי אחד השומרים: 'אתה מדבר גרמנית, בוא נלך לכפר ונחפש את האמריקאים'. הלכנו לכפר וישבנו בבאר, והוא שתה עד שנרדם. לקחתי את נשקו וזרקתי אותו לפח האשפה. חזרתי אל חברי ואמרתי להם שאפשר לברוח. ברחנו לכיוון היער, שם נרדמנו מרוב עייפות. היו עוד אנשים שברחו לשם. לפני שישנתי, הנחתי כיכר לחם מתחת לראשי. כשהתעוררתי, לא מצאתי אותה. מישהו גנב את הלחם בלי שהרגשתי".

ביער שהו מאייר וחבריו ימים אחדים, עד שנתפסו על־ידי הגרמנים. הקצין שתפס אותם היה מדרזדן, עיר הולדתו של מאייר, והכיר את הוריו. הוא נתן להם סיגריות ושמיכה ושלח אותם לדרכם, לא לפני שהחתים את הנרי על פתק בו אושר שהציל ארבעה יהודים.

אולם הם נתפסו על־ידי הגרמנים פעם נוספת. "קצין צעיר ומרושע לקח אותנו למרתפים ליד אורדרוף, בהם היתה מבשלת בירה, ואיים לירות בנו. הוא שיחק עם האקדח שלו ואמר: 'יהודים מלוכלכים, חשבתם שתצליחו להתחמק'. לפתע נכנס קצין נוסף ששאל אותו מה הוא עושה, והוא השיב, 'אני הולך להיפטר מהיהודים האלה'. הקצין אמר לו שהאמריקאים נמצאים למעלה, ואז שניהם ברחו. המזל שיחק לנו, כי הוא היה יכול להרוג אותנו לפני שברח".

מאייר: "ניגנו להנאתם של קציני הס.ס. הם אהבו לזרוק עלינו אבנים בזמן הנגינה, ואני למדתי כיצד לתפוס אותן במצילתיים. ניגנו במצעדי הבוקר והערב של האסירים בדרכם לעבודה וממנה, משום שכך היה קל יותר לספור אותם. ניגנו אל מול המשרפות, וכמה פעמים אפילו ניגנו בתוכן"

חובה מוסרית לספר

באפריל 1945 הגיע מאייר אל האמריקאים, ששחררו את המחנה. אחד החיילים האמריקאים היה גרמני לשעבר, שכן של הורי הנרי בגרמניה. "הוא לא זיהה אותי, אבל סיפרתי לו על משפחתו ויחסיה הידידותיים עם משפחתי. לא הייתי בקשרים איתו כי הוא היה קצת גדול ממני, אבל אחיו היו חברי. היה לי מזל שהוא אמר שהוא זוכר את משפחתי, אחרת הייתי מת. נשלחתי לחקירה מיוחדת בפריס ונפגשתי עם הגנרל אייזנהאואר, מפקד הכוחות הזרים. אמרתי להם שהם צריכים למהר, כי הגרמנים יהרגו את כולם. אולי אני אחראי לכך שהם שחררו את בוכנוואלד יום לפני המתוכנן".

הוא שהה בפריס שלוש שנים וקיבל שיעורי נגינה בכינור אצל רנה בנדטי וג'ורג' אנסקו. צוות משרדו של אייזנהאואר סייע לו למצוא קרובי משפחה בארצות הברית, וב־1948 הוא היגר לשם. בארה"ב, ארץ ההזדמנויות הבלתי מוגבלות, פיתח מאייר קריירה משגשגת. הוא זכה במילגה ללימודים בבית הספר היוקרתי למוסיקה "ג'וליארד" שבניו־יורק והצטרף לרביעיית המיתרים "לה־סול", שהופיעה בכל רחבי העולם והקליטה 35 תקליטורים. הוא היה מורה למוסיקה בקולג' "קולורדו", והיום הוא מרצה לכינור ולמוסיקה קאמרית בקולג' למוסיקה שבאוניברסיטת סינסנטי. הוא מרצה מבוקש מאוד ומשמש גם כמרצה אורח בצרפת, ישראל, שוויץ, אנגליה, אוסטריה, גרמניה, אוסטרליה וארה"ב.

מהן תחושותיך היום, חמישים שנה אחרי?

"כשהיינו באושוויץ וקיווינו להשתחרר, היינו חולמים יותר מכל על מה שנעשה כשנצא משם. רוב האנשים אמרו שהעולם חייב להם הרבה, שברגע שייצאו משם לא יהיה איכפת להם כלום והם יעשו ככל העולה על רוחם. והיו שהרגישו אחרת. אני אמרתי לעצמי: איבדתי את משפחתי, איבדתי את נעורי, לא יכולתי ללכת לבית ספר כמו שצריך, ואת ההזדמנות השנייה שניתנה לי אני שומר לעצמי. בחרתי שלא לדבר על התקופה ההיא, כי לא רציתי שירחמו עלי. אבל ב־1981 שיניתי את דעתי. אני אחד מבני הדור האחרון שהיה עד לשואה. היום אני מאמין, שזכרונות אלה חיוניים וצריכים להיות מתועדים. לנו, הניצולים, יש חובה מוסרית לספר, על מנת למנוע את הישנותם של מאורעות כמו אלה שהיו בימים האיומים ההם".

לזכרם של אותם ימים חיבר חברו של מאייר יצירה מיוחדת, בשם "זכרונות הנרי", אותה ניגן מאייר בכינוס הארצי הראשון של ניצולי אושוויץ והחיים בישראל, שהתקיים אתמול בבנייני האומה בירושלים.

דווקא המצילתיים הצילו אותו. הנרי מאייר (צילום: יצחק הררי)

מבזקים כלכליים

פרופ' פישלזון: להטיל מס על צריכת שירותי דיור

על-פי הצעתו, המיסוי יקטין את הביקוש לווילות ויעודד ביקוש לדירות בבניינים וביקומות

■ פרופ' גדעון פישלזון, סגן נשיא המכללה האקדמית של ת"א-יפו, מציע להטיל מס על צריכת שירותי דיור, במטרה להקטין את הביקוש לווילות ולעודד ביקוש לדירות בבניינים רבי-קומות, בהיקף המתאים למספר הנפשות בדירה. על-פי הצעתו, יוטלו המיסים הגבוהים ביותר על וילות קיימות וחדשות, שבהן צריכת הקרקע למגורים היא הגבוהה ביותר.

על-פי מחזור החיים של משקי הבית, "שטח דירת מגורים צריך להתחיל ברמה של שני חדרים, לעלות לשלושה או ארבעה חדרים ולרדת בחזרה לשניים", אומר פרופ' פישלזון. "בישראל אנשים קונים ישר דירות גדולות לכל החיים, משום שהדירה איננה רק נכס תצרוכת, אלא גם נכס השקעה. מהזווית הלאומית יש כאן בזבוז וצריכת יתר של שירותי דיור".

המס שמציע סגן נשיא המכללה האקדמית של ת"א-יפו יהיה בקשר ישיר עם צריכת שטח הדירה לנפש ובקשר הפוך עם גובה הבניין. כן הוא ממליץ לקבוע נורמת מגורים, לדוגמה 25 מ"ר לנפש, שרק מעבר לה ייגבה מס. המס יהיה דיפרנציאלי בין משמות ישוב שונים, בהתאם לאזורי הביקוש. על-פי הצעת פישלזון, יהיה המס שנתי ויפרס ל-3-4 תשלומים. המס יועבר לממשלה וייועד בלעדית להשקעות בתשתית תחבורתית.

"אני מודע לכך שההצעה שלי תזכה לקיתונות של גידופים, אך זוהי הדרך להתמודד עם המחסור בקרקע ועם בזבוז שירותי הדיור", אומר פרופ' פישלזון. לדבריו, "האלטרנטיבה של איסור בניית וילות באזורי ביקוש חלה על מיגזר קטן ביותר, והיא לא תקטין את הביקוש לווילות ולא תעורר ביקוש לדירות בבניינים רבי-קומות".

סולל-בונה זכתה במכרז של רובינשטיין ברמת-אביב החדשה

■ חברת סולל-בונה זכתה במכרז לבניית הבניינים השביעי והשמיני בפרויקט רמת אביב החדשה, המוקם על-ידי חברת אברהם רובינשטיין, 21 דירות בכל אחד, סה"כ 42 דירות.

שני הבניינים ממוקמים במרכז השכונה. חלק גדול מהדירות צופה לפארק צמוד, שישתרע על שטח של 13 דונם.

העלות המוערכת של הבנייה – כ-20 מיליון ש"ח.

הדירות בפרויקט רמת אביב החדשה נבנות בסטנדרט גבוה, הכולל חלונות בזיגוג כפול, מרפסות-גג, לובי עם שוער, מיזוג אוויר מרכזי מלא, טלוויזיה במעגל סגור ועוד.

מחירים צפויים, טרם התחלת השיווק:
דירת 4 חדרים בשטח של 135 מ"ר – כ-420,000 דולר;
דירת 5 חדרים בשטח של 150 מ"ר – כ-500,000 דולר;
פנטהאוז בשטח של כ-330 מ"ר – כ-920,000 דולר.

גידול של 22% ביצוא מוטורולה

■ מוטורולה ישראל רשמה גידול של 23% במחזורה בשנת 1994. מחזור המכירות של החברה הגיע אשתקד ל-647 מיליון דולר, לעומת 526 מיליון דולר ב-93. היצוא גדל ב-22%, והסתכם ב-210 מיליון דולר, לעומת 172 מיליון דולר ב-93.

מוטורולה ישראל היא חברה-בת של מוטורולה ארה"ב. החברה הישראלית פועלת באמצעות שבע חברות-בנות, העוסקות בפיתוח, ייצור ויצוא בתחומי הקשר האלחוטי, הזימון, שירותי התקשורת הסלולרית, טלפונים סלולריים, פיתוח ושיווק מוליכים למחצה, תקשורת נתונים, שיווק מחשבים וציוד היקפי ומערכות פיקוד ובקרה. החברה מעסיקה כיום 3300 עובדים.

המנהל הכללי של החברה, חנן אכסף, מציין כי בתחומי הפעילות ובהיקפה מהווה כיום מוטורולה ישראל מרכז חשוב ביותר במוטורולה העולמית, ובתחומים מסוימים אף מובילה מהלכי פיתוח, ייצור ושיווק של מוצרים אסטרטגיים עבור החברה-האם.

בשנה שחלפה העבירה מוטורולה ישראל את עיקר פעילות הייצור שלה למפעל מוטורולה דרום בערד. לדברי אכסף, המפעל בערד נחשב לאחד המשוכללים והאיכותיים ביותר של מוטורולה בעולם, בזכות רמת האוטומציה ושיטות הניהול המתקדמות הנהוגות בו.

סדנה לכתיבת תוכנית עסקית

■ המרכז הישראלי לניהול יקיים היום, במלון הוליידי אין בתל-אביב, סדנה בה ישתלמו אנשי עסקים ויזמים בהכנת וכתיבת תוכנית עסקית. הסדנה מיועדת ליזמים המעוניינים להקים עסק עצמאי, וכן למי שמעוניין להרחיב את עסקיו ולפתח יוזמות חדשות. ינחה קותי לוריא, יועץ לשיווק ולשיפור השירות.

מנכ"ל המי"ל, חיים קמיניץ, מציין כי תהליך המימוש העיסקי של רעיון או יוזמה חדשה כרוך בכתיבת "תוכנית עסקית", המאפשרת קבלת תחזית עסקית לרווחיות המיזם העסקי. לדבריו, כתיבת תכנית עסקית הינה טכניקה של ניתוח כלכלי מסודר, הכולל נקודות בדיקה עסקית, יעדים שיווקיים ותקציבים פיננסיים, והיא מסייעת בהתוויות דרכו של היזם ובהצלחתו.

במסגרת ההשתלמות יתרגלו המשתתפים בשלבים השונים של הכנת תוכנית עסקית, החל מהגדרה ראשונית של העסק, איסוף מידע וניתוח הסביבה העיסקית, תכנון העסק, כתיבת תוכנית עסקית לפי עקרונות וסדר, שיווק התוכנית לקהלי מטרה, מרכיבי התוכנית הפיננסית ועוד.

הרעש החליש את היין

עלויות השיקום נאמדות בכ-50 מיליארד דולר □□□ תיתכן הגדלת תקציב הממשלה, שתמומן ע"י הנפקת אג"ח מחוזיות בערבות מדינה

כסף עולמי

יפאן

בשבוע שעבר (13-20.1.95) נחלש היין ביחס לדולר ל-99.15 ין לדולר, לאחר 93.83 ין לדולר בשבוע הקודם. היין נחלש גם ביחס למר"ג, ל-65.44 ין למר"ג, לאחר 64.77 ין בשבוע הקודם.

רעש האדמה שהלם באיזור אוסקה בשבוע שעבר גרם ל-5000 הרוגים ולנזק עצום ברכוש. עלויות השיקום והפיצוי מוערכות בכ-50 מיליארד דולר לפחות. האיזור שנפגע תורם לתמ"ג היפני כ-6 אחוזים בממוצע. להערכת כלכלנים ביפן, תיתכן הגדלה של תקציב ההוצאה הממשלתי בכ-40 עד 50 מיליארד דולר, שתמומן ע"י הנפקת אג"ח גם במסגרת המחוזות והרשויות המוניציפליות. אג"ח מוניציפליות יזכו לערבות המדינה. הנפקת אג"ח חדשות לזמן ארוך צפויה להביא לעליית שערי הריבית לטווח ארוך, כדי להפוך אותן לאטרקטיביות להשקעה.

כלכלנים יפניים מעריכים, כי בטווח הקצר צפויים קשיים בכלכלה היפנית, בעיקר בתחום הבנקאי והביטוחי, ואף תיתכן עלייה בקצב האינפלציה והיחלשות מטוימת של היין. אולם להערכתם, לטווח הבינוני והארוך לא יסיט רעש האדמה את כלכלת יפן ממסלולה, והיא תמשיך בתוואי הנוכחי של התאוששות הדרגתית ומתונה.

ארה"ב

בסוף השבוע נחלש הדולר ביחס למר"ג, ל-1.5148 מר"ג, לאחר 1.5292 מר"ג בשבוע הקודם. ביחס ליין התחזק הדולר ל-99.15 ין, לאחר 98.83 ין לדולר.

היחלשותו הדולר במסחר בסוף השבוע ביחס למר"ג באה בעקבות מעבר חד של משקיעים מקרנות ונכסים יפניים למטבעות אירופיים מובילים, ובעיקר למר"ג, ולא לדולר, שבימים האחרונים את מעמדו כמטבע מקלט לטובת המר"ג.

במהלך השבוע הראה הדולר סימני התחזקות. על רקע התחושות הגוברות בשווקים כי בקרוב תיתכן העלאה נוספת של הריבית ע"י הפדרל ריזרב בישיבתו הקרובה, בסוף החודש. הציפיות להעלאת הריבית גברו בעקבות פרסום נתונים כלכליים וסקרים, המעידים על כלכלה אמריקנית חזקה ועל התחזקות אפשרית של הלחצים האינפלציוניים. כן התחזקו הציפיות להעלאת הריבית בעקבות דברים שנאמרו בתגובה לנתונים אלה ע"י בכירים בפדרל ריזרב, על כך שהכלכלה האמריקנית לא מראה סימני התמתנות.

הגרעון המסחרי גדל

הפדרל ריזרב פירסם בשבוע שעבר את "ספר הבז" שלו, סקר כלכלי תקופתי ב-12 המחוזות של הבנק המרכזי, בו צויין כי נמשכות מגמת התחזקות של הביקושים המקומיים, הרחבת הפעילות הכלכלית והתחזקות הציפיות האינפלציוניות.

שיעור הניצולת בתעשייה בחודש דצמבר הגיע ל-85.4 אחוז לעומת 84.7 אחוזים בנובמבר 94. נתון מעל 85% מעיד על כך שהתעשייה האמריקנית פועלת קרוב לגבול יכולת הייצור שלה. לסיכך, לנוכח רמתם הגבוהה של הביקושים המקומיים, יתכנו שוב לחצים אינפלציוניים. הפדרל ריזרב מעוניין לשמור את האינפלציה כבושה. מכאן נובעות ההערכות בדבר שינוי צפוי במדיניות הריבית.

בדצמבר התרחב הגרעון המסחרי של ארה"ב ל-10.53 מיליארד דולר, לאחר 10.14 מיליארד דולר בחודש נובמבר.

איטליה

הלירטה האיטלקית נסחרה בסוף השבוע שעבר ברמה של 1,600.5 לירטות לדולר, ו-1,057 לירטות למר"ג.

באיטליה הוקמה ממשלה חדשה, ה-54 במספר מאז תום מלחמת העולם השנייה. למברטו דיני, כלכלן ובנקאי לשעבר, הקים ממשלת מומחים. עם מינויו לתפקיד ע"י הנשיא סקלפארו, הודיע דיני כי בראש סדר העדיפויות של ממשלתו יעמדו הנושאים הכלכליים, וביניהם קרנות הפנסיה. לממשלת דיני צפויות מספר הצבעות אמון מכריעות בשבוע הבא בפרלמנט האיטלקי. מפלגתו של ברלוסקוני, "פורצה איטליה", לא תתמוך בדיני.

תחזיות ל-27.1.95	
מר"ג	1.5061
ין	98.97

חילופי המימשל לא חיזקו את הלירטה

בשבוע שעבר פורסם, כי ברבעון השלישי של 94 עלה התמ"ג בקצב שנתי של 3.7 אחוזים. עליית התמ"ג האיטלקי ברבעון השלישי היתה בשיעור של אחוז אחד ביחס לרבעון השני של השנה. ב-1993 היה המשק האיטלקי במיתון, והתמ"ג באותה שנה ירד ב-0.7 אחוזים.

עם כינון הממשלה החדשה התחזקה הלירטה ביחס לדולר ולמר"ג, ונסחרה ב-1,595 לירטות לדולר ו-1,046.7 לירטות למר"ג. אך, כאמור, בסוף השבוע שוב נחלשה הלירטה, בעיקר ביחס למר"ג.

שערי ספוט	מר"ג	לישי"ט	ין
השער הגבוה ביותר	1.5067	1.5900	98.07
השער הנמוך ביותר	1.5365	1.5622	99.95

בריטניה

הליש"ט התחזקה בשיעור משמעותי ביחס לדולר בסוף השבוע שעבר ונסחרה עם 1.5850 דולר, לאחר 1.5686 דולר בשבוע הקודם. ביחס למר"ג נחלשה הליש"ט ל-2.4000 מר"ג, לאחר 2.4055 בשבוע הקודם.

ירידה ניכרת באבטלה

הנתונים הכלכליים השוטפים המתפרסמים בבריטניה מעידים על כלכלה חזקה. בחודש דצמבר פחת מספר הבלתי מועסקים ב-54,600 – הירידה החודשית הגבוהה ביותר במספר המובטלים זה כשש שנים. שיעור הבלתי מועסקים מתוך כוח העבודה בבריטניה ירד בדצמבר ל-8.6 אחוזים – השיעור הנמוך ביותר מאז אוגוסט 91.

מדד מחירי היצרן בבריטניה (PPI) עלה בדצמבר ב-0.7 אחוזים, ובסה"כ ב-2.7 אחוזים במשך שנת 1994 כולה. נתון זה היה בהתאם לציפיות המוקדמות.

מדד המחירים הקמעונאי (RPI), אינדיקטור מרכזי לאינפלציה בבריטניה, עלה ב[illegible] אחוזים בדצמבר על בסיס שנתי, לעומת 2.6 אחוזים בנובמבר.

לאחר פרסום נתוני התעסוקה ומדדי המחירים הבהיר האוצר הבריטי כי הוא לא יקח סיכונים בתחום האינפלציה, והדבר עשוי להעיד על אפשרות להעלאה נוספת בריבית.

הסקירה הוכנה ע"י מחלקת המט"ח של בנק הפועלים

להתמודד עם הפרישה מהעבודה בקיבוץ

■ סמינר ראשון בסוגו, על התמודדות עם תהליך הפרישה מהעבודה בקיבוץ, ייערך היום בבית ציוני אמריקה בתל-אביב ביוזמת המרכז הישראלי לניהול. מטרת הסמינר היא, להציג דרכי פעולה להתמודדות נכונה עם תהליך הפרישה מהעבודה בקיבוץ, ולהקנות כלים להגברת המודעות לקיום משבר בתהליך הפרישה.

ד"ר יצחק ינאי, המרכז את המדור למשק הקיבוצי במי"ל, אומר כי על אף הפתרון הייחודי בקיבוץ, המבוסס על שמירת וטיפוח מקומות עבודה לקשישים, מלווה לא מעט חוסר נחת את חיי המבוגרים בקיבוץ; עם זאת, בתהליך נכון עשויה הפרישה מהעבודה להוות חוויה בונה ותורמת לאיכות החיים, הן של הפורשים והן של הדור הצעיר.

בסמינר יוצגו כלים לטיפול אסקטיבי בתהליך הפרישה מהעבודה בקיבוץ, בכללם מערכת תומכת לפרישה מהעבודה, מודל קיבוצי אלטרנטיבי עם דגש על פרישה מרצון, והתמודדות עם חיי המבוגר בקיבוץ.

עסקים פורחים עם חבר העמים

■ יצוא מזון למדינות חבר העמים הינו אחד הלוהטים בענפי המשק הישראלי – מוסרת אילנה קפיטולניק, מנכ"ל אנזטה אינטרנשיונל, המארגנת זו הפעם השלישית את תערוכת ISRAEL ONLY במוסקווה.

לדבריה, שלוש חברות המזון המובילות ביצוא למדינות אלה הן עלית, טעם ישראל ואסם, שהגיעו השנה יחד לסך של 30 מיליון דולר ביצוא דברי מתיקה וחטיפים. עלית ייצאה לרוסיה ב-94 ממתקים ב-17 מיליון דולר, טעם ישראל ב-6.5 מיליון דולר ואסם ב-7 מיליון דולר.

מסתבר שלא רק אוכל ישראלי אוהבים ברוסיה, אלא גם נופש ישראלי. דוד לבל, מנהל שיווק בינלאומי בקלאב הוטל, מדווח על הצלחה מסחררת של מכירת מאות יחידות נופש בשיטת PLAY AND BUY, ובקשר לכך התערוכה פועל קו תיירות חדש בין מוסקווה לאילת.

מוטי אמזל, בעל חברת רוז נסיעות, מספר כי מאז התערוכה, כבר נחתמו עיסקאות ביותר ממיליון דולר.

גם בתחום הטכנולוגי נוצרו קשרי מסחר בין ישראל לחבר העמים. בעקבות התערוכה פתחה הדיראן תקשורת משרד במוסקווה, וחברת פורום טכנולוגיות מכרה במחצית השנה האחרונה ציוד דנטלי בסך 1.7 מיליון דולר.

קפיטולניק מסרה עוד, כי לאחר שתי שנות פעילות וארגון התערוכה ברוסיה, ובעקבות הצלחת הקשרים המסחריים שנוצרו בין ישראל לרוסיה ולמדינות חבר העמים, החליטה השנה אנזטה אינטרנשיונל לקיים תערוכה ארוכה יותר, בת ארבעה ימים, ועל שטח גדול יותר, במרכז התערוכות הגדול במוסקווה, "קספוסנטר".

תערוכת ISRAEL ONLY 95 תתקיים השנה בתחילת יוני, בשיתוף התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר, לשכת המסחר ישראל-רוסיה והתאחדות יומים חדשים. התערוכה מיועדת לכל ענפי הייצור במשק הישראלי: תעשיות המזון, חקלאות, טקסטיל ואופנה, ציוד רפואי ותמרוקים, קוסמטיקה וטואלטיקה, תכשיטים, תקשורת, אריזה ופלסטיקה, בנייה, ביטחון ואבטחה, תיירות, תובלה ובנקאות.

ביטוח דמי מזונות

■ חברת הכשרת הישוב ביטוח מציגה תוכנית חדשה "ביטוח דמי מזונות", המיועדת לאימהות גרושות המקבלות דמי מזונות, ולהורים בהליכי גירושין, שנועדה להבטיח את רווחת הילדים במקרה של מות או אובדן כושר של משלם דמי המזונות המבוטח בפוליסה.

במקרה של פטירת משלם דמי המזונות מקנה הפוליסה הכנסה חודשית קבועה לילדים עד הגיעם לגיל 21, ובנוסף סכום חד-פעמי שיקבע מראש. במקרה של פגיעה ביכולת תשלום דמי המזונות כתוצאה מאובדן כושר עבודתו של המשלם תזכה התוכנית את הילדים בפיצוי חודשי עד הגיעם לגיל 21, ותשחרר את משלם/ת דמי הביטוח מתשלום הפרמיה.

התוכנית גם מאפשרת להורים לפתוח לילדים קרן חיסכון שתשלם להם מענק חד-פעמי בהגיעם לגיל 21 (גובה המענק ייקבע לפי גובה הפרמיה). עלות התוכנית כמה עשרות שקלים בחודש, והיא תשולם ע"י האם או האב הגרוש, כפי שיסוכם ביניהם.

דוגמה להרכב אפשרי של תכנית "ביטוח דמי מזונות": גיל ההורה משלם דמי המזונות – 30, גיל הילד – 6, תקופת הביטוח 15 שנים. קיצבה חודשית לילד במות משלם דמי המזונות – 1,000 ש"ח.

גונזאלס נאבק על אמינותו

ספרד על סף משבר ממשלתי חמור. פרשיות השחיתות מזעזעות את הממשלה. האופוזיציה שוקלת דרישה להקדמת הבחירות

□ אליזבת נאש

ראש ממשלת ספרד נתון תחת לחץ, למצוא פתרון למשבר הפוליטי החמור ביותר שפקדו מאז עלה לשלטון, לפני 12 שנים. הסיכוי שימשיך בתקופת כהונתו עד לסיומה הצפוי, באמצע 1996, נעשה יותר ויותר קלוש.

"אינני עומד להתפטר", אמר בעצרת של נאמני מפלגתו בוואלנסיה, "שהרי לפני שנה וחצי ניצחנו בבחירות, וכדי להגשים את התוכנית שלמענה נבחרנו, דרושות לנו ארבע שנים". אך בהיותו מודע לחומרת המצב, הציע גונזאלס לקיים שיחות עם האופוזיציה הראשית, מפלגת העם הימנית, כדי למנוע את התרחבות המשבר למגזרים איטלקיים.

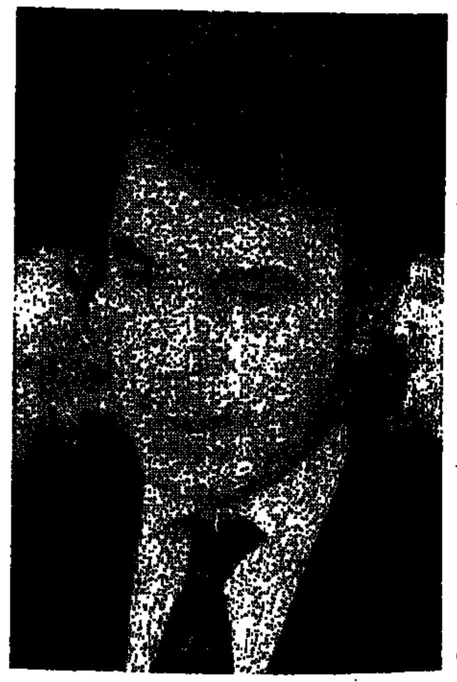

בצרות. ראש הממשלה פליפה גונזאלס

צחנת האכזבה האופפת את הממשלה הסוציאליסטית היא, במידה רבה, תוצרת עצמית. המפלגה, שזכתה רק ברוב יחסי בבחירות האחרונות ב-1993, מצויה כיום בתקופת כהונתה השלישית. היא עייפה, מרוחקת מן הציבור ומרוקנת מהתלהבות ורעיונות. שורה של אישים פוליטיים ועסקיים בכירים חשודים בשחיתות בקנה מידה גדול ונתונים במעצר מונע. איש לא הורשע, אך מתקבל הרושם שהממסד הספרדי סובל מרפיון ושאננות, ושהפוליטיקאים חסרים את הרצון לערוך בדק בית.

מבין השערוריות הנוגעות לממשלה ב-18 החודשים האחרונים, זו שעלולה להביא יותר מכולן לנפילתה היא שערוריית גאל, הקבוצות לשחרור מטרור. השאלה היא, מי שלט בעוצבות המוות הללו, הצבאיות למחצה, אשר רצחו למעלה מ-20 בדלנים באסקים בצרפת בשנות השמונים, בשנים הראשונות לכהונת גונזאלס כראש ממשלה. לדעת רבים, האיש שעמד בראש הפיקוד – מר אקס המסתורי – היה שר הפנים הסוציאליסטי של הימים ההם, חוסה באריונואבו, או אף גונזאלס עצמו.

רוב הספרדים – 52 אחוז, לפי סקר דעת קהל – פשוט לא האמינו לגונזאלס, כאשר אמר לאחרונה בטלוויזיה, שאין כל קשר בינו ובין פעילותו של גאל. התגוננותו הגיעה כאשר כתגובה על גילוייהם של שני שוטרים לשעבר, שסיפרו כי שירתו כרוצחים של גאל, ושולמו להם דמי [illegible] מקרן סודית של משרד הפנים.

ההאשמות צצו ועלו, לאחר שבסוף השנה שעברה פתח השופט בלטסאר גארסון – כיום גיבור העם, בנוסח אנטוניו די פייטרו האיטלקי – את פרשת גאל מחדש. השופט גארסון קנה לו אויבים רבי עוצמה, בשל רדיפתם של פוליטיקאי צמרת, המואשמים בהפקדת תשלומים ממקורות ממשלתיים, בבנקים שוויצריים, לזכותם של הרוצחים. הוא הוקע על-ידי באריונואבו – שכחבר פרלמנט נהנה מחסינות – ונתבע לדין על-ידי מספר 2 במשרד הפנים, רפאל וורה, ששימש כראש שירותי הביטחון במדינה. השופט כלא את איש ימינו של ורה, חואן דה יוסקה, ואת המושל לשעבר של חבל הבאסקים, חוליאן סאנכריסטובאל, בחשד שהיו מעורבים בפרשה, וצפויים מעצרים נוספים.

כל זה העלה את המתח הפוליטי. השמועות לפיהן ניגש גונזאלס למלך חואן קארלוס, כדי להגיש את התפטרותו, שככו רק לאחר שהתברר שהמלך יצא למסע סקי. אך היה בהן די כדי להשפיע לרעה על שוק המניות ולהניע את דוברו של גונזאלס לצאת בהכרזה, שהשמועות "בלתי מבוססות מכל וכל".

פחדה הגדול של הממשלה הוא, שאי-הוודאות יערער את יציבות המשק ויוריד את הפזטה עוד יותר לעומת המארק, וזעזועים פיננסים נוספים עלולים לאלץ את גונזאלס להכריז על הקדמת הבחירות, קרוב לוודאי לחודש מאי השנה. לפי שעה הוא מתנגד לצעד כזה, משום שתורה של ספרד בנשיאות האיחוד האירופי מגיע בחודש יולי. להקדמת הבחירות מתנגדת גם שותפתו של גונזאלס לקואליציה, מפלגת האיחוד הקטאלונית, בהנהגת יורדי פויול, המנצל את חברותו בקואליציה להשגת יתרונות כלכליים לחבל שלו, והמשך התמיכה בו תלוי בסיכויי ההתאוששות הכלכלית.

אמנם, לסוציאליסטים חסרה אמינות, אך גם המסר של מפלגת העם אינו בדיוק משכנע. למנהיגה, חוסה מאריה אזנאר, אין שמץ של כאריזמה ומדיניותו איננה ברורה. כפי שמתברר מסקר שהתפרסם באחרונה, הוא רוצה – כרוב הספרדים – בהקדמת הבחירות, אך אינו רוצה להגיש בפרלמנט את הצעת האי-אמון הדרושה, בטרם יוכל להיות בטוח בסיכוייו לנצח. למרבה האירוניה, לגבי מפלגה שנוסדה על-ידי שרים לשעבר של פראנקו, מפלגת העם מחזרת אחרי השמאל המאוחד, תערובת של קומוניסטים לשעבר וסוציאליסטים שמאליים מאוכזבים. מנהיגם, חוליו אנגואיטה, דוחה עד כה את החיזורים הללו. ייתכן שהסוציאליסטים ישתדלו להישאר בשלטון על-ידי החלפתו של גונזאלס כראש הממשלה, אך לפי שעה שום מחליף אפשרי אינו נראה באופק.

(אינדיפנדנט)

סיפור חוץ

מרילין במקום דן

סגן הנשיא לשעבר של ארה"ב, דן קוויל, החליט להציג את מועמדותו לנשיאות. אשתו לוחמת למענו, ולפעמים במקומו, בעוז. לא ברור האם זה עוזר או מזיק

□ ג'יימס אדמס

כאשר בנקאים מהאמנור שבאינדיאנה הגיעו לסעודה השנתית שלהם ב"דיינסטי בנקט הול", הם ציפו לנאום טעים מפיו של סגן הנשיא לשעבר, דן קוויל. אך באותה שעה הוא החלים מניתוח תוספתן, ובמקומו הם קיבלו את אשתו.

זוג יונים עם ציפורניים. מרילין ודן קוויל

מרילין היתה בכושר טוב. היא תיארה לבנקאים באיזו עוצמה יילחמו היא ובעלה בעוד שנה על מועמדות המפלגה הרפובליקנית לנשיאות ארה"ב. הופעתה שיכנעה חלק מן הנוכחים, שדן הוא האדם הנכון המסוגל ללכד מאחוריו את הימין הנוצרי רב-העוצמה, ואלו חלק הגיע למסקנה, שגישתה לפוליטיקה עלולה להרוס את קוויל. מה שהניעם לחשוב כך היתה הלשון שלוחת הרסן, בה תקפה מרילין את יריבי בעלה.

היא ביטלה במחי לשון את הסנאטור פיל גראם, הרפובליקני הראשון שנרשם כמועמד, באומרה כי "גיוס הכספים שלו אינו עונה על הציפיות. לא מעריכים אותו בסנאט, אפילו לא הרפובליקנים עצמם". אחר כך טיפלה במתמודד נוסף, לאמאר אלכסנדר, מושל טנסי לשעבר. לדבריה, הוא וגראם סבורים ש"אם יקנו את כל האמצעים של המערכה, ויצליחו לזכות בכמה פריימריז ראשונים, יוכלו להחליק אל הוועידה".

סקר נסיוני בלואיזיאנה, שהעניק לקוויל אחוז אחד בלבד מן הקולות הרפובליקניים, בוטל על-ידי מרילין כ"בדיחה". בוב דול, מנהיג הרוב בסנאט, ווילהלם ואלד, מושל מסצ'וסטס וטומי תומפסון, מושל ויסקונסין, "אינם ראויים להתמודד", לדבריה.

זו היתה דוגמה לכך, מדוע נוהגים ידידים ואויבים כאחד בזהירות במרילין קוויל: ואף כי תעלוליה עלולים לפעול כבומרנג, הם עשויים באותה מידה לפעול לטובתו של קוויל: אם יזכה במינוי הרפובליקני, יהיה זה משום שמרילין מביאה עמה למפלגה את המשמעת האינטלקטואלית, את הנוקשות ואת הלשון החדה, החסרות לדן. מרילין היתה מאז ומתמיד "הקרדינל רישאלייה" של מחנה קוויל, מתזמרת אנשים ומתכננת דברים כך שבעלה ייראה באור חיובי ככל האפשר. היא הבינה את היתרון ואת ההשפעה שמקנה המעמד של אשת פוליטיקאי, זמן רב לפני שהילארי קלינטון תפסה את העניין. קווי הדמיון בין השתיים בולטים. שתיהן משפטניות, שתיהן עובדות קשה למען הקריירה הפוליטית של בעליהן ושתיהן גידלו ילדים. אך כאן נפרדות דרכיהן. מרילין היא אשה מאמינה ושותפה לרוב התביעות של הימין הנוצרי, לרבות עמדה נחרצת נגד הפלות. היא גם מקפידה להסתייג מהילארי ומדגישה, כי נשארה בבית כדי לגדל את ילדיה, במקום לדאוג לקריירה שלה. זה מדבר אל לבם של רפובליקנים, שעדיין אוהבים את תדמית האם המתמסרת לילדיה.

אך אם מרילין (45) תגיע אי-פעם לבית הלבן, אין ספק כי תהיה פעילה בדיוק כמו הילארי, אם כי למען מטרות הפוכות. כאשר קוויל היה סגן נשיא, התיישבה מרילין בבית הקרוב לבית הלבן, במערכה של שישה משרדים, שגודלה כפול מזו של קודמתה. היא ובעלה שוחחו לפחות ארבע פעמים ביום בטלפון.

מרילין, שומרת השלהבת של קוויל, עשתה בעבר מאמצים בלתי רגילים להגן על תדמיתו. בתקרית מפורסמת התנפלה ברוגז על צילום של בעלה, שהראה אותו עם כרס קטנה. היא נטלה עט והתחילה לכסות את הצילום בדיו. משלא היתה מרוצה גם מכך, הורידה את התמונה מן הקיר, הטילה אותה על הרצפה ורמסה אותה ברגליה, עד שהצליחה להוציא את הצילום מן המסגרת ההרוסה, לקרעו לגזרים ולהשליכו לסל הניירות.

בוושינגטון מקובל לחשוב, כי מועמד בעל סיכוי רציני להתמנות, חייב לצבור עד סוף השנה "קופת מלחמה" של 20 מיליוני דולרים לפחות, סכום שיאפשר לו לפרסם מודעות בכל רחבי ארה"ב לפני הפריימריס באפריל. קוויל, בן ה-47 קרוב כבר כיום למילוי הקופה. לימין הנוצרי יש כיסים עמוקים ומלאים. יתרה מזו, מאז סיים את כהונתו עובד קוויל קשה כדי לבנות לעצמו בסיס כוח. אשתקד כתב אוטוביוגרפיה, שנעשתה רב-מכר, וסייר בארץ לאורכה ולרוחבה, כדי לקדם את מכירת הספר בתגוייות ולרכוש לו תומכים לשעודות. כל העבודה הקשה הזאת התחילה להשתלם לו עכשיו, אם כי הוא עלול גם להיתקל מחדש ב"מאשלות" שלו בתקופת מימשלו של הנשיא בוש.

ויש גם אנשים רבים שירצו לסלק חשבונות עם קוויל, המואשם על-ידם שהיה הגורם המרכזי למפלתו של בוש. עתה אולי יבקשו לבוא חשבון גם עם מרילין. בחודשים הקרובים, לכשיחל המאבק על הבית הלבן במלוא עוזו, ישתמשו הצדדים במלחמה הפוליטית בכל האמצעים שברשותם.

(סנדיי טיימס)

התקשורת על הכוונת

בארצות רבות במזרח אירופה, השליטים לא למדו הרבה ולא שכחו דבר. הם משוכנעים ששליטה בתקשורת היא שליטה בעם ומתנהגים בהתאם

□ יהודה להב

נסיונות והסתערות של השלטונות על כלי התקשורת בארצות מזרח אירופה הם נסיגה מובהקת אל סגנון המשטר הקומוניסטי. הממשלות, גם האנטי-קומוניסטיות ביותר לכאורה, טרם נרפאו מן האשלייה, ששליטה על כלי התקשורת – בעיקר האלקטרוניים – תבצר את שלטונם. לשווא מוכיחים להן, כי אילו הנחה זו היתה נכונה, השלטון הקומוניסטי היה נמשך לנצח. הרי היתה לו שליטה מושלמת על כלי התקשורת, יותר מכפי שהשלטון הנוכחי יכול אפילו לחלום.

בהונגריה מתנהלת מזה שנים מערכה פוליטית, שזכתה לשם "מלחמת כלי התקשורת". האופוזיציה לשעבר ניהלה מלחמת חרמה למען עצמאות התקשורת ונגד נסיונות הממשלה להשתלט עליה – אך ראה זה פלא: אישור חוק התקשורת המוכשה הולך ומשתהה, גם לאחר שמפלגות האופוזיציה לשעבר הגיעו לשלטון. בשבוע שעבר ריווחתי על מאבקם של עיתונאי "בורבה" היוגוסלבי נגד התנכלויות השלטונות. בעיות מסוג זה אינן זרות גם בארצות אחרות. והחיצים אינם מכוונים נגד העיתונות המקומית בלבד, נעשים גם נסיונות להצר את צעדיהם של כתבי חוץ. אלכסנדר אורסיך, עיתונאי אוסטרי, המשמש יושב ראש אגודת כתבי חוץ בקרואטיה, שיגר בימים אלה מכתב מחאה לשר התקשורת, זולאטקו ויטון, נוכח ההתקפות וההאשמות שפורסמו בעיתונים קרואטיים נגד כתבים זרים. העיתון "ורנלנה דלמציה", המקורב למפלגת השלטון וכמו רוב העיתונים הקרואטיים, פירסם למשל מאמר בשם "הגייס החמישי של כלי התקשורת", בו הוא מוקיע בשמם המלא את רוב כל הכתבים הזרים הפועלים בקרואטיה ואת הכתבים המקומיים המדווחים לכלי תקשורת זרים וטוען, כי "כתבים רבים מודרכים על-ידי הנחיות סוכנות ראש של ממשלותיהם, ולרבים מהם גם תפקידים אחרים, מלבד עבודתם העיתונאית". העיתון הקרואטי התריע במיוחד נגד כתב סוכנות הידיעות הצרפתית, אשר דיווחיו "גדושים שקרים", ונגד כתב סוכנות "רויטר", "המשגר לעתים קרובות ידיעות מסולפות וחד-צדדיות במודע ובכוונה".

בסלובקיה היתה ההשתלטות הטוטלית על כלי התקשורת הממלכתיים המעשה הראשון של הממשלה בראשות ולדימיר מצ'יאר, לאחר ששב לשלטון בדצמבר 1994. המועצה הציבורית לפיקוח על הרדיו והטלוויזיה הורכבה מחדש, על טהרת תומכי מפלגות השלטון. כמנהל הרדיו מונה ציר פרלמנט מטעם מפלגת השלטון, כמנהל הטלוויזיה נתמנה עיתונאי משורות "האגודה למען ריווח אמת סלובקיה", המקורבת למצ'יאר, ולראשות סוכנות הידיעות הממלכתית מונה מחדש מי שהיה ראש אגף העיתונות של מפלגת מצ'יאר. מייד לאחר שמינויים אלה נכנסו לתוקפם, פוטרו שני עורכי חדשות בטלוויזיה, בוטלה התוכנית הפופולרית ביותר של סאטירה פוליטית, ואופיין של מהדורות החדשות שונה ללא הכר. הטלוויזיה הסלובקית מציירת עתה תמונה של סלובקיה אידיאלית ונטולת בעיות. מצ'יאר אף הבטיח להקים מוסד ממלכתי מיוחד, "שיעסוק בחקר דעת הקהל וגם ביצירתה".

למותר לציין, כי אחד הצעדים הראשונים של הנהלת הטלוויזיה החדשה היה ביטול שידוריהן של מהדורות החדשות של הטלוויזיה הצ'כית. למזלם של הסלובקים, בזכות הטלוויזיה בכבלים, המצויה כמעט בכל בית, ניתן עדיין לקלוט הן את השידורים הצ'כיים והן את האוסטריים. אשר לעיתונות הכתובה, הממשלה נאלצת לפי שעה להסתפק בהתקפות מילוליות עליה, אך מתקשה לפגוע בה בפועל, כיוון שהיא נמצאת ברובה הגדול בידיים פרטיות. אין פירוש הדבר שהממשלה חסרת אונים לחלוטין; נודע כי היא שוקלת להעלות את מס ערך מוסף המוטל על מחיר העיתון, מ-6 אחוזים ל-25 אחוז. בזמנו, בטרם התפרקותה של צ'כוסלובקיה, תכננה ממשלת פראג צעד דומה ויותר משיקולים כלכליים צרים מאשר בגלל עוינות לעיתונות; אך נוכח ההתנגדות העקרונית נאלצה לחזור בה. ספק אם גם על ממשלת מצ'יאר יש לדעת הקהל השפעה מרסנת כזאת; אם היא לא תירתע, הרי העלאת מס ערך מוסף עלולה לחנוק את העיתונות הסלובקית, שהיא ברובה הגדול אופוזיציונית.

שני פרסים בערב אחד

ב־24.1.95 יחולקו שני פרסים למצטיינים בתיאטרון. הערב ייערך באולם מסקין ב"הבימה", לפני הצגת הבכורה של "הבחורים ברלת ממול".

פרס שמעון פינקל לאמנות הבמה יוענק לשחקנית ליאורה ריבלין, על משחקה בהצגת "העלמה והמוות". פרס אורה גולדנברג למצטיינים בתיאטרון יוענק לשחקנית ליאת גורן, המשתתפת עם שמעון פינקל בהצגה "קערת העץ", על השניה בתיאטרון.

נפתחה התחרות על־שם פרנסוא שפירא

התחרות ע"ש פרנסוא שפירא, שנערכת במוזיאון תל־אביב, זו השנה ה־18, נפתחה ב־22.1, ותימשך עד 2.2.95. התחרות מיועדת למוסיקאים, מבצעים צעירים, המצויים בתחילת דרכם האמנותית מקצועית, והיא קרויה על שמו של פרנסוא שפירא, אשר עד לפטירתו בשנת 1975 שימש כמנהל מדור המוסיקה במוזיאון תל־אביב. מטרתה לסייע לזוכה להציג עצמו לפני הקהל והביקורת בארץ ובחו"ל.

התחרות נערכת בשני שלבים: שלב א' (רסיטל) ושלב ב' (נגינת קונצ'רטו). השנה ינוגנו הקונצ'רטי (לפסנתרנים) בליווי תזמורת "סימפונט" רעננה בניצוחו של ירוחם שרובסקי. בין משתתפי התחרות יש מספר לא מבוטל של עולים חדשים מחבר העמים.

על שני הפרסים (בערך שווה) מתמודדים השנה פסנתרנים, זמרים, ונגני כלי־נשיפה ממתכת. כל אחד משני הפרסים כולל הופעה ברסיטל במוזיאון תל־אביב, רסיטל במסגרת התכנית "אתנחתא" (בשיתוף עם "קול המוסיקה"), נגינה כסולן עם הפילהרמונית הישראלית בקונצרט במסגרת "אירועי האמן הצעיר" תשנ"ה, פרס כספי וכרטיס טיסה לצורך השתתפות בתחרות בינלאומית או להופעה בחו"ל.

בין שופטי תחרות השנה נמנים: צבי אוסטרובסקי, פרופ' בנימין אורן, אבנר ביורן, פרופ' ויקטור דרביאנקו, רון ויירברג, פרופ' פנינה זלצמן, פרידל סלדיבלום, דן יוהאס, סטנלי ספרבר, ואלן שטרנפלד.

התחרות פתוחה לקהל. כרטיסים (במחיר מוזל) ניתן לרכוש בקופת המוזיאון.

הרקוויאם של ורדי יבוצע בפילהרמונית

המנצח הנודע ריקרדו מוטי, מנהלו המוסיקלי של בית האופרה "להסקאלה" במילנו, פנה להנהלת התזמורת הפילהרמונית הישראלית והציע לבצע בארץ, בחלק מסדרות המנויים שיתקיימו ביוני־יולי השנה, את ה"רקוויאם" לורדי, במקום האופרה "נבוקו" בביצוע קונצרטי שהיתה מתוכננת במקור.

המנצח נתן בכך ביטוי לחשיבות האישית שהוא רואה בביצוע יצירה זו בישראל, בהופעתו הראשונה עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית. הנהלת התזמורת נענתה לבקשתו של מוטי, ונערכה בהתאם.

103 בוגרים חדשים באקדמיה למוסיקה ומחול בירושלים

103 בוגרים קיבלו תארים אקדמיים, עם סיום לימודיהם באקדמיה למוסיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים. זהו המחזור הגדול ביותר מאז הקמת האקדמיה, בשנת 1947.

למעלה ממחצית הבוגרים סיימו את הפקולטה לאמנויות הביצוע, ושאר התלמידים סיימו בפקולטה לקומפוזיציה, ניצוח וחינוך מוסיקלי ובפקולטה למחול.

ייחודו של מחזור תלמידים זה בהיותו משקף את גל העלייה הגדול של מוסיקאים עולים, שהגיעו לישראל מאז 1990. רבים מהבוגרים כבר נקלטו כנגנים בתזמורות בארץ וכרקדנים בלהקות המחול המקצועיות. כמה מהבוגרים העולים מתחילים כעת את שירותם הצבאי.

ערב לזכרו של מפקד הנח"ל, תא"ל יורם גלבוע

ערב לזכרו של יורם גלבוע ז"ל (צ'וצ'ו), שנפטר לפני שנה מהתקף לב בגיל 49, יתקיים בסוף החודש ב"היכל התרבות" בנס ציונה.

לתא"ל יורם גלבוע ז"ל, יליד קיבוץ יגור, היתה קריירה ארוכה ומפוארת בשורות הצבא. תפקידיו הבולטים היו מפקד עוצבת הגליל, ומפקד הנח"ל. גלבוע לחם במלחמת ששת הימים, יום כיפור, של"ג והשתתף במבצעים רבים. לאחר שחרורו מצה"ל הקים חברת אבטחה ושמירה ברחובות.

קבוצה מחבריו של צ'וצ'ו פעלה לארגון ערב ההנצחה. בין החברים שישתתפו באירוע וישאו דברים: האלוף איציק מרדכי, האלוף זאב ליבנה, יורם טהרלב ורבים אחרים. תנחה עדנה פאר, והנחיית מוסיקלית רונן בן דוד. כתב וביים: מורג יעקב. פרטים נוספים בטלפון 362653־08.

עמוד שידרה בלי אופרה

"הספר מסביליה" מאת רוסיני באופרה הישראלית החדשה. מנצח: סטיוון סלואן. בימוי, תפאורה ותלבושות: דריו פו. מחדש בימוי: ארתורו קורסו. תאורה: פלים רוסיברלב. בהשתתפות מקהלת האופרה, התזמורת הסימפונית ראשל"צ, פנטומימאים ושחקנים. במשכן לאמנויות הבמה, ת"א.

עצוב היה לראות, או יותר נכון לשמוע, מה שיצא מבימוי כה מבריק כמו זה של דריו פו, ל"ספר". למעשה יש לנו שלר נפלא של קומדיה דל'ארטה, מלאה התנגשויות דרמטיות שמוקצנות, בבימוי מבריק, למימרי אבסורד. אתה צוחק הרבה בהפקה הזו, אבל אופרה קומית אינה רק קומדיה דל'ארטה. היא קודם כל אופרה. מדיום שהמרכיב העיקרי שלו הוא המוסיקה. ה"ספר" הזה היה על הפנים, עם נקודת אור אחת בולטת, ולמרבה המזל גם דומיננטית והיא פיגארו בגילומו של גוהן הנקוק, הבריטון האמריקאי, שבלעדיו לא היה כל צירוק להפקה הזו.

הנקוק הוא קודם כל זמר נפלא, אחר כך קומדיאנט מבריק, ולקינוח הוא גם ג'וגלר מכובד. יש לו קול גדול ומעובד, וכל מחוותיו מחוברות להתרחשויות המוסיקליות. תפקיד הספר על פי פו תפור במרויק למידותיו. אך הפער בינו לבין שאר המשתתפים היה עצום.

עצוב היה לשמוע את חדר חלוי בתפקיד רוזינה. לעיתים היא נשמעה כמכונה לייצור ויברטו, מאבדת פוקוס, ולעתים משועבדת להחצנת הרמות והיונית שתובע ממנה התפקיד, כשהדבר כלל אינו בא לידי ביטוי בשירתה. עבורי היתה זו אכזבה גדולה, משום שהלוי, לטעמי, היא ההבטחה הגדולה של דור הזמרות הנוכחי בארץ.

לואיס קווילִיקו בתפקיד הד"ר ברטולו היה כה פאתטי שבא לבכות. הוא פשוט לא מספיק לשיר את כל המילים, וכשהן כבר יוצאות במהירות דיקטטורית סבירה, המשמעות שלהן נעלמת בדרך כלל סתמית. פול ניִלון בתפקיד הרוזן אלמוויווה היה עסוק מדי בהפקה הקולית שלו, והיה כבר תנועה – שילוב קטלני לכל הדעות.

שירת האנסמבלים הקוליים, בחלקה, היתה מוצלחת, בתנאי שלא מדובר היה בפרסטו פרסטו, כי מלבד הנקוק לא עמד אף אחד מהזמרים בדרישות הטמפו, אם וכאשר.

התזמורת, שריקמתה מחייה בדרך כלל את קווי הדרמה המלודית, עשתה מלאכה נאמנה, אך לא הרבה יותר מזה. לא היו בה אנרגיות מחיות מצד אחר, ומצד שני גם לא היתה בנגינתה ערנה לירית, כמתבקש בחלק מן האריות. את הצ'מבלו לא שמעו (ואני ישבתי קרוב), וכאשר התאמצתי ביותר, בשמע הליווי מאוד חריף ותר.

ובכל זאת, ולמרות הכל, הגישה הבימויית של דריו פו היא חוויה אדירה בפני עצמה, שקשה לעמוד בפניה, ולמרות השגותי בתחום הטהור ששייך למקצועי, אני ממליצה ללכת ולראות. בשביל הבימוי ובשביל פיגארו.

"הספר מסביליה" באופרה הישראלית החדשה. מימין: פול נילון, חדר הלוי, גוהן הנקוק, קרלוס קונדה, דניס סדוב, לואיס קווילִיקו.

2 סדרות ג'ז בסינמטק ת"א עם "הד" ביג בנד

2 סדרות ג'ז חדשות ייפתחו ב־17 בפברואר בסינמטק תל־אביב, בהשתתפות תזמורת "הד" ביג בנד מיזור בניצוחו ובניהולו המוסיקלי של יהודה כהן, והמנהל המוסיקלי פטר ורטהיימר. האחת בשם "ג'ז עם תוספות" וקונצרטים מיוחדים לכל המשפחה בשבתות אחר הצהריים בשם "ג'ז מרתק בסינמטק".

בשתי הסדרות ישתתפו גם האמנים האורחים: חוה בן־זאב, פטר ורטהיימר, נחום פרפקוביץ, מירל רוזניק, רפני וי, ריקי מנור, אנסמבל רמב"ם 6, אהרלה קמינסקי, אלי מגן, אברהם פלדר, אריק דוידוב, רמי אורן, אבישי כהן, תמיר בן־צבי, קלייר בן־דוד, חן צימבליסט והמוסיקאי האורח מארה"ב הרב פומרוי. בסדרת הג'ז למשפחה משתתפים אותם המוסיקאים בתוכנית שונה ומיוחדת לילדים והוריהם.

תזמורת "הד" ביג בנד, המונה 18 נגנים, הוקמה לפני 4 שנים. מאז היא מרבה להופיע באירועים מיוחדים ברחבי הארץ ובחו"ל. סינמטק תל־אביב יהיה אכסניה קבע לתזמורת הג'ז, אשר תארח אחת לחודש סולנים אורחים מהטובים בארץ. בכל תוכנית יוקרנו גם סרטים אותנטיים, אשר יהוו תוספת וחלק בלתי נפרד מהמוסיקה החיה.

המופעים ייערכו אחת לחודש, בימי שישי ב־10.30 בלילה, ולכל המשפחה בשבתות, ב־4.00 אחה"צ (החל מה־18.2). בסדרה לכל המשפחה תיעשה היכרות עם סגנונות מוסיקה, מלחינים וכלים ויוקרנו גם סרטים וקטעים.

מופע הג'ז הראשון למבוגרים מוקדש לנושא "ג'ז מחייך", בה יאחד ביג בנד "הד" את דורי ברזאב ופטר ורטהיימר, אשר יבצעו קטעי ג'ז ידועים ומקוריים, תוך כדי סיפורים היתולים ודיאלוגים מוסיקליים.

בקונצרט הפותח לכל המשפחה, ב־18.2 – "יש בכינור זה רק שיר, מירל בכינור זה אדיר" – יארח ה"ביג בנד "הד" את וירטואוז הכינור מירל רוזניק, בקטעים מפורסמים ומוסיקה צוענית.

מחיר כרטיס לסדרה "ג'ז עם תוספות" הוא 320 שקל, ולקונצרט בודד 55 שקל. לסדרה לכל המשפחה 200 שקל, ולקונצרט בודד 45 שקל.

נגנים של ביג בנד "הד", עם הזמרת דפני וי.

"סטמפניו" קונצרט עם שחקן

"סטמפניו" – סיפור אהבתם של סטמפניו הכנר ורוחל – אשה נשואה, יעמוד במרכז הקונצרט הבא של תזמורת סימפונט רעננה. סטמפניו, יצירתו המפורסמת של שלום עליכם, זכתה להלחנה ועיבוד של המלחין רובי זלצר, והפכה ליצירה מוסיקלית המשלבת שחקן בקונצרט – שמוליק סגל.

המנצח בקונצרט – ירוחם שרובסקי, עם הסולנים: שמואל אחיעזר בקלרניט, וניתאי צרי בכינור, ולצד זאת אגדה מוסיקלית המבוססת על "סטמפניו", כאשר המוסיקה כולה מבוססת על חומרים השייכים למסורת המוסיקלית היהודית של מזרח אירופה.

שמוליק סגל, בדברי הקריינות והקישור, שבחלקם נעשים ביידיש, הופך להיות בעצמו כלי מוסיקלי, שבלעדיו נעלמת נשמת היצירה כולה.

בקונצרט תבוצענה עוד יצירות בעלות מוטיבים יהודיים מוסיקליים: פתיחה על נושאים יהודיים מאת פרוקופייב, הפתיחה לאופרה "נבוקו" מאת ורדי, רפסודיה הונגרית מס' 1 מאת אנסקו, וקונצ'רטו לכלי זמר מאת גורי אגמון – יצירה אשר חוברה במיוחד לקונצרט זה ותושמע בבכורה עולמית.

הקונצרט יבוצע בתאריכים: 6, 8, 9, 10, 11 בפברואר בבית "יד לבנים" ברעננה, ב־12 בפברואר בהיכל התרבות נתניה, וב־14 בפברואר במוזיאון ת"א.

שמוליק סגל. הופך לכלי מוסיקלי.

בג'ונגלים של קריית־מוצקין

"מוטקה והאנטילופה" – אגדה אפריקנית מאת עמוס הדני ועומרי יבין, בימוי: עומרי יבין, מוסיקה: עמוס הדני, תפאורה: עדנה ארז, תלבושות: עתליה בן־מנחם ושירה פרידמן, תאורה: שולי זיו, תנועה: מרינה בלטוב – במסגרת "שבוע המחזה המקורי" בתיאטרון "הסימטה", יפו.

מוטקה (גבי שושן), שוכב לו בתוך באר אפריקנית חשוכה, כשנגן כלי הקשה ומוסיקאי נוסף משמיעים צלילים של השבט האפריקני, היושב לדברי מוטקה, אי־שם "בקריית מוצקין". עצם ההשוואה המשעשעת בין האיזור הזעיר־בורגני, שהיה פעם פרולטארי והסתדרותי כל כך, כמו הקריות שבמפרץ חיפה, לבין שבט כושי בג'ונגל, מספקת דלק לדמויות המרכזיות – גבי שושן, אשתו טובה (אורנית אליעזרוב־זבאלי) והמאהבת הממוסדת שלו, אפרת (אפי מאיר), כתפקידיהם הצבעוניים במשולש הביתי הבנאלי.

זו ביקורת חברתית, מזמות קברט, בו תנועה ושירה, מוסיקה ודיאלוג, שיש בו חיקוי לקווים אופייניים של הישראלי הטיפוסי, שכבר עבר את גיל הנעורים, ועכשיו, בגיל העמידה, הוא מחפש לו עולמות חדשים, שירוו לו במקצת את המדבר הריגשי של חיי משפחה ממוצעת.

כל זה מתקשר ליצר התיירות הישראלי, על תופעות הלוואי המכוערות שלה והתנשאות האופיינית לה. אם כי באפריקה זו שברמיון, אין בתי־מלון שאפשר לגנוב מהם ברזים ומגבות.

גבי שושן מעניק לאיש חברת "מקורות" שהוא מגלם, משהו מאותה פיקחות מטופשת, האופיינית לישראלי הוולגרי, שאינו טיפש אבל גם לא נבון. איכשהו, מבלי שתפסתי בדיוק איך ולמה, אבל זה לא כל כך משנה, הופך מוטקה, חופר הבארות, המנסה להציל את השבט מבצורת וצמא, לאנטילופה, ושתי הנשים בחייו נעשות גם הן לחיות חביבות בעלות קרניים.

ההצגה זורמת בזירת ההתרחשות, יש המצאות בימתיות חביבות, הקצב עירני, אבל הבדיחה נגמרת לפני שמסתיימת ההצגה, משום שכל מוטיב משעשע ממוחזר לפחות שלוש פעמים. הלצה שמספרים שוב ושוב, יש לה טעם של בירה שעמדה על השולחן זמן ממושך, והקצף שלה מזמן נעלם.

מכל מקום, זהו מחזה מאוד ישראלי, כתוב בשנינה מבריקה לעיתים. המשחק המקצועי והבימוי הופכים הצגה זו לחוויה נעימה, אבל הדרושות לוותר על שליש ממנה לטובת המאמץ להחזיק את הצופים עירניים ומגיבים.

עורכת עדה סער

ירוק יותר

גם בינואר יש מה לעשות (בגינה)

עד תחילת ינואר השנה ירדו באיזור המרכז לעומת כ־570 מ"מ גשם – פי 10 ויותר מן הכמות שירדה באותה תקופה אשתקד. משמעות הדבר מבחינתו של הגנן היא, שהחורף, בניגוד לקיץ, הוא מאד לא ברור והחלטי, ולכן טיפולים שונים הקשורים בהשקיה, דישון, גיזום וכו' ייעשו בהתאם למזג האויר הנתון לשינויים די קיצוניים.

הימים היפים שליוו אותנו בתחילת ינואר, לאחר הגשמים המבורכים, המריצו את גידולם של צמחי החורף בגינה, אך גם את צמיחת עשביית הבר או פעילות השבלולים והחלזונות.

מומלץ אם כן לקלטר ולעשב במרץ את העשביה "התמימה למראה" במקומות הקריטיים, קרי בקירבת צמחי הנוי, השיחים והעצים בגינה, בטרם תהווה מטרד של ממש. צמחים ממשפחת הקיטניות מעשירים את הקרקע בחנקן זמין, ולכן אם אין הכרח לנכשם – מומלץ להשאירם.

חשוב גם לקלטר סביב צמחי גינה הרגישים לעודפי מים, כמו בושמת ואפילו רקפות, כדי לאוורר את האדמה. במקומות שנוצרו שלוליות בגינה, יש לראוג לניקוז. אם נדמה לכם שאף אחד לא מסתכל על הגינה בדצמבר, אתם טועים. ראשית, החלזונות הופכים למכת הגינה. ניתן לחסלם ע"י פיזור מתזון או חלזומת, ולצאת כל יום עם שחר לגן... לאספם לתוך שקית ולהרחיקם מהמקום.

חילה ממשתלת יורפת מוסרת, כי למעט פקעות של אמריליוס עדיין אפשר לשתול את כל פקעות החורף, אולם יש למהר בשתילה. פקעות שנשתלות כעת, כמובן שיפרחו מאוחר יותר.

בפקעות הכוונה גם לצמחי בצל כמו נרקיס ולצמחים כמו כלניות להם פקעות. ניתן להטמין פקעות/בצלים מכל הסוגים בקרקע. בדרך כלל בעונה זו של השנה שכבר מספיק קר ולח, ואפשר לקצר את משך ההשהייה במקרר הביתי של הצבעונים. פקעות של נוריות וכלניות מומלץ להשרות במים פושרים כ־10 שעות לפני השתילה. פקעות ששותלים כעת וכבר החלו לנבוט בשקית, אין צורך להשרות במים.

מרבית צמחי הבצל והפקעות אוהבים שמש מלאה, אולם רקפות, יקינתון, כדן, כרכום וכת קלה מומלץ לשתול במקום מוצל חלקית. ניתן לשתול גם כעציץ בתוך תערובת לעציצים, כלומר, עשיר בחומר אורגני ובעל כושר איוורור גבוה. גם את הפקעות שבאדמה מומלץ לזבל בחומר אורגני רב.

למשתלת יורפת ולאמא מביצרון יש מבחר של עשרות מינים שונים של בצלים ופקעות יפיפיים, וביניהם (אצל אסא) צמחי בצל מדרום אפריקה כמו נץ חלב כתום שאוקלמו בארץ.

ניתן עדיין גם לזרוע את צמחי החורף, אולם בשלב זה כבר כדאי להעזר בשתילים המצויים למכביר במשתלות. נכון שאמנון ותמר מאד יפה בגינה בחודש מרץ ואפריל אבל מרוע להמתין לשלהי העונה.

הטיפול בצמחי בית: בצמחים שמחוץ לבית יש להגן מפני הרוח ולהימנע מרישון. צמחים שבתוך הבית יש להרחיק ממקורות חום המייבשים את האויר, במיוחד צמחים אוהבי לחות כמו השרכים והקלטאות. אפשר גם להניח צלוחית מים מתחת לעציצים אילו כדי להעשיר את הלחות היחסית.

מיקי לרר

פרעסרית

מקום מיפלט בערב חגיגי

"קינג ג'ורג' 4" – קפה, בר ומסעדה, רח' קינג ג'ורג' 4, ת"א.

נתנו שם אחרי שברחנו ממסיבת סילבסטר כושלת. חצי שעה נדדנו בין מסעדות פקוקות לבארים עמוסים בשתייני חג צוהלים (זה לא היה בדיוק כמו בטיימס סקוור, אבל אין לכחש ש"הכריסטמס ספיריט" התאורתה היטב גם במקומותינו), עד שמצאנו שולחן פנוי ב"קינג ג'ורג' 4".

שם ישר מוגו לנו כוסית של משהו בטעם גוזו מתוק, שהם התעקשו לקרוא לו "שמפניה", מסרו בירינו זיקוק קטן להצתה מיידית, וציוו על נשיקה מסורתית. זה כבר שיפר לנו את מצב הרוח הדווי כהירהורים נוגים ובחשבונות נפש עגמומיים של חילופי קירומת.

בימים כתיקונם מתפקד "קינג ג'ורג' 4" כקפה חביב ושקט בשעות הבוקר המאוחרות, כמסעדה לארוחות עסקיות אינטימיות, ורק לקראת עשר בלילה מתמלא המקום ומתחיל לרחוש כפעילות באדרית טיפוסית לאורחי האיזור שמתחת לגיל 25. האוירה הסטודנטיאלית ממש תקעה שם יתר נאמן.

עד לפני כשנתיים היה אפשר להשיג שם את הארוחה העסקית המשתלמת ביותר בכל מיתחם שיינקין. גם נדמה לי שבעל המקום זכאי לזכות בבכורה על הרצתה של המנה השיינקינאית הנצחית, הידועה גם בכינוי השחוק "עוף בשמנת וטרגון". בזכותה של המנה, וגם בזכות מחירה הנמוך של "העסקית", תקענו גם אנו יתד נאמן במסעדה, וכל מי שרצה לפגוש בנו באותה תקופה ידע שאפשר לעשות זאת מידי צהרי יום שלישי ב"קינג ג'ורג' 4".

כל זאת, עד שיום אחד הגענו כרגיל וגילינו לתדהמתנו, שהארוחה העסקית קוצצה במנותיה, ולעומת זאת מחירה הרקיע פלאים. העברו שֶׁגַר מהר לבעלים, ובתמורה נענינו שלא לכולם יש תיאבון כמו לנו. ראיתם מה זה? גם קיצצו לנו בארוחתנו האהובה, וגם דמוו לנו רמזים נלוזים על תיאבוננו המפורסם.

מאותו יום נשבענו, שכף רגלנו לא תדרוך עוד במסעדה זו. אף שמענו מחברים שרמת האוכל צנחה מטה, וש"עוף בטרגון" המיתולוגי, הוא כבר לא מה שהיה פעם. בינתיים, אגב, צמחו להם באיזור עשרות מסעדות אחרות התואמות ביומרות, בתפריט וביוזמה. אחרי הכל, למצוא היום עוף בטרגון קל יותר מלמצוא פלאפל הגון.

וכך היה עד לאותו ערב סילבסטר עגום, כש"קינג ג'ורג' 4" היתה מפלטנו האחרון מעומס התנועה ומהירהורי חידלון של סוף שנה. את המפלט הזה היא סיפקה היטב. אותה חמימות שכונתית הזכורה מימים עברו, אותו שירות, ובעל המסעדה שעבר בין השולחנות, מוזג גביעים מאותו נוזל שהוא התעקש לקרוא לו "שמפניה", וכשנשפך משהו מיהר להביא סמרטוט ולנגב בעצמו.

האוכל, גם הוא נאמן לרוח הביתית הכללית, שמר על איכותו הזכורה. אנחנו הסתפקנו בסלט מוקפץ עם כבדי עוף (24 שקלים), גם הוא מראשוני המוקפצים, וכבריך גדול של להם מחיטה מלאה ונתחי חזה אווז מעושן (19 ש'). קינחנו בעוגת מוס (13 ש'), שלהפתעתי הורכבה ממוס של ממש – כזה בטעם ביתי חביב, ולא מתערובת גושית ומפוחלצת של שמנת וג'לטין. רק השוקו איכזב קשות. השוקו הרגיל (5 ש'), היה מהול במים וטעמו היה תפל להחריד. משקה השוקולדה (8 ש'), לו ציפיתי בחיל ורעדה, התגלה כשוקו רגיל כמותו מקבלים בכל בית קפה אחר. פיסת שוקולד זעירה שנמסה בקרקעית הספל, היתה העדות הזעומה היחידה לכך שהמשקה נמכר בתור "שוקולדה".

בכל עיר מתוקנת אחרת בעולם, כשאתה מבקש "שוקולדה", אתה מקבל משקה סמיך ומדהים עשוי משוקולד מריר ואיכותי המומס בחלב, לעיתים אפילו בשמנת שלושים אחוז. ומה מנסים לבלף אותך ולמכור לך חיקויים עלובים. ואני שואלת, למה? לא מגיע לנו לקבל את מה שהבטיחו לנו?

יעל ישראל

השכלה רפואית

בניית החלק החסר של השופכה

טיפול ייחודי באורולוגיית ילדים והשתלת רקמה מרירית הפה, פותרים לילדים בעיות במתן שתן, תיפקוד נורמלי של הפין ובעיות עתידיות בקיום יחסי מין.

ד"ר חזי לנראו, מבית החולים "הדסה" עין־כרם, מומחה באורולוגיה, עבר השתלמות מיוחדת במשך שנתיים באורולוגית של ילדים בבית החולים לילדים בקנדה, והוא מיישם בארץ שיטות טיפול חדישות, כין היתר גם לטיפול בהיפוספדיאס.

היפוספדיאס הוא מום מולד, בו פתח השופכה של הגבר אינו נמצא בקצה איבר המין, אלא בחלקו התחתון. במקרים הקלים נמצא פתח השופכה סמוך לעטרה, ובמקרים הקשים הוא נמצא סמוך לשק האשכים או מתחתיו. לעתים קרובות מתלווה למום זה גם עקמת של איבר המין.

כדי לאפשר לילד מתן שתן בצורה נורמלית – ובעתיד אפשרות של קיום יחסי מין תקינים והעברת זרע – יש צורך "לבנות" את הצינור החסר של השופכה. הרקמה הטובה ביותר לבניית החלק החסר היא העורלה, ולכן בילדים אלו לא נכרתת העורלה בזמן המילה.

בעיה קשה מתעוררת, כאשר הניתוח הראשון לתיקון המום נכשל, והילד נותר עם המום, אך ללא רקמת העורלה. הדרושה לבנייה מחודשת של צינור השתן. ד"ר לנראו, בשיתוף עם רופאי המחלקה לכירורגיה פלסטית בבית החולים, ד"ר אברהם נויטן, ד"ר אברהם ויינברג וד"ר אלדד מור, מטפלים בעיקר בילדים אשר ניתוחים קודמים שבוצעו בהם לתיקון המום, נכשלו.

הפתרון לילדים אלה הוא השתלת רקמה כלשהי מהגוף. לעבר השתמשו בשתל עור לבניית השופכה, אך עקב סיבוכים של היצרות וצמיחת שיער, תיקון זה אינו מקובל עוד היום. מקור אחר הוא רירית כיס השתן. אך כיון שבאופן טבעי הרירית אינה באה במגע עם אויר, עלולה להיווצר בעיה בקצה הצינור הבא במגע עם האויר, ומשום שמדובר בניתוח המצריך פתיחה וסגירה של כיס השתן, נאלצו הרופאים לחפש פתרון אחר.

הפתרון שנמצא בשנים האחרונות הוא שימוש ברירית הפה, על מנת לבנות את השופכה. לרירית הפה יש מספר יתרונות. למשל, הרירית חיה בתוך הפה בסביבה שאינה סטרילית, ולכן לא קיימת סכנת זיהומים. היא אינה רגישה לאויר, והחשוב ביותר, ההלמה אחת לאחר כריתת הרירית היא מהירה מאוד וללא סיבוכים, ומאפשרת למנותח להתחיל לשתות כבר למחרת הניתוח.

בבית החולים "הדסה" עין־כרם נותחו בשיטה זו בשנה האחרונה שלושה ילדים, ובחודש הקרוב ינותחו עוד שניים. בין המנותחים ילד שעבר ארבעה ניתוחים בבית חולים אחר, וכולם נכשלו. הילד, שלא השתין אף פעם בחייו באופן תקין, עבר לפני שנה ניתוח מכין באיבר המין, ולפני כשבועיים השתלה רירית מרקמת הפה באיבר מינו. בכל המקרים ההחלמה היתה מהירה, והתוצאה הקוסמטית היתה טובה. ד"ר לנראו מסביר, כי ניתוח זה יאפשר לילדים השתנה נורמלית ובעתיד קיום יחסי מין תקינים.

עליזה חטואל

בסיגנון קלאסי עם מוטיבים עכשוויים

בימים אלה ניתן להשיג ברשת חנויות NIA את כסא "אפרודיטי" מתוצרת החברה, המעוצב בסיגנון קלאסי בשילוב מוטיבים עכשווים. הכסא עשוי ממתכת, בעיצוב זורם ורך, ידיות הכסא ורגליו, עשויים מצינורות מתכת מעוגלים. הקו המעוגל משווה לכסא את המראה הקלאסי. תשומת לב מיוחדת הושקעה בגב הכסא העשוי מרצועות שטוחות של פח מגולוון, שנארגו במפעל "נ.י.א" בעבודת יד, בשיטת שתי וערב.

מבחר גדול של כדי ריפוד המיובאים מאיטליה, כולל דגמים אופנתיים. ניתן לבחור גם בדים בסיגנון קלאסי וכהדפסים ייחודיים אחרים. מחיר לצרכן: 425 שקל.

המבקרים במוזיאון מתבקשים מאד לגעת ולהפעיל

בימים אלו חוגג מוזיאון לתעשיית השמנים בישראל עשור לקיומו. המוזיאון שוכן בבניין אבן בן 90 שנה (לשעבר בית הרושת "עתיד" לשמן וסבון, בשטח בית הרושת "שמן" הקיים באזור התעשיה בחיפה.

לכבוד הגיגות העשור של המוזיאון, מקיימת ההנהלה תצוגה של תעשיית השמן הקדומה ותצוגת שמנים והשימושים בהם בימי קדם והיום. הסיור במוזיאון נעשה בהדרכה עצמית של ראש הקבוצה, בדרך כלל מורה או מדריך שמקבל את הודיעה מצוות המוזיאון. המורה או המדריך מפעיל את המוצגים כך, שהמבקר יכול להפיק את מירב התועלת. את הביקור מקיימת צפייה בתוכנית אורקולית, ובסיום מפעילים המבקרים "בית בד" אמיתי ומפיקים שמן בעצמם, אותו הם לוקחים הביתה.

לא כמו במוזיאונים אחרים, כאן מתבקש המבקר לגעת ולהפעיל. המוזיאון עורך גם השתלמויות מורים, מדריכים ומורי דרך בנושא תעשיית השמן והעשייה קדומה אחרות.

רגע של מיקרוגל

מרקחת תפוזונים ולימונים

עם כשיו העונה של הלימונים הננסיים והתפוזונים הננסיים (קומקווט), וכדרך כלל נהוג לסכר אותם או להכין מהם ריבה. זה דורש המון עבודת בישול, בסירוס עמוק, תוך בחישה מתמדת ולא לכולם יש סבלנות. אז הנה, בבקשה, רעיון להכנה במיקרוגל:

חצי קילו תפוזונים סיניים (קומקווט), כולל 3־5 לימונים (בוחרים הכי קטנים), כוס גדושה סוכר, אשר כמה ניצני ציפורן. שמים את הפירות בסיר, מכסים במים ומרתיחים. מבשלים 3 דקות, מסננים, ממלאים את הסיר במים קרים ומשאירים כרבע שעה. מסננים.

חוצים כל פרי לאורך (מעל קערה, כי המיץ נוטף), ובהזדמנות זו אפשר לסלק את הגרעינים, אבל זה לא חיוני. שופכים על חצאי הפירות את הסוכר, מערבבים ומשהים לשעה־שעתיים.

שמים את הפירות, בכלי למיקרוגל, בשכבה אחת (לפי גודל הכלי – הם יספיקו לבאגלה עד שלוש), כולל המיץ הסוכר. מניחים, מנקבים (במולג) בקבים קטנים ובניילון לתהגרפות האדים. ומכניסים למיקרוגל (בעוצמה מלאה) ל־5־6 דקות (לפי גודל הכלי). מִבְצירים לנצנצת או לקערה, עם כל הסירוס.

כשזה מתקרר, המרכב קצת נקרש והפירות נראים כמו מסוכרים. אין לי מושג אם זה מחזיק מעמד לאורך הזמן כמו ריבה מבושלת, אבל אצלנו בבית לא נותנים לפירות אלה צ'אנס יותר מאשר יום וחצי.

צבי"ש

מול פני המתקפה הגדולה

המיסוי החדש, שעליו יצא קצפם של בעלי ההון ומליצי היושר שלהם בתקשורת, הוא מיסוי פרוגרסיבי, הנוטל מאלה שיש להם ומעניק לאלה שאין להם. לא "הציבור" נפגע מהמס על הבורסה, אלא אלה שמשקיעים הון בתקווה לעשות "מכה" גדולה. לא "הציבור" נפגע ממס הבריאות, אלא אלה שמרוויחים עשרות אלפי שקלים ויצטרכו להיפרד מכמה מאות שקלים בחודש □□□ על הממשלה להתעשת. רק מדיניות יציבה, פלורליסטית, העושה צדק עם העם, תבטיח את המשך שלטונה

□ זאב פרקר

הממשלה עומדת מול פני מתקפה גדולה של הימין. הליכוד נאחז בכל שמועה, בכל אירוע, בכל סקר מפוברק, כדי להכפיש ולהשחיר את פני הממשלה ולהוכיח, שאין לה רוב בעם. המתנחלים פורעים חוק החלטות הממשלה, בריש גלי, מבלי לחשוש מתגובתה. כעת הצטרפו למתקפה זו ההון הפיננסי, והשכבה העליונה של המעמד הבינוני. המיסוי כואב להם: מס הבורסה, מס הבריאות, ומס הארגון. הם עלולים להגיע, חלילה, לפת לחם בגלל המיסוי. יש למרוויחנים אלה, החיים טוב מאוד בישראל, מליצי יושר רבים בכלי התקשורת הכתובה והאלקטרונית. מדי ערב מופיע בטלוויזיה שדרן כלכלי, בחור צעיר וחייכן, ויורד על הממשלה ועל שר האוצר, בגלל מס הבורסה. כל ירידת שערים קלה מזכירה לו מייד את המס. תנועות הגוף שלו, ושמחתו לאידה של הממשלה, עלולים לעורר מחשבה, שאולי הוא שקוע עמוק בבורסה, ואיכפת לו. איפהו איך אומרים הגששים: "אין לו אפילו בשביל לקנות ויש־ר". הדאגנות לבורסה, לבעלי המשכורות הגבוהה, היא עכשיו כוניטון אצל היאפים הצעירים. לתקוף את הממשלה, המייצגת את השכבות החלשות, זהו צו השעה.

הכלכלנים בעיתונות אמורים לייצג את הציבור. הציבור, לדעתם, נפגע מהמיסוי הכבד. בשם איזה ציבור הם מדברים? האם אלה המשתכרים מעל 13,500 אלף ש"ח, שרק מסכום זה מתחילים לשלם קצת יותר מקודם, הם הציבור? או אולי אלה המשתכרים 5,000 ש"ח ומטה, ו־600 אלף הנפשות מתחת לקו העוני? על איזה מיסוי כבד מדובר בכלל? מס הבורסה נוגע לספקולנטים ולבעלי הון. האיש הקטן, שחסך לו קצת כסף והולך לבורסה, הוא מהמר. כלל ידוע הוא, שככל שהסיכוי לרווח הוא גבוה יותר, הסיכון לכסף גדול יותר. רבים בארץ ובעולם נכוו קשות מהתאווה לרווח קל ומהיר. ככל ש"המכה", שרוצים לעשות יותר גדולה, כך המכה שמקבלים אנושה יותר.

בגלל הפסדי הבורסה ב־1994 לא נסגר אף מפעל בארץ, ולא פסקה הצמיחה הכלכלית. למה, אם כן, מפחידים אותנו כמס על הבורסה, שהוא מס צודק והוגן? ולמה נטפלו בלבלגי התקשורת למס הבריאות ולמס הארגון? הלא הציבור הרחב, לא העשירים ובעלי המשכורות הגבוהות, שילם מסים אלה עד עכשיו, בצורת מס אחיד ותשלומים לקופות החולים השונות. רוב הציבור הזה, שהוא רוב העם, לא ישלם יותר משלם קודם. מי שישלם יותר הם אלה המשתכרים יפה, שהמס האחיד חשש עד עתה להטיל עליהם מס פרוגרסיבי וקבע תקרה נמוכה, שמא יעזבו את הקופה. הם נהנו, וקופת חולים הכללית פשטה את הרגל. כעת תוקפים את מס הבריאות, כי הוא פרוגרסיבי יותר. אלמלא חוקקו את חוק הבריאות, היה על האוצר להזרים מיליארד ש"ח לקופות, כדי לקיימן. האם אותם כלכלנים לא היו תוקפים את הממשלה על שהיא מבזבזת את כספי משלם המסים? בעלי ההון והמשתכרים כסף רב אינם רוצים בריאות ממשלתית או ציבורית. הם רוצים בריאות מופרטת, כמו בארצות־הברית.

לנשיא קלינטון ולרעייתו הילרי היה חזון יפה – לחוקק בארה"ב חוק בריאות ממלכתי, לפיו יוכל כל אזרח לקבל טיפול רפואי, מבלי שייאלץ להוציא לשם כך את כל חסכונותיו, או למכור את דירתו. הילרי היתה הפעילה בחקיקת החוק. החוק לא עבר. עשירי ארה"ב והמעמד הבינוני הגבוה, רובם רפובליקנים, התנגדו לו בתוקף. להם מערכת הבריאות הפרטית והיקרה מאוד לא מפריעה. למה להם לדאוג ולשלם מס לטובת המעמדות החלשים? הילרי כונתה "כלבה", בגלל יוזמתה זו.

בפרקי אבות נאמר: "ארבע מידות באדם: האומר שלי שלי, ושלך שלך – זו מידה בינונית, ויש אומרים, זו מידת סדום". מעניין, על אף מידה, אפילו זו האומרת "שלי שלי ושלך שלי", לא נאמר שזו מידת סדום, אלא דווקא על המידה הבינונית. חכמי פרקי אבות ידעו מה שהם אומרים. אגואיזם, אי־רצון להשתתף במצב הרבים, הישגיות מירבית, כל אדם ומשכורתו ורווחיו – זוהי מידת סדום. איך ביטא זאת פעם ח"כ נסים, כשהיה שר אוצר בממשלת הליכוד: להשאיר לאדם את רוב עמלו בידיו. מהיכן תיקח הממשלה מקורות למימון מערכות ציבוריות חשובות ומתקדמות – חינוך, השכלה, רווחה סוציאלית, בריאות, תשתיות ציבוריות – זה לא מעניין את עשירי ארה"ב ואת עשירי ישראל. העיקר לשלם מה שפחות מסים.

מידת סדום זו, של שלי שלי ושלך שלך, מהלכת בארץ ועד לקיבוצים הגיעה. 15 שנות שלטון הליכוד נתנו את הביסוס הרעיוני והמצפוני למידת סדום זו, והשחיתו את הנורמות של אלטרואיזם, מחויבות ועזרה לזולת, שהיו מקובלות על הציבור בארץ מאז ומתמיד.

כשעלתה ממשלת רבין לשלטון, היא העמידה בפניה אתגר, לשנות את העדפותיה של ממשלת הליכוד, ולהשיב עד כמה שניתן את הנורמות המקובלות בארץ דמוקרטית ופרוגרסיבית: מס על רווחי ההון ולא רק על העבודה, חוק בריאות, צמצום האבטלה, תקציב גדול לחינוך ולהשכלה, שיפור מצב השכבות החלשות ומרובות הילדים, על־ידי החזרת הזיכוי מביטוח לאומי לילדים וכד'. כל אלה מותקפים כעת. בעלי ההון, במיוחד הפיננסי, בעלי המשכורות הגבוהות ואחרים בתקשורת, רוצים להחזיר אותנו למידת סדום. חבל שהממשלה ושר האוצר מקרינים חולשה ופיק ברכיים מול פני המתקפה הגדולה. השר שטרית, נציג השכבות החלשות, אינו יכול לעצום עין בלילות, בגלל מס הבורסה. השר שחל לוחש על אוזניו של ראש הממשלה הכרזות, כנראה, לשמוע תוכניות כלכליות חדשות לבקרים, שצריך לעשות משהו לטובת בעלי ההון והמרוויחנים המסכנים. גם שר האוצר אינו מגלה תקיפות. האם באמת הכרחי כעת קיצוץ בתקציבי משרדים חשובים, כגון חינוך, קליטה, רווחה לוקים, כדי להעניק את מלוא הפיצוי ליצואנים, על הפער שנוצר בין הדולר לש"ח?

על הממשלה להתעשת. לא במידת סדום ולא בזיגזגים תצליח לרכוש את לב הציבור הרחב. מדיניות כלכלית יציבה, אחראית, פלורליסטית, העושה צדק לכל השכבות בעם, יחד עם מדיניות תקיפה בקידום השלום – רק אלה יחזקו את הממשלה בהמשך שלטונה ולקראת הבחירות הבאות.

דמוקרטיה במהופך

□ דב בר־ניר

אחת מקריאות התיגר של חיים רמון, בשם "חיים חדשים בהסתדרות", היתה תביעתו לדמוקרטיזציה מרחיקת לכת של כל מערכת מוסדותיה, כנגד המנגנון הפקידותי ה"מסואב" שעמד עד כה בראשה. מעניין לבחון, הלכה למעשה, כיצד מתממשת תביעה זו – וכראש וראשונה ברפורמה העיקרית שהוא מחולל, קופת החולים הכללית. ואמנם, עם קבלת חוק בריאות ממלכתי, המבחן הראשון הוא מי יעמוד בראש קופת חולים ויחליט על דרכי פעולתה, וכיצד תורכב מועצת הבריאות, שעליה יהיה לקבוע מהו "סל הבריאות". מכל הנתונים שהגיעו לידיעתי, עלה רמון על דרך הטוב: שלילת זכות ההכרעה מ־3.5 מיליון המבוטחים של קופת חולים, והרכבת מועצת בריאות שבה נציגיהן של קופת חולים – ושאר הקופות – יהיו בטלים בשישים, עד לעלבון צורב.

אולי כדאי להזכיר כאן, מה היה ההרכב הציבורי של הנהגת קופת חולים לאורך שנים רבות. בבחירות לקופת חולים, נבחרה ועידה המייצגת את המבוטחים, שבחרה בוועד מפקח ארצי ובוועדים מפקחים מחוזיים. והנה, במשיכת קולמוס אחת ביטלה הנהגת ההסתדרות החדשה את כל העבר הזה, באמצעות מה שקראה "הצעות ההסתדרות למבנה מוסדות קופת חולים". בהצעות אלה מתפרק הוועד המפקח הארצי, שנבחר באורח דמוקרטי, כאילו לא התקיים מעולם. ומה יבוא במקומו? "תקום מועצה ממונה לניהול קופת חולים, שתחליף את הוועד המפקח ומועצת המנהלים הנוכחית". כל המוסדות הנבחרים ילכו אפוא הביתה, ובמקומם תבוא מועצה ממונה על־ידי צמרת ההסתדרות החדשה.

יתרה מזו: אותה מועצה תהיה חסרת שיניים, שכן כל שתעשה יהיה למלא תפקיד מייעץ, ובשום אופן לא מכריע. כבר למדנו מה ערך יש למוסדות מייעצים ולעצותיהם. אפילו מבטיחים לנו בעלי ה"הצעות", כי תוך שנתיים ייקבע תקנון, שלדבריהם "יכלול את מבנה מוסדות הקופה, סמכויותיהם ודרכי בחירתם". לא נאמר כי דרכי בחירות אלה יהיו דמוקרטיות, ומה שבעיקר לא נאמר הוא, שמאחר שהמועצה הממונה והמייעצת לא תהיה מכרעת, יישארו 3.5 מיליון מבוטחים מחוץ למשחק, והגורם המכריע יהיה קומץ מנהיגים בצמרת ההסתדרות החדשה. כך תיראה הדמוקרטיה במהופך, מיסודו של חיים רמון.

אך בזאת לא סגי. במועצה הממונה והמייעצת, בת 51 החברים, יישבו בסך הכל 17 נציגים מטעם ההסתדרות העובדים הכללית. ואני לתומי חשבתי, שעד היום – ועד שיחולו שינויים שהזמן אולי יגרום – כל חברי ההסתדרות הם חברי קופת חולים, וכל חברי קופת חולים הם חברי ההסתדרות. מדוע "מגיע" להסתדרות מעמד של מיעוט כמעט מבוטל במועצה הממונה הזאת? ומדוע ייבחרו 34 חברים אחרים "על־ידי ועדה בלתי תלויה"? כבר ראיתי בימי ועדות בלתי תלויות, שהיו בעלות מגמות שונות ומשונות. ומאימתי צריכה הבחירה של מוסד עליון של קופת חולים להישמט מחברי ההסתדרות ולהימסר לרוב זר ומוזר, שלא הוכיח את עצמו בכל הנוגע לקופת חולים במשך שבעים שנה? הקיצור: כל הסידור הזמני הזה מעלים מאיתנו מי יכריע למעשה בגורל הקופה – וליתר דיוק, ימסור אותו שוב לידי רוב של דירקטורים, שנבחרו "על־ידי ועדה בלתי תלויה", כאשר נאמני ההסתדרות והקופה יהיו בה 4 נציגים בלבד, מבין 12.

מכאן נעבור ל"מועצת הבריאות", שלפי מה שקלטתי כבר קמה, והיא תהיה אחראית לקביעת עמדה בסוגיית "סל השירותים", או בקיצור, "סל הבריאות". אני מתעלם לרגע מהכתוב בחוק הבריאות הממלכתי החדש, בו נאמר, ש"שר הבריאות, בהסכמת שר האוצר ובאישור הממשלה, רשאי בצו להוסיף על סל שירותי הבריאות הנקובים בתוספת השנייה והשלישית; ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת לגרוע ממנו, ובלבד שבו לעניין סעיף 6 (א) (10) ייעשה גם בהסכמת שר העבודה והרווחה". בקיצור, ניתן יהיה להוסיף (מי יאמר?) או לגרוע מסל שירותי הבריאות, בוודאי בשעת מצוקה כספית, ואולי גם לפי מדיניות בריאות אחרת.

אך שוב, מה שקובע כאן הוא שבמועצת הבריאות, כמוסד שבו ידונו ב"סל הבריאות", ישבו כל המשרדים, כל השרים, כל ועדות הכנסת והרווחה שבעולם; אך בין 47 חברי המועצה, ישנם, כפי שנמסר לי, ...שישה חברים ונציגים של קופת חולים הכללית. ולדמוקרטיה מהופכת זאת אולי יקראו עוד "חיים חדשים בהסתדרות". לא עמי, ולא לפי טעמי.

דורסים את הטבע בגלגלים

הטרקטורון, אותו כלי חביב שהמטיילים משוגעים עליו ודוהרים בו על פני מהמורות, הוא האויב הדורס של נוף הארץ. שיחים קורסים, פרחים כמושים וקיני ציפורים מושמדים הם העדים האבודים לנזקי הטרקטורונים

□ בצלאל עמיקם

לכאורה, אין מבדר יותר מדהירה בטרקטורון. מאז הובא הטרקטורון לארץ, חלפו שנים מספר. הכלי הממונע התאזרח אצלנו והיה לחביב הקהל. המטיילים משוגעים על הטרקטורון. הם מתרוצצים איתו, במאמץ עילאי לשפר את ביצועיו. הם כובשים עימו נתיבים חדשים, מקפצים על פני מהמורות, ובעיקר: דוהרים. הצלחת הטרקטורון היתה כה רבה, עד שלא חלף זמן רב והוא שובץ כענף מבוכר בתחום התיירות. באתרים שונים, בקיבוצים ובמושבים, אפשר לשכור את הטרקטורון לשעה, שעתיים ואף יותר, ולגמא בו מרחקים בסערה.

עד כאן הכל טוב. אולם כשמדובר בטבע הארץ, מסתבר שהטרקטורון הוא האויב הדורס שלו. עד כמה קשים נזקי הטרקטורון, ניתן ללמוד ממאמר שהופיע בבטאון החדש לאיכות חיים וסביבה בישראל, "ירוק, כחול, לבן".

כל מי שנקלע לאיזור בו משתוללים הטרקטורונים, יבחין בקווים שחורצים גלגליו. זוהי העדות הברורה לרמיסת הנוף על־ידי הלהיט האחרון, הטרקטורון. שיחים קורסים, פרחים כמושים, קיני צפורים מושמדים – אלה הם עקבות גלגליו של הטרקטורון. בנגב ובגליל, בעמק ובהר, נופל הטבע קורבן לפלישת הטרקטורון.

זאב קולר, ביולוג רשות שמורות הטבע, מבכה את התופעה: "הטרקטורון מפריע למינים מיוחדים של בעלי חיים. איזור מישור החוף הדרומי מאוכלס צבאים, הלחוצים ממילא במרחב מחיה מוגבל בין אתרי בנייה, מתקנים צבאיים מגודרים ומפעלים תעשייתיים. תנועת הטרקטורונים לוחצת את הצבאים עוד יותר, הם בורחים לכל עבר. עוד בעלי חיים שנפגעים קשה הם צבי הים. הצבים אוהבים להטיל את ביציהם בין רצועת החול לקו המים, קו המבוקש מאוד גם על־ידי הטרקטורונים. צבי המים נסוגים חזרה לים, מטילים בו את ביציהם, ואלה נשטפות במים ואובדות. צבי המים נחשבים בעולם כולו כזן על סף הכחדה. בישראל עדיין מצויות מושבות של צבי ים, ועל אלה מאיימת סכנת כליה".

ועל הצמחים דיברנו? מרבדי הצמחים של איזור החוף, כגון עירער, נר הלילה וחבצלת החוף, נדרסים בשקיקה בגלגלי הטרקטורון. תאמרו, ישנם חוקים וצריך לאכוף אותם. ואומנם, ישנם פקחים הרושמים דו"חות, אך אלה מעטים ואזורי הפיקוח שלהם עצומים, כך שהצלחה מהם והלאה. לעתים נרשמת הצלחה, וזו באה בעיקר באמצעות מבצע מרוכז. אך כידוע, מבצעים הם חד־פעמיים, ובין מבצע למשנהו נרמס לו הטבע. התהליך החוקתי של רישום שטחים כשמורות טבע הוא ארוך ומסורבל. עד אשר יוכרזו השטחים המאוימים כשמורות טבע ויופקדו על ידי הרשויות – יושמדו בעלי החיים והצמיחה תדוכא. ומי לידינו יתקע, שאם וכאשר יוכתר המאבק בטרקטורונים בהצלחה, לא יוכנס לאיזור כלי משחית. טבע מסוג חדש?

ממשלה בפניקה

□ ויקטור בליט

90 אחוז מהשכירים במשק יקבלו תוספת למשכורות הנטו שלהם, החל מינואר 1995. מדובר בסכומים גבוהים יחסית, עד רמת הכנסות חודשיות של 6,000 שקל, וסכומים בינוניים עד רמת הכנסות של כ־10,000 שקל.

רק הכנסותיהם של העשירונים העליונים ייפגעו במידה זעירה. מדובר בשכבה דקה, בעלת הכנסות גבוהות במיוחד, שזועקת: "הצילו! נטל מסו נטל מסו". מדובר באותם האנשים, ובאותו קמפיין שזעק על מס הבורסה.

אין ספק שמדובר בקמפיין מאורגן להפליא על־ידי מערכת תקשורת, הפועל עם האליטה הכלכלית־פיננסית. וכל אלה, כל אימת שהם רואים מתן שירותים חברתיים והרחבתם, הטלת עומס נוסף על העשירים והקטנת הפערים החברתיים בחברה הישראלית – הם פשוט מקבלים פריחה. לא תשמע מהם דבר, כאשר ממשיכים לתת מתנה בלתי מוצדקת של 5 מיליארד שקל למעסיקים. אלה, ברובם, הם אותם "חברים שונים", שיופיעו בכל כנס בו מופיעה דרישה לצדק חברתי בישראל, כל עוד לא נוגעים בצלחת שלהם.

הממשלה בפניקה מול הקמפיין הציבורי. ימים אחדים לאחר שהכנסת אישרה את תקציב המדינה, היא החליטה על קיצוץ אפסי וחסר משמעות בתקציבה, וחזרה על תופעת הבלבול הממשלתי – כמו לפני מספר שבועות, עם הטלת מס על הרווחים בבורסה, כאשר ראש הממשלה, בעודו במזרח הרחוק, הוסיף שמן למדורת הפניקה הממשלתית.

הממשלה חוזרת ושונה, ביוצרה במו ידיה אווירה ציבורית של בלבול ואי־וראות. בהתנהלותה לצדק חברתי, עשתה הממשלה יותר מכל ממשלה אחרת לשינוי אוירה, חשוב וצודק בסדרי העדיפויות הלאומיות. אך ברגע האחרון היא נרתעת ומפחדת מעצמה, ומופיעה כמי שמבקשת סליחה על עוול שלא היה לה יד ביצירתו.

הגיע הזמן שממשלה זו תשדר בגאווה, שהיא ממשיכה להנהיג להסכם שלום היסטורי עם השכנים, ויוצרת תשתית הולמת לחברה הישראלית בעידן השלום, שבמרכזה שינוי מהותי בסדרי עדיפויות לאומיים.

מדוע את נבהלת מעצמך, ממשלת ישראל?

טלוויזיה

06.30 חדשות
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 תולדות האנושות בראי הטלוויזיה – פרק בסדרה הסוקרת את תולדות ההיסטוריה
08.50 סרטי הטבע – המים
09.00 מבט – כלב ים
09.25 רחוב סומסום
09.55 טוב לדעת
10.00 שיחות בוקר – סטריאוטיפים. כיצד נוצרים סטריאוטיפים? איך ניתן לשנות את תוכנם?
10.30 מדע וטכנולוגיה – זוחלים
11.00 אנגלית
11.30 היסטוריה כללית – אמריקה עד הכיבוש האירופי
11.55 טוב לדעת
12.00 צרפתית
12.15 סרטי הטבע – לוכדים על פרחים
12.30 גיאוגרפיה פיזית – השפעת אפקט החממה
12.50 חברה משפחה של זרים
13.10 אלף ואחת אמריקות – סדרה מרובבת בהנפשה
13.55 טוב לדעת
14.00 קופידו – סדרה מרובבת בהנפשה לילדים
14.15 פרפר נחמד
14.45 שעת כושר
15.00 פיצוחים – שעשועון נושא פרסים
15.30 בחדר של רוני
15.35 עלילות מיינזון – סדרה בהנפשה
16.00 זאפ לראשון – משחקים פלוס בשידור חי
17.00 ערב חדש
17.35 חיות וחיוכים
18.00 עכבר בלש – סדרה בהנפשה
18.15 החדשות באנגלית
18.30 ספורט – מגזין הסוקר מגוון אירועי ספורט מן הארץ ומן העולם
19.00 חדשות בערבית
19.30 מסיבת גן – תכנית אירוח לילדי הגן
20.00 מבט – מהדורת חדשות עם מוספים בנושאי היום; שבשבת
21.00 פופוליטיקה – תכנית אירוח בשידור חי. מנחה: דן מרגלית
22.10 בין השורות – דרמה בריטית
23.00 הלוך חזור – תכנית שבועית
23.30 מהיום למחר – יומן חדשות עם רוד ויצמן ושמואל הלפרין
24.00 פסוקו של יום

ערוץ 2

14.00 מבט – סדרת מבט
15.00 זמן דיסני – סדרת הנפשה חדשה לילדים
16.00 היפים והאמיצים – סדרת דרמה בהמשכים
17.00 5 עם רפי רשף – תכנית בענייני היום
17.30 הנסיך המדליק סבל אייר – סדרה קומית
18.00 חפש כיוון – משחק טלוויזיה לילדים, בהנחיית אסנת פישר
18.30 דוקטור קווין, רופאה במערב – סדרת הדרמה
19.30 ליגו – משחק טלוויזיה נושא פרסים, בהנחיית גיל אלון
20.00 החדשות
20.30 מתאים לי – שעשועון היכרויות נושא פרסים, בהנחיית דודו דותן
21.00 קומדי סטור – תכנית בידור
21.30 לילה גוב – תכנית בידור בשידור ישיר, בהנחיית של גידי גוב
22.40 סודות העיר – סדרת דרמה חדשה
23.40 בראש של הרמן – סדרה קומית
00.00 החדשות
00.05 בראש של הרמן – המשך
00.10 פוארו של אגתה כריסטי – סדרה בריטית
01.05 שיר בלילה

רדיו

קול המוסיקה

06.06 שחרית מוסיקלית
09.05 בוקר שני
09.35 שני קונצ'רטי – סקריאבין: קונצ'רטו בפה־דיאז מינור לפסנתר ולתז', אופ' 20 (ניקולאי דמידנקו/ סימ' ב.ב.ס'/ א. לזארוב); הינדמית: קונצ'רטו לקרן ולתזמורת (דניס בריין/ תז' פילהרמוניה/ הינדמית/ הקלטה: 1959)
10.25 מחוות לארגנטינה ולאיבריה – פיאסולה: ארבע תחושות של טנגו (רביעיית קרונוס/ פיאסולה); דביסי: איבריה, מתוך תמונות לתזמורת (סימ' ראלאס/ אדוארדו מאטה); ססקן ראק: מחווה לטארגה (ולדימיר מיקולקה, סולו גיטרה)
11.25 פגניני, שופן, ומה שביניהם... פגניני: עיבוד לקפריצ'יו מס' 5 (להקת מעוף חופשי); פגניני: סונטה גדולה (יורם זרביב – גיטרה); שופן: סקרצו מס' 1 בסי־במול מינור, אופ' 31 (ארתורו בנדטי מיקלאנג'לי); שופן: עיבוד לאטיוד מס' 6, אופ' 10 (להקת מעוף חופשי)
11.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. אפרת מישורי קוראת משיריה
12.00 קלאסי־קל
13.00 אמן השבוע – אינגריד הבלר
14.06 הדרן – צלילים וקולות בעקבות הזמן – תכניתו של ישראל דליות
15.00 מחזורי יצירות – תכנית מורגמת ומוסברת על ידי אלכסנדר תמיר – 32 הסונטות לפסנתר של בטהובן. הפעם: סונטה מס' 1 בפה מינור, אופ' 2/1; תכנית ראשונה
16.00 מוסיקה עתיקה – בהקלטות חדשות – בעריכת ריקה ברסלע. הסיקסטין והארי כריסטופרס: המוסיקה המלאה להלוויית המלכה מרי מאת הנרי פרסל ומאת תומס מורלי
17.00 אתנחתא
19.00 קשת של צלילים
20.05 קונצרט ערבית
20.50 עניין של הסכמה
22.57 בימת שיר – בעריכת אילנה צוקרמן. אודד אלדן קורא משיריו
23.00 רק ג'אז – בעריכה ובהגשת לאה ליאור

רשת א'

06.06 שירים עבריים
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
08.05 חוגה עם בני הדל
08.55 קראתי ספר
09.05 פתוח – חוקי עבודה
09.55 סחבון יומי
10.05 מלרדיו – שירות מידע למאזינים
11.05 שירים עבריים
12.05 מוסף מורת תיכון
13.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר – מגזין יומי לילדים ולבני נוער, ובו תסכיתים, סיפורים, שירים, חידונים, בחבות ושיחות על נושאים שונים
15.00 שירים ישראלים מעורבים
16.05 מועדון שנות הזהב
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 "קול האמנויות" – על הנעשה באמנות הפלסטית: עיצוב, ציורים, פיסול, ארכיטקטורה וציור
18.05 מנחת ערב – משדר לאקטואליה ומורשת ישראל
19.05 בין הזמנים
19.45 שיעור במחשבת היהודית
20.00 מבט לחדשות – העברה מהטלוויזיה הישראלית
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 בחברותא – יהדות במרחב הזמן
22.05 יחסים – על חיזור אהבה וסין
23.05 "מלים עטופות לנעמי" – והפעם: "הכל היה תמיד לפניו"

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה – חדשות מוסיקה
08.05 עניין אחר – עוד חדשות ואורח עם דליה יאירי
09.05 מה היה לנו עם רבקה מיכאלי ואהוד מנור
10.05 הכל דיבורים עם שלי יחימוביץ
12.05 בחצי היום – משדר צהריים
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ
16.05 צבע הכסף עם ענת דוידוב
17.05 שירים עבריים
18.05 היום הזה
19.05 דין ודברים – מגזין בענייני משפט עם משה נגבי
20.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 משחקי לילה עם זאב עזר
23.05 מגלגלים בספים עם אלכס הילמן
01.05 לתוך הלילה עם יוסי סיאס
05.05 אור ראשון

רשת ג'

06.05 הכל פתוח
07.05 אוקמן גימל
09.05 בוקר בוקר עם מוחס פרי
10.05 תוכנית עשר עם אורנה יקיר
11.05 סיאס וחוה עם יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית עם גיל קופר
13.05 לוהט עם שוש עטרי
14.05 חדש, חריש ומחודש עם מוני פיין
15.05 חולה רדיו עם דידי הררי
16.00 קופסת הלהיטים עם עופר נחשון
17.05 ברחובות שלנו
19.05 שעה אישית עם שמעון פרוס
20.05 MTV בגימל – עם נתיב רובינזון
21.05 בוחל הסורה – תחנה מרכזית
22.05 עיר לאחותי – ד"שים
23.05 קצת אחרת עם אורלי סורן

גלי צה"ל

03.02 בוקר טוב צה"ל – תוכנית בוקר לחיילים
06.05 "אוניברסיטה משודרת" – "האומנות הוותית באירופה". מרצה פרופ' עדית כונן
06.30 בוקר טוב ישראל – מהדורה ראשונה
07.07 שבע אפס שבע עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל – מהדורה שנייה
09.05 קשה בבוקר עם ארז טל
10.05 נכון לעכשיו עם קובי מידן ובני ולעד
12.50 "בילוי היום" – מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום – יומן לסיכום חדשות הצהריים והבוקר
13.15 "סומך בספק" – תוכנית וראיון עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר עם אריה גלינאק. שיחות טלפוניות עם מאזינים בענייני היום
15.55 באופן מילולי עם אבשלום קור
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שיחה אישית
18.30 האות סחר עם דורי בן־זאב
20.00 חדשות ערוץ 2
20.30 יבוא ללוח – מגזין גלי צה"ל לעיוורי חיוך עם פנחס עירן
21.00 שבוע דוב – עם רובי לנץ
22.05 ויטמינים – מוסיקה בריאה עם דני קרפל
23.05 עשרים וארבע – היום שהיה – עם ירון וילנסקי
00.00 יומן חצות – יומן לסיכום חדשות הערב
00.15 ציפורי לילה – תוכנית מוסיקלית בגישה אישית
02.00 לא רוצים לישון – מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה

גלגל"צ

07.05 מדינה בדרך עם אמיר אשר
09.05 המרומסוח – שירים שכיף לשמוע
10.05 שמש עם אלי ישראלי
12.05 משהו לדרך עם אורלי יניב
13.05 מיזו אחור עם ארי שטאי
14.05 טפטוף עם סיוון דורון
15.05 יואב קוטנר משמיע לנסוע – תוכניתו האישית של יואב קוטנר
16.05 חכם בכביש עם רון לוינסל
18.05 ולולאה – עם לאה עוז
20.05 שחיקת הכבישים – עם ליסור דהאן
22.05 לילה טוב עם יעל קרון

קולנוע

תל אביב

גורדון: האישה שייצרה שמן שומשום. 18.00, 20.00; היומן של גני סורטי 22.00
גת: חכם על גדולים. 16.50, 19.25, 21.50
דקל: צבע הלילה. 19.30, 21.45
הוד 1: והר הפרא 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
הוד 2: חשיפה 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
הוד 3: פריסילה 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
הוד 4: פורסט גאמפ 13.30, 16.30, 19.15, 22.00. ארץ חדשה 13.30
חן 1: ספרות זולה. 16.10, 19.05, 21.55
חן 2: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 11.30, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3: חיבוק גורלי. 11.30, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4: חכם על גדולים. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5: שירת הסירנה. 17.00, 19.30, 21.50
טיילת 1: ריאיון עם ערפד. 17.00, 19.30, 22.00
טיילת 2: שורדת על עקבים. 17.00, 19.30, 22.00
טיילת 3: הלקוח. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1: חומות של תקווה 12.00, 14.20, 16.55, 19.20, 22.00
לב 2: סיפור חיים. 12.00, 14.15, 16.55, 19.30, 21.50
לב 3: משפחת החורפים. 12.00, 14.00, 19.30; רוצחים מלידה. 16.50, 21.50
לב 4: נשם של אבנים. 12.05, 14.00, 19.30; עירום. 17.00, 22.00
מוזיאון 1: סמור קטן. 17.00, 19.45, 22.00
מגדלין 1: פורסט גאמפ. 19.30, 22.15
מגדלין 2: ארבע חתונות ולוויה אחת. 19.30, 22.00
רב אור 1: אורסה הקטנה. 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 2: ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 3: מלך האריות 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 4: אימא מדרוית 21.50, ברצלונה 17.00, 19.30
רב אור 5: הסיוט לפני חג המולד 17.00, 19.30, 21.50
נטוף 1: והר הפרא. 17.00, 19.30, 22.00
נטוף 2: פורסט גאמפ 16.30, 19.15, 22.00
תל אביב 1: חשיפה 17.00, 19.30, 22.00
תל אביב 2: חשיפה 16.30, 19.15, 22.00
תל אביב 3: חשיפה 22.00, המוסמה 17.00, 19.30

ירושלים

גיל 1: חשיפה. 16.30, 19.15, 21.45
גיל 2: והר הפרא. 16.30, 19.15, 21.45
גיל 3: שורדת על עקבים. 19.00, 21.30; ארץ יפה. 16.30
גיל 4: פורסט גאמפ 16.30, 19.00, 21.45
גיל 5: חומות של תקווה. 16.30, 19.00, 21.45
גיל 6: שבוע ימים של סחף חושים 16.30, 19.00, 21.30
גיל 7: ג'וניור. 16.30, 19.00, 21.30
גיל 8: ג'וניור. 16.30, 19.00, 21.30

חיפה

אורלי: סיפור חיים 18.45, 21.15
רב גת 1: ספרות זולה 18.30, 21.20
רב גת 2: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 16.30, 19.00, 21.20
רב אור 1: טיפולים אישיים. 16.30, 18.50, 21.20
רב אור 2: חומות של תקווה. 18.40, 21.20; חופשה בחיתולים 16.30
רב אור 3: מסור קטן 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 1: חומות של תקווה 18.40, 21.20
רב מור 2: טיפולים אישיים. 16.30, 19.00, 21.20
רב מור 3: חיבוק גורלי 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 4: ספרות זולה 16.00, 18.40, 21.30
רב מור 5: פרנקנשטיין על פי מרי שלי 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 6: ארבע חתונות ולוויה אחת 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 7: פורסט גאמפ 16.00, 18.45, 21.30

אשדוד

גיל 1: חשיפה. 16.30, 19.00, 21.45
גיל 2: ג'וניור. 16.30, 19.00, 21.45
גיל 3: והר הפרא 16.30, 19.00, 21.45
גיל 4: חכם על גדולים 16.30, 19.00, 21.45
גיל 5: חיבוק גורלי. 16.30, 19.00, 21.45

אשקלון

חן 1: מה עובר על גילברט. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2: חיבוק גורלי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 17.00, 19.25, 21.50
חן 4: ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5: ספרות זולה. 16.10, 19.00, 21.30

נתניה

חן 1: ספרות זולה 16.10, 19.00, 21.50
חן 2: מה עובר על גילברט. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3: טיפולים אישיים. 17.00, 19.25, 21.50
חן 4: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 17.00, 19.30, 21.50

ראשון לציון

חן 1: ספרות זולה. 16.10, 19.00, 21.50
חן 2: חיבוק גורלי 17.00, 19.30, 21.50
חן 3: טיפולים אישיים. 16.50, 19.20, 21.50
חן 4: פרנקנשטיין על פי מרי שלי 17.00, 19.25, 21.50
קולנוע הזהב 1: חשיפה. 16.45, 19.15, 21.45
קולנוע הזהב 2: חשיפה. 16.45, 19.15, 21.45
קולנוע הזהב 3: ספרות זולה. 16.15, 19.00, 21.45
ראשון: טיימקופ. 19.30, 21.45

חולון

גל 1: והר הפרא. 16.45, 19.15, 21.45
גל 2: ג'וניור. 21.45; ריאיון עם ערפד. 16.45, 19.15
גל 3: והר הפרא. 16.45, 19.15, 21.45
גל 4: פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
גל 5: שורדת על עקבים. 16.45, 19.15, 21.45

באר שבע

רב נגב 1: ספרות זולה. 16.10, 19.00, 21.50
רב נגב 2: ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 4: טיפולים אישיים. 17.00, 19.25, 21.55

חדרה

לב 1: ג'וניור. 16.40, 19.20, 22.00
לב 2: חומות של תקווה. 16.40, 19.15, 21.50
לב 3: חשיפה. 16.40, 19.20, 21.45
לב 4: והר הפרא. 16.40, 19.20, 21.45

רמת גן

אואזיס 1: ג'וניור. 17.00, 19.10, 21.50
אואזיס 2: פרנקנשטיין על פי מרי שלי. 17.00, 19.25, 21.50
אואזיס 3: חשיפה. 17.00, 19.25, 21.55
רב גן 1: ספרות זולה. 16.00, 19.00, 21.55
רב גן 2: והר הפרא. 17.00, 19.30, 21.50
רב גן 3: ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.20, 21.50
רב גן 4: טיפולים אישיים. 17.00, 19.25, 21.55

פתח תקווה

היכל 1: ג'וניור. 17.00, 19.15, 21.45
היכל 2: חשיפה. 17.00, 19.15, 21.45
היכל 3: והר הפרא. 17.00, 19.15, 21.45
רם 1: ארבע חתונות ולוויה אחת. 17.00, 19.15, 21.45
רם 2: פורסט גאמפ. 16.30, 19.00, 21.45
רם 3: ארץ חדשה. 17.00, 19.15, 21.45

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ב' 23.1
21.00 – "הסיכוי האחרון" ("הינקי האחרון"). מאת: ארתור מילר. תרגום: אביבה ברושי. בימוי: נעם בן אזר. שחקנים: אמירה פולן, אליעזר יונג, עפרון אטקין, תמי ספיבק. המחזה עוסק בבעיית הבדידות שבאנושיות, ובניסיונה של א' להתקיים בחברה האנושית המודרנית והתובענית.
22.00 – יאנה ניתצי בצוותא 2.

שירותי חירום

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 244; חדרה – 22444.

בתי חולים

תל־אביב והמרכז

"שיבא" תל־השומר – *
"בילינסון" פתח־תקווה – *
"איכילוב" תל־אביב – *
"וולפסון" חולון – *
"אסף הרופא" צריפין – *
* כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

לניאדו ומצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים – ילדים, הדסה עין־כרם, פנימית, כירורגית, אורתופדיה, א.א.ג, מסגב לדך – נשים, שערי צדק – עיניים.

בתי מרקחת

בת ים: מוור, רח' חביבה רייק 20.
חולון: אהרון, רח' הופיין 52.
ירושלים: סופר פארם, יד חרוצים 20.
נתניה: קופ"ח הכללית (עד 24.00) רזיאל 8; (מ־24.00) ברודצקי 31.
פתח תקווה: קופ"ח הכללית, רח' ההסתדרות 21.
רמת גן: קופ"ח הכללית, הרא"ה 8.
תל אביב: "בן יהודה", בן יהודה 142; קופ"ח הכללית, אמסטרדם 7–9; תורנות לילה מיוחדת, עד השעה 03.00: "בן יהודה", רח' בן יהודה 142; עד 24.00: סופרפארם, רמת אביב, רח' איינשטיין 40.
חיפה: חויתה, רח' חויתה 22.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע בימים א'–ה' בין השעות 20.00–08.00, בימי ו' 13.00–08.00. טלפון: 177022"1908.

יד בדרך – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה. ירושלים: 02-243358; ת"א: 226027 (24 שעות); חיפה: 04-229488 (11.00–20.00); גליל מערבי: 04-820222.

חוקו הלבן – 03-204327, ימי א'–ה' 19.30–23.30.
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה': 222732. ארגון הורים ארצי "קו פתוח", אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-621515 (24 שעות).

עזרה ראשונה לשיניים

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות לרפואת שיניים בישראל. בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה 1, טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00. מרפאת שיניים לעזרה ראשונה: המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00, אחרי תיאום מוקדם טלפוני בלבד.
ריפוי סופר שאר 3 (ליד המשטרה) קומה א', טל': 03-285832, 294649. מרפאת שיניים תורנית 24 שעות גם בשבתות וחגים בתיאום טלפוני. איחוד רפואי טל' 5449911, רח' יהודה הלוי 43, ת"א.
"S.O.S Doctors" ביקורי בית ע"י רופאים 24 שעות ביממה. טל': 03-5033939.

סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואזור השרון, טל' 09-32432 א', ה' בשעות 17.00–21.00. תל־אביב: 03-234819; ירושלים: 02-245554; חיפה: 04-660111; 09-72245.

אלי – עזרה באלימות כלפי ילדים במשפחה טל' 6956763, 261070. פועל מ־08.00 עד 22.00.

עזרה ראשונה נפשית

ערן ירושלים – טל' 02-610303
ערן תל־אביב – טל' 03-5461111
ערן ילדים ונוער, ת"א – 03-6961113
ערן חיפה – טל' 04-672222
ערן כרמיאל (גליל מערבי) – 04-988410
ערן נתניה – טל' 09-625110
ערן כפר־סבא – 09-913999
ערן באר־שבע – טל' 07-418111
מוקד חירום – סיוע וסעד לב, חיפה, 24 שעות ביממה. טל' 04-679999.

מגן דוד אדום

ירושלים, ת"א, חיפה – טל' 101. רמת גן, בני ברק, גבעתיים – טל' 5793333; לוד, רמלה – 101; טל' 08-221022; נהריה – טל' 065-93334; אשקלון – 101, טל' 051-631401; נתניה – טל' 04-623333; בת־ים – טל' 5511111; באר־שבע – טל' 07-74767; פתח תקווה – 03-330848; תבור – 06-938233; 9311111.

רכבות

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 05.45, 06.35, 07.35, 09.35, 11.34, 13.30, 15.27, 16.33, 17.33, 18.42.
מחיפה לתל־אביב (מחיפה מרכז 6 דקות לפני היציאה מבת־גלים): 05.30, 06.00, 06.20, 06.42, 07.15*, 07.35, 08.30, 09.30*, 10.30, 11.30*, 12.30, 13.30*, 14.30*, 15.30*, 16.30, 17.10, 17.30, 18.30, 19.30.
מחיפה לת"א ולרחובות: 13.30, 15.30.
מנתניה לתל־אביב: 06.40, 08.13, 08.57, 10.20, 12.20, 13.50, 15.15, 15.55, 17.02, 17.50, 18.20, 19.03, 20.03, 21.05.
מנתניה לתל־אביב ולרחובות: 17.50.
מתל־אביב לרחובות: 07.12, 14.40, 16.00, 17.15, 18.13.
מתל־אביב לירושלים: 08.35.
מירושלים לתל־אביב: 15.05.
מרחובות לתל־אביב: 06.35, 07.20, 07.55, 15.20, 16.50, 17.25.
מרחובות לת"א ולנתניה: 07.55, 16.50.
מרחובות לתל־אביב ולחיפה: 17.35.
מתל־אביב לנתניה: 07.13, 08.27, 09.40, 11.10, 13.10, 14.40, 15.30, 17.20, 17.40, 18.30, 19.30, 20.30.
מתל־אביב לחיפה: 06.00, 06.05, 08.00, 09.20, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 14.40, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00.
מתל־אביב לנהריה: 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00.
מחיפה לנהריה (בת־גלים): 06.06, 08.28, 12.10, 14.30, 16.05, 17.30, 18.30, 19.26.
מקריית חיים לנהריה: 06.32, 06.35.

בימי ו' וערבי חג בלבד

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 07.30, 10.30, 13.05.
מנהריה לחיפה: 14.45.
מקריית מוצקין לת"א: 12.30.
מחיפה לתל־אביב (מחיפה מרכז 6 דקות לפני היציאה מבת־גלים): 04.00, 06.31, 07.30*, 08.30, 09.30*, 10.30, 11.30, 13.00, 14.00.
מתל־אביב לירושלים: 08.40.
מירושלים לתל־אביב: 11.05.
מרחובות לתל־אביב: 07.20.
מת"א לחיפה: 06.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 11.40*, 12.00, 13.00, 14.00.
מתל־אביב לנהריה: 08.00, 10.00, 12.00.
מחיפה לנהריה: 09.05, 11.20, 13.23.
מקריית חיים לנהריה: 06.15.

במוצאי שבת וחג

מחיפה לתל־אביב: 19.00.
מתל־אביב לחיפה: 20.30.

* מרכז טיפול במחלות: [illegible]
* רכבת ישירה.

ממעגן מיכאל עד רוממה

הפועל תל אביב, בלי באק ג'ונסון המורחק, אירחה את מכבי ראשון לציון במעגן מיכאל וניצחה 79:87 ★ הפועל חיפה הפתיעה את הפועל אילת – 78:93 ★ גליל עליון ניצחה בבית את הפועל ירושלים ★ בתחתית: גבת ניצחה את גבעתיים, וסללה לה את הדרך ללאומית ב' ★ הרצליה ומכבי ירושלים ניצחו ★ הערב: הפועל "רלף קליין" חולון נגד האלופה ומוליכת הטבלה, מכבי תל אביב

□ יצחק לביא

שלוש הקבוצות הדולקות אחר מכבי תל אביב נוצחו אמש, במחזור הי18, וסיבכו מחדש את הצמרת, הסבוכה בלאו הכי.

מכבי ראשון לציון לא יכלה להפועל ת"א, ללא באק ג'ונסון המורחק, ונוצחה במעגן מיכאל 87:79. הפסד הראשונים העמיד את הפועל תל אביב במקום השמיני... עד יום חמישי. בסוף השבוע תזנק הקבוצה למקום השלישי, לאחר ניצחון פורמלי, במשחק השלמה מול בית"ר ר"ג.

גליל עליון חזרה לעצמה, בנצחון ביתי גדול על הפועל ירושלים 82:92, ואילו אילת לא יכלה להפועל חיפה הבעייתית, שהופיעה ללא זרים, והוכתה ברוממה 93:78.

בתחתית נקבעה עובדה: הפועל גבעתיים תוזרת לליגה השנייה, לאחר תבוסה קשה במשחק החוץ בגבת 98:81. מכבי ר"ג התקרבה למקום ממנו יורדים ללאומית ב', לאחר הפסד ביתי לבני הרצליה 99:89. מכבי ירושלים גברה על בית"ר ר"ג 121:66.

היום יושלם המחזור, במשחק המרכזי בין הפועל חולון למכבי תל אביב. בחולון בונים על ניצחון שביעי בעידן רלף קליין, מול חניכיו לשעבר. המשחק יועבר בכבלים. ישפטו: ראובן וירובניק ואסא קמינר.

הטבלה

1. מכבי תל אביב	17	1276–1586	33
2. מכבי ראשל"צ	18	1483–1710	31
3. גליל עליון	18	1484–1635	29
4. הפועל ירושלים	18	1459–1514	28
5. הפועל אילת	18	1522–1609	29
6. בני הרצליה	18	1532–1724	29
7. הפועל חולון	17	1369–1583	28
8. הפועל תל אביב	17	1403–1536	28
9. מכבי ירושלים	18	1563–1649	27
10. עמק יזרעאל	18	1590–1536	24
11. מכבי רמת גן	18	1662–1676	24
12. הפועל חיפה	18	1491–1433	23
13. הפ' גבעתיים	18	1670–1612	21
14. בית"ר ר"ג	17	2314–1020	17

גליל עליון גם בטבלה

□ מאיר דהדי

הגליל פתחו את המשחק, ללא הרכז הקבוע שלהם, עודד קטש, כשהזר דארן דיי מרכז את המשחק במקומו. בדקות הראשונות היה המאבק צמוד, כשהפועל ירושלים בלט בעיקר יוברט רוברטס, עם 11 נקודות במחצית, ואחוזי קליעה טובים (5 מ־6 ל־2 נקודות).

בגליל הצטיינו ליף ומוכתרי, עם 11 נקודות כל אחד.

בדקה הי12 החליף קטש את חזן, ומיד קלע שלשה, שהעלתה את הגליל ליתרון ראשון 24:25. בילי תומפסון מירושלים ניסה להחזיק את קבוצתו בתמונה, אך 4 שלשות וסל של קטש, הורידו את שחקני הגליל להפסקה ביתרון של 38:48.

המחצית השנייה נפתחה בלחץ של הגליל, שפתחו ללא דיי. בדקה הי28 עלו ליתרון שיא של 53:72.

דוברש ניסה לצמצם את הפער, במספר קליעות מדוייקות מהקשת (קלע במחצית השנייה 17 נקודות), אך ליף, קטש ודיי, שמרו על פער של 10־14 נקודות.

ירושלים לא ויתרה, ולקראת הסיום הצליחה לצמצם (39) ל־80:85, בעיקר הודות לתומפסון ודוברש, שקלעו 7 סלים רצופים ללא מענה של הגליל.

40 שניות לסיום קלע קטש סל, והעלה את הגליל ל־80:87, וחזן קלע עוד 3 נקודות, וסל של דיי העלה את הגליל בסיום ל־82:92.

המשחק נפתח בדקת דומיה לזכר קורבנות הפיגוע בצומת בית ליד.

הפועל גליל עליון – הפועל ירושלים (38:48) 82:92

★ האולם בכפר בלום. 400 צופים. שפטו: יערי רייניש ושמואל לוי.

★ קלעו להפועל גליל עליון: ליף 26, קטש 25, דיי 18, מוכתרי 11, דרור 9, חזן 4 ומצובקה 4.

★ קלעו להפועל ירושלים: תומפסון 24, דוברוש 22, רוברטס 17, דלול 11, יצק 4 ואייל 3.

★ במשחק בודד בליגה לנשים גברה אס"א ירושלים על הפועל עמק הירדן 75:87.

הפועל פ"ת

המרוקני נורדין מוקרים חזר הביתה

□ עמי רוזנברג

פער של 25 אלף דולר הביא לפיצוץ בין הפועל פתח תקוה לשחקן המרוקני נורדין מוקרים, והכדורגלן המרוקני שב אתמול לביתו בחו"ל.

אתמול בשעות הבוקר נפגש סוכנו של הכדורגלן, חוי וימקובסקי, עם גברי לוי, יו"ר הפועל פתח תקוה. ראשי פתח תקוה היו מוכנים לשלם עבור המרוקני 50 אלף דולר, עד סוף העונה, כולל דמי ההשאלה, אולם הסכום לא סיפק את השחקן.

קפטן הפועל פתח תקוה, מיקי קושוילי, חשש שהכדורגלן המרוקני יוותום ויתפוס את מקומו, ולכן הודיע להנהלה, לפני הפיצוץ, כי אם אכן יגיע המרוקני, הוא מבקש להשתחרר. הסיום היה כאמור חיובי לפחות עבור קושוילי.

בוקוזה, שרעבי והרשליקוביץ יעברו היום לקבוצה

□ נפתלי כהן

בית"ר ת"א החליטו לוותר סופית על הבאת זרים נוספים לארץ, והם יסתפקו בשלושת הזרים שהחתימו העונה אלכסי שיגאלוב, שוויקה דנאייב וגנדי רמיזוב, שימשיכו עד סיום העונה.

הזמן הקצר שנותר עד סיום תקופת ההעברות, יום חמישי הקרוב, מנע מבית"ר ת"א לבחון שחקנים נוספים, ולכן החליט יו"ר בית"ר בוב מורדוב, שהשלושה ישארו בקבוצה.

היום תעביר הנהלת בית"ר להתאחדות לכדורגל, שלושה שחקנים חדשים לשורותיה: ינוב שרעבי ממכבי יהודה, גל הרשליקוביץ ממכבי הרצליה וזיקו בוקוזה מהפועל באר שבע.

חרצו את גורל גבעתיים

□ ספי בלסקי

כבר מתחילת המשחק נטלה גבת את היוזמה, בלחמה יותר, וזכתה בניצחון מול קבוצת התחתית של הפועל גבעתיים.

למעשה הניצחון השאיר את גבת עונה נוספת בליגה הלאומית, ושלח את גבעתיים לליגה השנייה.

גבת, במשחק מצויין, של כל מי ששותף, פתחה פער, שהלך וגדל. 14:20 בדקה שביעית, 22:33 דקה 12, ו־44:49 במחצית.

גם את המחצית השנייה פתחה גבת היטב. משחק מצויין של מונרו, עם עזרה של דרק גרווין, גיל סלע ואבי קטן, ועם אחוזי קליעה גבוהים מן השדה והעונשין.

אבי קטן הפגין משחק הגנה מצויין, וגרווין רשם לזכותו 14 ריבאונדים.

מעל כולם בלט מונרו, במשחק חכם וטוב, שלא השאיר סיכוי לקבוצה חסרת המוטיבציה מגבעתיים.

בגבעתיים אפשר לציין רק את פלאמר, שלבד לא היה מסוגל לעשות הרבה, וכך הגדילה גבת את ההפרש עד הסיום 81:98.

המשחק בגבת נפתח אמש בדקת דומיה, לזכר חללי הפיגוע בצומת בית ליד.

הפועל עמק יזרעאל – הפועל גבעתיים (44:49) 81:98

★ האולם בגבת. 1000 צופים. שפטו: דוד דגן וירדן זריף.

★ קלעו להפועל גבת: מונרו 38, גרווין 23, סלע 18, קטן 12, שורצמן 5, אברהמי 4 וברג 1.

★ קלעו להפועל גבעתיים: פלאמר 34, בראניף 19, פרישמן 13, זלוטיקמן 5, אשכנזי 4, בנגו 4 ונעמן 2.

סימפונית יחיד של ואגנר

□ רועי אייזנברג

אם לפני המשחק צעקו אוהדי הפועל מלחמה, מלחמה, הם ידעו בדיוק מה קבוצתם צריכה בשביל לנצח. תל־אביב הגיעה למשחק ללא הזר המורחק, באק ג'ונסון, מול השנייה בטבלה מכבי ראשון לציון, למשחק רדיוס במעגן מיכאל.

מן הפתיחה הסתערו שחקני תל־אביב על כל כדור, וניסו לחפות בכך על היתרון האיכותי של שחקני ראשון. הפתיחה היתה צמודה 5:5 דקה 2, אך בזכות קליעות מוצלחות של ארדיטי (מצויין), עלתה תל־אביב ליתרון 9:14 בדקה החמישית.

התעוררות של פאדיו ונאלי מנגר, הביאה את ראשון לריצה 2:10, וליתרון 16:19 בדקה התשיעית. כאן באו 2 שלשות של ואגנר, שהחזירו את היתרון לתל־אביב 21:23 (11).

במצב של 23:26 (12), ביצע ואגנר עבירה שלישית, וצביקה שרף מאמן הפועל, נאלץ להוציאו, והפועל נותרה ללא זרים עד המחצית.

אם מישהו חשב שראשון תנצל זאת ותברח, טעה. ריכוז נכון של גלעד כץ, ויד חמה של ארדיטי, העלו את תל־אביב ל־27:35, דקה 17, ובמחצית 36:40.

המחצית השנייה נפתחה בסערה, על ידי שחקני הפועל, ותוך 4 דקות ברחו התל־אביבים ל־42:52. שחקני ראשון, בראשותו של רני גוט, חזרו למיגור מינימלי 50:54 בדקה הי27.

אבל המשחק אתמול היה שייך כולו לתל־אביב, ושוב, בזכות יד חמה של ואגנר, גדל היתרון 51:66 (31). מכאן ואילך, נראה היה כי שחקני ראשון נשברו, ושחקני הפועל, בראשותם של ואגנר, ארדיטי וכץ, ברחו ל־68:83, 2 דקות לפני הסיום, ואז נשאר להם רק להעביר את הזמן, ולנצח בסיום 79:87.

הפועל תל אביב – מכבי ראשל"צ (36:40) 79:87

★ אולם מעגן מיכאל. 500 צופים. שפטו: שי שטריקס וגדי זילברברג.

★ קלעו לתל־אביב: ואגנר 35, ארדיטי 23, כץ 19, טורי 6, קראוזר 4.

★ קלעו לראשל"צ: גוט 20, פאדיו 20, באלי 18, בוגין 6, רוברטס 5, בלול 5, קרני 2, בירנר 1.

קליבלנד ניצחה לאחר שתי הארכות

קליבלנד היתה זקוקה אתמול לשתי הארכות כדי לנצח את דנבר על חודה של נקודה 100:101. גם לפילדלפיה לא הספיק הזמן החוקי של המשחק, והיא ניצחה את ל.א. לייקרס רק לאחר ההארכה 113:117.

יתר התוצאות: אטלנטה – בוסטון 84:89; סיאטל – דאלאס 91:117; מילווקי – דטרויט 100:120; סקראמנטו – ל.א. קליפרס 86:92.

35: זוהי כמות הנקודות שקלעו סילמון ואגנר לסל מכבי ראשון לציון בניצחון הפועל תל אביב 79:87, אמש בקיבוץ מעגן מיכאל.

לייזי גורדון לא התעצל

□ יוסף גלזר

הפועל אילת לא מסתדרת, לא רק בגביע קוראץ', ממנו הודחה, אלא גם בליגה, ונראה כי עוד מעט גם במסגרת זו כבר לא ישאר לקבוצה עניין. אמש, מול הפועל חיפה ללא זרים, במשחק שהחל בחצי שעה איחור, לאחר שהחיפנים לא שילמו אגרת שיפוט בזמן, הוכתה הקבוצה על ידי הפועל חיפה 78:93.

היה זה יומו הגדול של לייזי גורדון, עד לעונה שעברה שחקן הפועל אילת. גורדון היכל במשחק קבוצתו לשעבר, יותר עם ניהול מבריק של המאמן, רני כהנא, ומשחק לחימה נהדר של שחקני הקבוצה, העניקו ניצחון נוסף לחיפה.

האילתים היו פשוט גרועים להתריד. משחק עצבני של סימס (שבסיום ניהל דו־קרב עם אוהדי חיפה), ומשחק חלש של צמד הזרים, אנדרו קנדי וכראיין ראוסם, העמידו בצר את אילת.

יתרון השיא לחיפנים נרשם בדקה הי38, כשהם הוליכו 67:87, ובסיום העניק כהנא לגורדון מנת כבוד, כשהחליפו שניות לפני הסיום, כדי שיזכה לתשואות האוהדים הבודדים, שהטריחו עצמם ביום שכזה, לחזות במשחק, שמלכתחילה לא הבטיח כלום, אך בסיומו נרשמה אולי הפתעת העונה.

הפועל חיפה – הפועל אילת (44:52) 78:93

★ היכל הספורט רוממה חיפה. 250 צופים. שפטו: גדעון אבו ערף ושלמה אמריאנו.

★ קלעו להפועל חיפה: גורדון 22, ש. כהן 21, ליבנה 15, אמסלם 11, גולד 11, אלוש 11, פייגלין 2.

★ קלעו להפועל אילת: קנדי 23, רוזנברג 15, ראוסם 14, סימס 10, זיו 8, מגלון 6, להב 3, קנטור 2.

אילן חיפה ניצחו את בית הלוחם חיפה

□ אברהם תשובה

כדורסלני אילן חיפה, הדיחו בסוף השבוע את בית הלוחם חיפה, מראשות טבלת הליגה הלאומית בכדורסל לנכים, לאחר שגברו עליהם בתוצאה 55:61 (33:34).

הירבו לקלוע לאילן: וולף ומורג 16 נקודות, כל אחד. לבית הלוחם: מורחי 28 נקודות.

ספסל מנצח

□ נפתלי קורן

מכבי ירושלים שיתפה אתמול לראשונה העונה, 11 שחקנים, מול פליטי בית"ר ר"ג במשחק בו ניצחה 66:121 (25:56). לראשונה שותף בירושלים גדי ירום, שהוא שחקן העתיד של הקבוצה, המשחק בנבחרת העתודה.

קלעו לירושלים: ירום 16, גרין 16, בלול 12, כהן 12, פיינגולד 11, שחר 11, לוי 11, בורנשטיין 10, ראוסן 9, סיימון 8, סבן 5.

לבית"ר ר"ג: אמסלם 22, יונה 10, צ'צ'קס 9, פרס 6, חן 6, אורגד 3, יקר 2, שבתאי 2, ורדי 2, מלאכי 2.

שפטו: עידו ברגמן וגרסי, לעיני 450 צופים, באולם במלחה בירושלים.

★ קבוצת ריאל מדריד בכדורסל, העומדת לשחק נגד מכבי תל־אביב ביום חמישי השבוע, במסגרת גביע אירופה לאלופות, הפסידה בליגה לקבוצת טאוגרס 97:85.

הזרים קבעו את ההפרש

□ מוטי חביב

הרמת גנים היוו יריב של ממש רק במחצית הראשונה, אולם בשנייה ניכרו היטב הבדלי הרמות בין שתי הקבוצות, והשאלה שעמדה על הפרק היתה גודל ההפרש.

הרמת גנים סבלו מיום עלוב של השחקנים הישראלים, ופרט לזרים שקלעו יחד 63 נקודות, מתוך הי89, לא היה מי שיוסיף נקודות. בדקה הי12 הוליכו הרמת גנים 23:31, אולם דווקא אז, יצא כוכבם סת'רות'רס לנוח, בגין 4 עבירות, ואז ספגו המקומיים 16 נקודות ללא מענה. סמוך לסיום המחצית חזר סת'רות'רס ור"ג חזרה לתמונת המשחק.

המחצית השנייה היתה אופרה שונה לחלוטין, והרצליה, בזכות תומפסון וכץ, שדייקו באחוזים גבוהים, מול האיזורית של ר"ג, לא הותירו ספקות. סייע לידם רותם אורליך המצויין.

בני הרצליה – מכבי ר"ג (41:43) 89:99

★ האולם העירוני בר"ג. 400 צופים. שפטו: משה ביטון ושאול יהלום.

★ קלעו לבני הרצליה: תומפסון 28, כץ 27, הרמן 18, אורליך 10, בארמור 9, אבמישה 5, הרמן 2.

★ קלעו למכבי ר"ג: יומנקס 32, סת'רות'רס 31, שלח 8, בן בסט 7, ברוקס 4, קורנליוס 4, ריבלין 3.

יובנטוס הובסה בקאליארי 3:0 פארמה ניצחה 2:0 את נאפולי

קבוצת יובנטוס, הצועדת בראש טבלת הליגה האיטלקית בכדורגל, נחלה אתמול תבוסה 3:0 בקאלייארי. יריבתה הרצינית ביותר לתואר האליפות, קבוצת פארמה, ניצחה 0:2 את נאפולי וסגרה את הפער עד כדי נקודה אחת.

הברזילאי אליווירה (6, בבעיטת 11 מטר), וולדו הפנמי (52) ומוצי (65), גם כן בבעיטת עונשין מ־11 מטרים, כבשו את השערים לזכות קאלייארי.

יובנטוס אמנם שומרת על מקומה הראשון, ואולם עתה היא חשה בעורפה את נשיפת פארמה שניצחה כאמור את נאפולי. אספירייה כבש את השער הראשון וזולא ביסס את הניצחון בשער שני בכדור עונשין מ־11 מטרים. פארמה החמיצה ניצחון 0:3 לאחר שהחטיאה עוד כדור מ־11 מטרים. לפני הסיום הורחק אספירייה בכרטיס אדום.

ליובנטוס משחק פחות מאשר לפארמה והיא תשלים אותו מול טורינו.

האלופה מילאן ניצחה בסאן סירו את פיורנטינה 0:2. את השערים כבשו הצרפתי דסאי בדקה הי78, ודי קאניו בדקה הי83. הנציגה השנייה של מילאנו, קבוצת אינטר, הפסידה 1:0 לפאדובה. את שער הניצחון כבש רווה בדקה הי86.

רומא וקרמונזה סיימו בתיקו 1:1. קרמונזה עלתה ליתרון בדקה הי39 מרגלי קייזה, ולאנה הישווה בדקה הי83.

באותה תוצאה סיימו סמפדוריה ובארי. טובאלייריי היקנה יתרון לאורחת בארי, בדקה השביעית, אולם לומבארדו הישווה בדקה הי78.

שער בדקה הי27 של הקרואטי בוקשיץ', היקנה ניצחון ללאציו מול ברשייה 0:1.

גם פוג'יה ניצחה את רג'יאנה בתוצאה 0:1, משערו של בוקארו בדקה הי51.

הטבלה

לאחר 17 מחזורים

1. יובנטוס★	16–28	36
2. פארמה	14–29	35
3. לאציו	20–36	31
4. רומא	12–22	28
5. מילאן	14–20	28
6. פיורנטינה	23–31	27
7. סמפדוריה	15–26	25
8. פוג'יה	23–20	24
9. בארי	24–20	23
10. קאלייארי	18–16	22
11. אינטר מילאנו	14–14	21
12. טורינו★	16–13	20
13. נאפולי	28–21	18
14. קרמונזה	21–15	17
15. גנואה	26–18	17
16. פאדובה	36–17	17
17. רג'יאנה	22–12	12
18. ברשייה	25–8	8

★ חסר משחק

בלקבורן נעצרו במנצ'סטר

שער של אריק קאנטונה חרץ את גורל המשחק והקטין את הפער בפיסגה לכדי שתי נקודות

אריק קאנטונה העניק אתמול ניצחון חשוב לקבוצתו, מנצ'סטר יונייטד, על מוליכת הליגה האנגלית, בלקבורן רוברס, 0:1 (0:0).

קרב הענקים בליגה האנגלית, נערך באצטדיון אולד טראפורד, לעיני מספר שיא של 43,742 צופים. במנצ'סטר יונייטד שיחק לראשונה שחקן הרכש אנדי קול, שנרכש ב־7 מיליון ליש"ט, אולם את ההצגה גנב קאנטונה, שכאמור כבש את שער הניצחון, 10 דקות לפני סיום המשחק, וצימצם את הפער בפיסגה לכדי שתי נקודות.

לבלקבורן זהו הפסד שני ברציפות. בשבוע שעבר היא הודחה מהגביע האנגלי על ידי קבוצת ניו קאסל.

בלקבורן ממשיכה להוביל את הליגה, עם 55 נקודות ומשחק חסר. מנצ'סטר יונייטד ממוקמת שנייה עם 53 נקודות מ־25 משחקים. במקום השלישי, עם 45 נקודות, ליברפול, ואחריה ניו קאסל, עם 42 נקודות.

שלשום נערכו רק חמישה משחקים בליגה האנגלית (חמישה נדחו בגלל תנאי מזג אוויר קשים).

צמרת הטבלה

1. בלקבורן	24	19–52	55
2. מנצ' יונייטד	25	20–46	53
3. ליברפול	24	20–44	45
4. ניו קאסל	24	25–41	42
5. נוטינגהאם	25	28–37	42
6. טוטנהאם	24	35–41	39

התוצאות: ניו קאסל – שפילד ונסדיי 0:0; אסטון וילה – נוטינגהאם 1:2; אברטון – קריסטל פאלאס 1:3; איפסוויץ' – צ'לסי 2:2; ארסנל – קובנטרי 0:1.

קורק סיטי זכתה בגביע

קבוצת קורק סיטי זכתה בגביע האירי, לאחר שניצחה אתמול במשחק הגמר את קבוצת דאנדוק 1:2 לאחר הארכה.

בסיום המועד החוקי היתה התוצאה 1:1 (0:1), משערים של ג'ון קאלפילד (24) לקורק סיטי, וכראיין באיירן (75) לדאנדוק.

ניסיון חטיפה: כדורסלן מיניסוטה, לטול (מספר 32 בתמונה), בשעה שמצליח לחטוף כדור אובד של השיקאגו בולס, אך רון הארפר מהבולס (בסמה) מחזק מעות, ומצליח להחזיר לעצמו את הכדור. בסיום ניצחו שיקאגו את מיניסוטה 86:93, במשחק שהיה שלשום. (צילום: איי. פי.)

פיט סאמפראס התקשה מול מאגנוס לארסון

המדורג מספר 1 באליפות אוסטרליה הפתוחה בטניס, פיט סאמפראס מארה"ב, שזכה אשתקד בתואר, ניצח בקושי רב את השבדי מגנוס לארסון בחמש מערכות בשמינית הגמר 6:4, 7:6, 5:7, 4:6, 4:6.

לשבדי היו שני כדורי סיום במערכה השלישית, אולם האמריקאי התאושש, ובמזל רב הצליח להפוך פיגור משמעותי לניצחון בקושי רב. סאמפראס אמר בתום המשחק: "היה לי הרבה מזל לעבור את המשוכה הגבוהה הזו. לארסון ניצח אותי במשחק האחרון בינינו, והיתה לזה גם השפעה פסיכולוגית עליי".

ברבע הגמר ישחק סאמפראס נגד בן ארצו ג'ים קורייר, המדורג תשיעי, שגבר בשלוש מערכות על הצ'כי קארל נובאצ'ק.

כמו כן עלו לרבע הגמר האמריקני מייקל צ'אנג, המדורג חמישי, שניצח בשלוש מערכות את הצרפתי אוליביה דלאטרה, והוא יפגוש ברבע הגמר את האוקראיני אנדריי מדבדב, שגבר בחמש מערכות על האמריקני דיוויד וויטון.

בין הנשים עלו כל המדורגות לשלב הבא. מרי פירס מצרפת, המדורגת רביעית, גברה על הגרמניה אנקה הובר, שדורגה עשירית. בעקבות הצרפתיה עלו גם האמריקנית דייבנפורט, שניצחה את ההולנדית ברנדה שולץ (שבזכור הדיחה בסיבוב השלישי את הנציגה הישראלית, אנה סמאשנובה), קונצ'יטה מרטינז מספרד, המדורגת שנייה, ונטליה זוורבה, המדורגת עשירית.

תסכול רגעי: מארי פירס הצרפתיה, מוציאה את תסכולה על מחבט הטניס שלה, לאחר הפסד כאחד המשחקונים בשמינית גמר אליפות אוסטרליה הפתוחה. התסכול היה רגעי, מאחר ופירס ניצחה בסיום את יריבתה, הגרמניה אנקה הובר 2:6, 4:6, ועלתה לרבע גמר. (צילום: איי. פי.)

יו"ר התאחדות הכדורגל של אלג'יריה נרצח בידי קנאים

יו"ר התאחדות הכדורגל של אלג'יריה, ראשיד הראיג, בן 58, נורה אתמול למוות במרכז העיר אלג'יר, בעיצומו של גל פיגועים עקובים מדם השוטף את המדינה.

השלטונות ייחסו את הפיגוע לקנאים האיסלאמיים. עם זאת, עד־כה שום ארגון לא נטל את האחריות למעשה.

הראיג נורה בשעות הבוקר, בעת שעמד לנסוע במכוניתו, סמוך לביתו. הפיגוע בוצע על־ידי קבוצה של ארבעה אנשים חמושים, שירו ממכונית נוסעת. הראיג, שנפצע קשה בפיגוע, מת מפצעיו בבית החולים.

הרדיו הממלכתי ציין כי הראיג, שלא היה קשור כלל לפעילות פוליטית, נרצח משום שהביע את רצונו להפוך את הכדורגל לתמה נגד הטרור, כדבריו.

הפדרציה הבינלאומית לכדורגל, פיפ"א, הביעה בשבת צער על רצח ראשיד הראיג, בהודעה שפירסמה בציריך.

מכבי ת"א

משחק אימון נגד אודסה צירנומורץ

□ נפתלי כהן

מכבי ת"א תקיים מחר משחק אימון נגד קבוצת אודסה צ'רנומורץ מאוקראינה, במגרש האימונים בקרית שלום. המשחק יהווה הכנה לשתי הקבוצות. אודסה עושה בארץ מחנה אימון לקראת פתיחת הליגה ברוסיה, ואילו מכבי מתכוננת לקראת פתיחת משחקי הסיבוב השני בשבת, נגד הפועל אשדוד.

אבי נימני, שחלה בשפעת, לא התאמן אתמול, ובספק אם יקח חלק במשחק. הקשר האוקראיני של מכבי, ויקטור בלקין, שעדיין לא החלים מפגיעתו ברגלו, לא ישחק.

פ.צ. ברוז' ניצחה את בוורן – 0:2

קבוצת אנדרלכט ממשיכה להוביל את הליגה הבלגית, לאחר שניצחה אתמול במשחק חוץ את אקרן 2:3.

לאנדרלכט יש 28 נקודות, והיא מקדימה את סטנדרד ליאז' רק בהפרש שערים.

גם סטנדרד ליאז' השיגה אתמול ניצחון ביתי על מכלן 1:3.

פ.צ. ברוז' ניצחה את בוורן 0:2, והיא מדורגת במקום התשיעי. קלאב ברוז', המדורגת שלישית, הביסה את אוסטנד 1:6, במשחק חוץ.

יתר התוצאות: פ.צ. ליאז' – לירסה 0:2; סנט טרוידן – שרלרואה 0:4; לימול – האלסט 1:0; גנט – סרינג 1:0; מולנבק – אנטוורפן 1:3 (המשחק היה ביום שישי).

הפועל ב"ש

קנסות לשחקנים

□ משה רוזנברג

יו"ר הפועל באר שבע רן פסח, כינס אתמול אסיפת חרום, לאור ההדרדרות האחרונה של הקבוצה, ולאחר ההפסד בגביע הטוטו מול מכבי הרצליה. באסיפה הודיע פסח לשחקנים, כי הוחלט לקנוס אותם ב־3 נקודות, כלומר כל שחקן יקבל קנס כמדי גורל של מענק ניצחון, המגיע ל־300–500 דולר.

הכדורגלן האוקראיני של הקבוצה, ויקטור מורוז, שהורחק בשבת, לא נקנס, אך הוזמן לשיחת בירור עם ההנהלה.

הנהלת הקבוצה קיבלה החלטה, לא להחליף את הזרים של הקבוצה. "אנו מוגבלים בתקציב, ולא צריך להשתולל בנושא זה. אותם שחקנים שגמרו את משחקי הסיבוב הראשון, ימשיכו בסיבוב השני. למרות שהיו לנו כוונות להחליף חלק מהם, ולצרף שחקני חיזוק ישראלים, החלטנו להשאיר את הסגל הקיים", אמר רן פסח.

מכבי נתניה

ארשקוביץ חותם ושקווירין עוזב

□ משה רוזנברג

הנהלת מכבי נתניה החליטה סופית להחתים את הכדורגלן הפולני ירוסלב ארשקוביץ, והעברתו תתבצע היום, כך שיוכל לשחק כבר בשבת, במשחק הליגה מול מכבי פתח תקוה.

הקבוצה מנתניה תיפרד ככל הנראה, מן הזר הרוסי איגור שקווירין, שעד אתמול נמנה במלאוה, וביקש מן ההנהלה להשתחרר לאחת מקבוצות הליגה הלאומית.

יו"ר העמותה רוני שרטוב, אינו מתנגד לשחרורו, ואמר, כי בבוקר ישב עם שקווירין, כדי לסכם את המעבר מבחינה כספית, להערכתו, הנהלת הקבוצה תגיע להסדר עם השחקן, והוא ישוחרר מהקבוצה.

הובילו 2:0 במערכות ו־8:1 במערכה השלישית והפסידו

□ גבי חביב

קבוצת הפועל עמק חפר, שרק ביום רביעי הנחילה הפסד ראשון העונה לאלופה הפועל מטה אשר, ניצלה במוצאי שבת מהפסד ביתי במחזור הפתיחה של הבית העליון בליגה הלאומית לנשים.

בנות עמק חפר, במשחק החלש ביותר שלהן העונה, נוצחו בשתי המערכות הראשונות מול קרית חיים ב', ופיגרו 8:1 במערכה השלישית. הכל נראה היה גמור, אלא שאז הסירו בנות עמק חפר את "המסכות", חזרו לעצמן ובמשחק כדורעף איכותי ניצחו 3:2, ונותרו מרחק נקודה אחת מהאלופה הפועל מטה אשר, שניצחה את הפועל בת ים 0:3.

לכאורה ניצחון קל, אבל למעשה עמלו הגיבורות של משה גמירובסקי קשות עד שהכניעו את שרונה הרישקו וחברותיה. אין ספק שבכושרן של בנות מטה אשר חלה נסיגה לעומת משחקן לפני חודשיים.

בנות קרית חיים כי ראויות להופיע בתוצאות, על שעת כדורעף אדירה שהפגינו בחלק הראשון של המשחק מול עמק חפר. הן שיחקו ללא רגשי נחיתות, שלטו משני צידי הרשת ואיימו להנחיל הפסד שלישי העונה לחניכותיו של יוסי גבע.

משחקי הבית העליון יתקיימו בארבעה סבובים, כשהתיקוד בשני הסבובים הראשונים ילקח בחשבון. הקבוצה שתסיים ראשונה בתום ארבעה סבובים תוכתר אלופה.

מחרתיים תארח הפועל מטה אשר את הפועל עמק חפר, בשעה 6 בערב באולם בגעתון, והפועל בת ים תארח באותה שעה את קרית חיים ב', באולם בבת ים.

מטה אשר מן המתח תשאף לגמול לעמק חפר על ההפסד היחיד העונה שנחלה בשבוע שעבר, וכיכולת של מוצאי שבת היא תתקשה לעשות זאת, גם משום שמוכלנה במוטל פצועה ומצטרפת לספסל רק לדקות בודדות, וגם זה מפני האחרי בלבד.

הטבלה

1. הפ' מטה אשר	13	5–37	25
2. הפ' עמק חפר	13	13–34	24
3. קרית חיים ב'	13	19–30	21
4. הפועל בת ים	13	20–21	19